

Esbjerg

København

Odense

Randers

Aalborg

Aarhus

Hørings svar til lovudkast om nyt socialtilsyn fra 6 byerne

Den 8. februar 2013

6-byerne (København, Aarhus, Aalborg, Odense, Esbjerg og Randers) har følgende bemærkninger til lovudkast om nyt socialtilsyn.

Økonomi og lokalt råderum

Kompetencen til at fastlægge budgetterne i kommunerne er entydigt placeret hos kommunalbestyrelsen, og det er kommunalbestyrelsen, der har forsyningsforpligtelsen, for tilbud på det sociale område.

6-byerne er bekymrede over, hvordan socialtilsynets godkendelse af de kommunale tilbuds budgetter, vil udfordre kommunernes politiske og økonomiske råderum. Bekymringen har baggrund i, at socialtilsynet med godkendelsen af de kommunale tilbuds budgetter (s. 26-27) i praksis kan tilsidesætte de beslutninger, der træffes i de politisk kompetente organer. 6-byerne vil gerne opfordre ministeriet til at overveje, hvordan denne udfordring kan imødegås

Det er vigtigt, at det økonomiske tilsyn med private opholdssteder har til formål at sikre den økonomiske bæredygtighed, og at tilbuddet ikke anvender midlerne til uvedkommende formål. Det bør præciseres, at Socialtilsynet også har til opgave at påse, at et privat opholdssted ikke budgetterer med urimeligt høje omkostninger til formål, som kun i ringe grad tilgodeser den pædagogiske og faglige indsats.

Revisionskontrol

Det fremgår af lovforslaget, at alle de tilbud, der er omfattet af loven, skal have deres regnskaber revideret af en revisor. For de private opholdssteder er der tale om en videreførelse af gældende regler. Offentlige tilbud er i forvejen underlagt revisionskontrol og der er derfor tale om en udvidelse af den revisionsmæssige kontrol. Der er tale om en ny opgave, som vil medføre øgede udgifter i kommunerne til revision og administration, når kommunernes revision skal påtegne hvert enkelt tilbuds budget. Hvis kravet fastholdes, må det forventes, at kommunerne bliver kompenseret for de øgede udgifter forbundet med revisionskontrollen.

6-byerne

Esbjerg Kommune
København Kommune
Odense Kommune
Randers Kommune
Aalborg Kommune
Aarhus Kommune

Sagsnummer:
11/2013/00155-020

Telefon:

Finansiering af Socialtilsynet

6-byerne finder det uhensigtsmæssigt at tilsynskommunen alene kan fastlægge taksten for det fremadrettede tilsyn. Der bør være et ensartet niveau for tilsyn på landsplan og en fast takst bør være gældende. Alternativt bør niveauet aftales som en integreret del af den regionale rammeaftale.

6-byerne er bekymrede for, om der er afsat tilstrækkelige midler til implementering af de nye tilsyn. Der er afsat 9,5 mio. kr. til udvikling af temaer og indikatorer i 2013, hvilket er et udtryk for en væsentlig prioritering af udviklingen af et fælles redskab i tilsynsarbejdet. Beløbs størrelse skal dog holdes op imod, at der er meget stor ekspertise og flere gennemtestede koncepter i de store kommuner – viden som kommunerne gratis har stillet/stiller til rådighed i arbejdet med et nyt socialtilsyn. 6-byerne indstiller derfor til, at ministeriet overvejer om nogle af disse midler bør anvendes til etablering af de 5 socialtilsyn, så der sikres tilstrækkelige midler i etableringsfasen.

Øget bureaukrati

6-byerne finder, at lovforslaget vil medføre mere bureaukrati. Det foreslås, at kravet om at hvert tilbud skal lave en særskilt rapport til tilsynsenheden udgår (side 19), da dette tiltag er en ekstra administrativ byrde på det enkelte tilbud. Det indgår endvidere i udkastet, at tilsynet skal indhente oplysninger fra alle de anbringende kommuner (side 3) samt indhente informationer om medarbejdere som uddannelsespapirer og straffeattester. Her er tale om en stor opgave. Det anbefales, at det omformuleres til, at tilsynet har mulighed for at indhente oplysninger fra handlekommunerne.

Endeligt er det vigtigt, at der tages særligt hensyn på plejefamilieområdet, så familierne ikke bebyrdes med ekstra administration og krav.

Faglighed og effekt i det nye socialtilsyn

Det fremgår af lovudkastet, at en godkendelse kan bringes til ophør, hvis en bestemt metode ikke længere kan anses at være egnet til målgruppen (side 15). Da det er uklart, hvem der kan beslutte, hvornår en metode ikke anses for egnet til målgruppen og hvilken dokumentation, det kræver, er der en stor risiko for, at tilsynet kan blive faglige smagsdommere. Tilsynets grundlag for at vurdere den faglige kvalitet i tilbuddet, bør i vid udstrækning være de resultat- og dokumentationsopgørelser, som de enkelte tilbud fremviser for brugernes udvikling. Herved fokuseres der på om tilbuddet har den ønskede eller forudsatte effekt i forhold til borgerne. Her vil det være oplagt at tage

afsæt i resultatdokumentation, som allerede er afprøvet og den danske Kvalitetsmodel, eller tilsvarende systemer som eksempelvis FKO (Faglige Kvalitetsoplysninger).

Endelig er det relevant at se på, hvilke faglige kompetencer, der skal være til stede i tilsynet. Ud over tværfaglige kompetencer inden for de pædagogiske, socialrådgiverfaglige, sundhedsfaglige, økonomiske og juridiske område, er det nødvendigt, at tilsynsmedarbejderne har indsigt i og forståelse for driftsvilkår, institutionsdrift, kommunernes rammer og serviceniveauer.

For at sikre, at de observationer og tilbagemeldinger der kommer fra tilsynet, fører til læring og udvikling af tilbuddene, er det vigtigt, at tilsynene - foruden den direkte dialog med tilbuddene - også går i dialog med de kommunale ledelsessystemer, som er ansvarlige for driften af tilbuddene. Det foreslås, at hver kommune tilbydes et årligt dialogmøde med tilsynet og derudover at tilsynene årligt deltager i et dialogmøde i KKR regi, når årsrapporten foreligger.

IT understøttelse

6-byerne tilslutter sig, at der fra start arbejdes med IT understøttelse af de nye tilsynsenheder, da en fælles og driftssikker IT understøttelse vil kunne bidrage til at sikre den nødvendige vidensdeling og dokumentation. Det bør dog ikke ske med den konsekvens, at lokale tilbud skal udskifte deres IT systemer (side 5).

Ikrafttrædelse

6-byerne finder, at det er væsentligt at der er passende tid for alle parter til, at forholde sig til og implementere de kommende bekendtgørelser som følge af ændringerne på tilsynsområdet, og er bekymrede for, om det kan ske på betryggende vis inden 1.11.2013. Derudover finder 6-byerne, at det er unødigt ekstra administrativ opgave, at udskille kommunernes budgetter til tilsynsopgaven midt i et regnskabsår. 6-byerne foreslår derfor, at overdragelsen sker pr. 1.1.2014

Endelig ser 6-byerne endvidere et særligt problem i forbindelse med overgangen, i forhold til at tilsynet med tilbud efter § 85 til beboere i plejeboliger og lignende, ikke overgår til det nye Socialtilsyn på en gang. I stedet skal tilsynet med disse tilbud forblive i kommunerne/regionen i en overgangsfase, indtil Socialtilsynet træffer afgørelse om, hvorvidt hvert enkelt tilbud skal være omfattet af godkendelse og tilsyn fra Socialtilsynet. Det skal understreges, at det faktisk er størstedelen af de kommunale botilbud til voksne, der ligger i denne kate-

6-byerne
Esbjerg Kommune
København Kommune
Odense Kommune
Randers Kommune
Aalborg Kommune
Aarhus Kommune

gori af tilbud. Der vil derfor være en meget stor usikkerhed om, hvorvidt og hvornår tilsynet reelt overdrages fra kommunen til det nye Socialtilsyn. Desuden vil det være vanskeligt at virksomhedsoverdrage medarbejdere til det nye Socialtilsyn, før der er klarhed over, hvor mange tilbud kommunen selv skal fortsætte tilsynet for.

Esbjerg

København

Odense

Randers

Aalborg

Aarhus

Til Socialministeren

Den 8. februar 2013

6-byerne i Danmark hilser intentionen om at styrke tilsynsområdet velkommet og ser frem til at samarbejde med staten og regionerne om at få etableret de nye socialtilsyn. 6-byerne ser flere gode tiltag i lovudkastet for det nye socialtilsyn, men finder også en række bekymrende forhold i lovudkastet, som efter 6-byernes opfattelse er nødvendig at ændre.

Det drejer sig blandt andet om forhold vedrørende økonomien, det lokale råderum, bureaukrati, faglighed og tidspunkt for ikrafttrædelse.

Tilsammen har 6-byerne stor ekspertise indenfor det specialiserede sociale område og vi stiller os derfor meget gerne til rådighed med erfaringer og faglighed, til at være med til at etablere og udvikle det nye socialtilsyn.

Med venlig hilsen

Lise Plougmann Willer
Direktør Esbjerg Kommune

Jørn Henriksen
Direktør Esbjerg Kommune

Steinar Eggen Kristensen
Direktør Randers Kommune

Lars Keld Hansen
Direktør Randers Kommune

Preben Kristian Buchholt
Direktør Aalborg Kommune

Jan Nielsen
Direktør Aalborg Kommune

Peter Pietras
Adm. Direktør Odense Kommune

Anette Laigaard
Adm. Direktør Københavns Kommune

Erik Kaastrup-Hansen
Direktør Aarhus Kommune

6-byerne

Esbjerg Kommune
København Kommune
Odense Kommune
Randers Kommune
Aalborg Kommune
Aarhus Kommune

Sagsnummer:
I1/2013/00155-022

Telefon:

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22

1060 København K

jurint@sm.dk + beb@sm.dk + lla@sm.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 21. februar 2013
SAGSNR.: 2013 - 309
ID NR.: 223831

Høring - over udkast til forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder

Ved e-mail af 21-01-2013 har Social- og Integrationsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet finder ikke grundlag for at udtale sig i sagen.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Akkreditering Danmark

www.akkreditering.dk

Høringsvar fra Akkreditering Danmark

- vedrørende udkast til forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.) udsendt af Socialministeriet d. 21. januar 2013

Akkreditering Danmark takker for invitationen til at afgive høringssvar omhandlende udkast til forslag til lov om socialtilsyn mv. Akkreditering Danmark ser positivt på forslaget, idet det vurderes, at lovforslaget vil medføre et øget fokus på kvalificering af den sociale og pædagogiske indsats overfor de udsatte brugere, som modtager foranstaltninger via Serviceloven.

Det er komplekst at udvikle og udarbejde en tilsynsreform, der tilgodeser den enkelte bruger og vedkommendes behov for tilsyn med det tilbud, de er brugere af. Vi skal derfor appellere til, at ministeren tør føre arbejdet med tilsyn i en retning af mere proces og udvikling af stederne til gavn for brugerne. Det er af afgørende betydning, at indholdet af Socialtilsynets arbejde er væsentligt, med respekt for det faglige personale, og de brugere, der er brugere af de sociale tilbud. Hvis kravet om dokumentation for socialtilsynet kun omfattes som et udefra kommende krav som tager tid fra den pædagogiske opgave, så bliver dokumentation for indsatsen et rent administrativt anliggende, som ikke giver mening for dem, der skal udføre dokumentationen. Akkreditering Danmark anbefaler at modellen for det nye socialtilsyn stiller krav om væsentlig dokumentation, som kan tilvejebringes gennem en integreret del af det pædagogiske arbejde.

I Akkreditering Danmark er vi glade for at kunne bidrage til arbejdet med etablering af det nye socialtilsyn, på baggrund af vores store erfaring med at udvikle og drive en kvalitetsmodel på det sociale område. Erfaringen fra de seneste 7 års arbejde i Akkreditering Danmarks regi, kan direkte overføres til etableringen og driften af det kommende socialtilsyn. I nærværende høringssvar vil vi derfor rette opmærksomheden mod punkter og problematikker, som kan bidrage til en kvalificering af den endelige udformning af rammen for det nye socialtilsyn.

Stor divergens i målgrupper kræver en generisk model for tilsynet

Af lovforslaget fremgår det, at godkendelseskravet udvides til at omfatte forskellige typer foranstaltninger, bla. plejefamilier, døgninstitutioner og ambulante tilbud. I Akkreditering Danmark har vi erfaret, hvor kompliceret det kan være at favne forskellige målgrupper i én model for kvalitet med dertilhørende dokumentationskrav. Vi vil derfor anbefale, at man lægger sig fast på en generisk model, baseret på generelle *deskriptive* kriterier, som så kan indholdsbelægges af det enkelte tilbud. Vælges en model for

Akkreditering Danmark

www.akkreditering.dk

tilsynet indeholdende deskriptive kriterier, vil hvert enkelt tilbud kunne indholdsudfylde denne ramme, hvorefter tilsynet kan vurdere kvaliteten i tilbuddet. Akkreditering Danmarks model er udviklet som en grundmodel således, at den bevæger sig fra tre overordnede temaer, faglig, brugeroplevet og organisatorisk kvalitet, - centrale for små som store organisationer - til kriterier og indikatorer, der i højere grad afhænger af, hvilken del af det sociale område institutionen arbejder med. Det betyder, at modellen kan tilpasses i en sådan grad, at den kan anvendes som et fælles redskab på hele det sociale område.

Vælges i stedet en model med mere *præskriptive* kriterier er det vores erfaring, at det bliver unødigt kompliceret at finde relevante niveauer, hvorpå så forskellige tilbud kan vurderes. Eksempelvis vil det på et spædbørnehjem under § 66 været væsentligt at stille krav om kontinuitet i indsatsen, for at sikre, at barnet har en rød tråd gennem sin opvækst. Et lignende krav vil ikke være relevant at stille på et forsorghjem efter § 110, hvor brugerne er i korte forløb på ca. 3 måneder. Krav om brugerens inddragelse i arbejdet med handleplaner vil ligeledes være væsentlige, men komplicerede at udføre blandt udviklingshæmmede brugere med eller uden sprog.

Ydermere vil en model indeholdende mere præskriptive kriterier kunne bevirke, at man via modellen for tilsynet bekender sig til specifikke metoder frem for andre. Akkreditering Danmark mener ikke, at der i dag er forskningsmæssigt belæg for dette, og det vil derfor være kompliceret at bygge normative krav ind i modellen. Akkreditering Danmark anbefaler at man fra politisk side undgår, at stille krav til hvordan konkrete mål i det pædagogiske arbejde skal realiseres. Formuleringen af normative krav vil ofte være på et grundlag, der ikke bygger på en pædagogisk logik, men som rummer logikker af styringsstrategisk karakter, Normative krav for socialtilsynet vil indbefatte en risiko for, at det pædagogiske arbejde reduceres til teknikker og strategier, frem for at understøtte og kvalificere pædagogiske processer i kraft af pædagogisk faglighed og logik.

Temaerne hvorpå tilbuddenes kvalitet skal vurderes

Akkreditering Danmark anbefaler at temaerne udformes på samme konkretiseringsniveau gennem hele modellen. Dette gøres for at modvirke forvirrende signalværdi vedrørende kriteriernes indbyrdes vægtlægning i modellen. Akkreditering Danmark undrer sig over, hvorfor der er valgt temaerne *uddannelse og beskæftigelse* samt *selvstændighed og sociale relationer*. De to temaer synes at skille sig ud fra de øvrige, idet de omhandler konkrete elementer af indsatsen. Ved at udvælge specifikke temaer signaleres en væsentlighed, som kan bevirke, at tilbuddene fokuserer på disse frem for andre væsentlige elementer af indsatsen. I Akkreditering Danmark vil vi derfor opfordre til at disse gøres til delelementer af de øvrige temaer, sådan som sundhed i nærværende forslag, er et delelement af temaet *målgruppe, metoder og*

Akkreditering Danmark

www.akkreditering.dk

resultater. Følges denne anbefaling vil modellen for det nye tilsyn også syne mere generisk, hvorefter en type af tilbuds særlige karakteristika, eksempelvis det før omtalte kontinuitetsbegreb for børn og unge, vil kunne tilføjes særskilt modellen, eksempelvis i en vejledning.

Fokus på resultater og resultatindikatorer

Akkreditering Danmark finder det uklart, i hvilket omfang man, med modellen, vil stille krav om resultater med tilhørende resultatindikatorer. På Socialstyrelsens arbejdsseminar d. 4. februar 2013 indbefattede gruppearbejdet dog formuleringen af potentielle resultatindikatorer, hvorfor vi forudsætter, at dette er ambitionen for den færdige model. Akkreditering Danmark finder det væsentligt at fokusere på resultater og resultatdokumentation af indsatsen på det sociale område, men ønsker at problematisere ambitionen af at inkorporere det i den model for tilsynet, som skal træde i kraft fra november 2013. Interessen for måling af effekten af specifikke metoder, er bundet i en opfattelse af, at hvis vi kender forholdet mellem mål og middel, så ved vi også, hvad der virker og hvad der ikke virker i forhold til at nå målene. Det spørgsmål som rejser sig i den sammenhæng er dog, hvorvidt en specifik pædagogisk metode virker uafhængigt af konteksten?

I forhold til resultatindikatorer er vores erfaringer, at det er svært at sætte resultater på formel, hvis ikke det suppleres med en kvalificering af den måde, hvorpå der opstilles mål og ikke mindst, hvorledes det dokumenteres og evalueres. Det betyder, at resultatindikatorer bør indeholde formuleringer omkring, hvorvidt det enkelte tilbud har reflekteret over det opstillede mål, opstillet kriterier for målopfyldelse, opstillet indikatorer for tidsperspektivet i målene, dels hvor lang tid der skal gå, inden målet bør være nået, dels, hvor stærk skal forandringen være for, at det er et gældende resultat. Som eksempel kan man se på delmålet: "En bruger skal kunne stå op og børste tænder." Hvis brugeren, efter indsats, står op og børster tænder i 14 dage, men derefter glemmer det igen – er det så udtryk for målopfyldelse? Akkreditering Danmark opfordrer derfor til, at der med et resultatfokus medfølger overvejelser omkring evalueringsfrekvens af målene. I et resultatfokus er det særdeles hensigtsmæssigt at kunne skelne mellem delmål og slutmål. Dette giver indblik i processen såvel som outputtet, og dermed i sammenhængen i det konkrete sociale tilbuds samlede indsats. Akkreditering Danmark anbefaler, at man, i fald man tillægger modellen for socialtilsynet et resultatfokus, overvejer sværhedsgraden/ambitionen med resultatindikatorerne. For omfattende indikatorer vil for mange tilbud være svære at fremvise og ikke mindst forholde sig reflekterende til

Essentielt med større enheder til at varetage det nye socialtilsyn for at sikre faglig bredde og dybde

Akkreditering Danmark

www.akkreditering.dk

Akkreditering Danmark finder det positivt, at opgaven med at godkende og føre tilsyn, samles i 5 kommuner. Det er afgørende for at sikre den faglige bredde, der kræves for at gennemføre et kvalificeret tilsyn. Akkreditering Danmark bidrager i den forbindelse gerne med kompetenceudvikling for de kommende tilsynsførende, på baggrund af vores omfattende erfaring med at vurdere sociale tilbud – en vurdering med et element af kontrol kombineret med et udviklende formål. Målet med tilsynet må ikke reduceres til at fungere som kontrol og vise, at man har styr på sin kvalitet, men også understøtte ny erkendelse, læring og udvikling til gavn for brugerne. Det er en hårfin balance mellem kontrol og udvikling, som kræver mange professions- og fagetiske aspekter. Vores erfaring er, at de fagpersoner, som både skal kontrollere og bidrage til udvikling af stedets praksis kontinuerligt skal støttes i at håndtere denne balance. Supervision og rådgivning synes at være essentielt for at fastholde den gode dialog i tilsynet/audit besøget.

Et af hovedformålene med tilsynsreformen er at undgå sager, hvor et tilbud ikke behandler deres brugere retmæssigt ud fra etiske, faglige og/eller lovgivningsmæssige rammer. I Akkreditering Danmark mener vi, at et tilsyn udover at forhindre dårlig praksis skal bidrage til en stadig kvalificering af praksis. De tilsynsførende skal derfor kunne søge tilbuddet gennem dialog og ikke ved at ligge på lur bag hækken. Det er essentielt at skabe rammen for en kvalitetskultur, som er baseret på samspil og en god balance mellem kvalitetsudvikling og kvalitetssikring, så der ikke understøttes, at kontrol er noget, man som tilbud forholder sig taktisk til. Balancen mellem at udføre kontrol med tilbuddet og samtidig virke til at stedet udvikler sig, må ske gennem dialog. Akkreditering Danmark vil gerne bidrage til, at det nye socialtilsyn får styrket den balance, gennem en kvalificering af de tilsynsførende.

Afsluttende bemærkninger

Akkreditering Danmark håber på, at der fra ministeriel side, i tillæg til lovforslaget kommer en udmelding om, at tilbud, som allerede arbejder med eksisterende kvalitetsmodeller, der indholdsmæssigt kan gøre sig ud for tilsynets ramme, kan forsætte det arbejde, og at tilsynet kan føres på dette grundlag. På den måde undgår man, at tilbud, som allerede har organiseret driften gennem en gennemsigtig ramme og kan fremvise kvalificeret dokumentation for den pædagogisk indsats, bliver tynget af yderligere krav, som tager tid fra det pædagogiske arbejde.

Akkreditering Danmark ser frem til at følge det videre arbejde med etableringen af det nye socialtilsyn og bidrager gerne forsat til arbejdet med at udforme en kvalificeret ramme for dette, samt til uddannelse og forsat kvalificering af de nye tilsynsenheder.

18. februar 2013

Ankestyrelsens hørings svar over forslag til love om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om social tilsyn mv.)

Forslag til lov om socialtilsyn

Generelle bemærkninger:

Ankestyrelsen er opmærksom på, at styrelsen, som noget nyt skal behandle klager over socialtilsynets afgørelser og at der ligeledes er lagt op til en udvidet klageadgang. Ankestyrelsen forventer, at de administrative konsekvenser af lovforslaget drøftes særskilt.

Det vil måske være hensigtsmæssigt, i bemærkningerne også at gøre op med partsbegrebet i forhold til beboerne, herunder også forældremyndighedsindehaverne.

§ 10

Har beboerne, herunder forældremyndighedsindehaverne ret til orientering ombekymrede forhold, herunder eventuel ret til aktindsigt, også egenaccess?

§ 11

Det kan overvejes. At gøre bemærkninger om beboernes, herunder forældremyndighedsindehaveres ret til aktindsigt.

§ 16

Det kan overvejes i bemærkningerne, at tage stilling til, i hvilket omfang borgeren skal orienteres, hvis der videregives oplysninger med hjemmel i § 16.

§ 19 (§15)

Det kan overvejes, om der er behov for i bemærkningerne at tage stilling til, i hvilket omfang der er klageadgang ved f.eks. opkrævning af særlig forhøjet takst.

Forslag til love om ændring af social service, love om retssikkerhed og administration på det sociale område og love om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn)

Punkt 8

Til § 66 a, stk. 6 andet punktum, der henvises til stk. 6, hvilket må være en fejl. I stk. 7 henvises der i sidste linje til stk. 6, hvilket forekommer forkert.

Punkt 16

Det forhold, at der står overskriften før § 14, §§ 142 mm, indebærer, at det ikke ganske tydeligt fremgår, at §§ 142, 143 og 145 ophæves (dog fremgår dette ganske tydeligt af bemærkningerne til de enkelte bestemmelser)

Social- og Integrationsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K.

AOF Danmark
Teglværksgade 27, 1.
DK-2100 København Ø.

Telefon 41 88 77 70
Telefax 39 29 41 87

www.aof-danmark.dk
aof@aof-danmark.dk

31. januar 2013
JMJ/mqn

Hørings svar til udkast til lov om socialtilsyn m.fl.

AOF Danmark har med tak modtaget:

Udkast til forslag til lov om socialtilsyn, samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.)

Til høring.

AOF Danmark har ingen kommentarer til udkastet.

Med venlig hilsen
AOF Danmark

John Meinert Jacobsen
Forretningsfører

Silkeborg, d. 15. februar 2013

Høringssvar til Lov om Socialtilsyn

Generelt glæder Blå Kors Danmark (BKD) sig over konceptet i det kommende Socialtilsyn. Ikke mindst ser BKD frem til, at man med det nye tilsyn tager yderligere skridt til at sikre kvaliteten og retssikkerheden for borgere, som i en række tilfælde ikke er i stand til selv at præsentere deres holdninger og oplevelser.

BKD har gennem årene som privat leverandør oplevet mange gode tilsyn udført af kommunerne, som de fleste enheder har set som en kærkommen anledning til en ligeværdig dialog og faglig sparring. BKD ser frem til at de erfaringer, der allerede er rundt om i landet, inddrages i udvikling af såvel indhold som organisering af det kommende tilsyn. Vi betragter de i lovforslaget beskrevne initiativer, herunder udvikling af kvalitetsmodel og samling af tilsyn i større enheder, som en fornuftig professionalisering af tilsynet. Og BKD ser frem til, at tilsynet tilsyneladende skal have såvel et kontrol- som et kvalitetsudviklingsperspektiv. Vi opfordrer dog til, at tilsynet først og fremmest har fokus på borgernes udvikling såvel som deres oplevelse af at blive mødt med både faglighed, respekt og medmenneskelighed frem for at fokus bliver på overholdelse af regler og formalia.

Blå Kors Danmark har deltaget i udvikling af kvalitetsmodel for værestedsområdet i regi af Akkreditering Danmark, og samtlige enheder er akkrediteret eller bliver det i løbet af 2013, hvorfor vi har en del erfaring både med modeludvikling og -implementering; Vi tror dog ikke på, at socialt arbejde kan sættes på formel, og det er derfor vigtigt at være påpasselig med ikke at lave en for normativ model med for stramme rammer for, hvad der fagligt forstås som "kvalitet". Stive normative retningslinier for hvad der er fagligt godt socialt arbejde kan samtidig risikere at være en barriere for løbende udvikling og afprøvning af nye metoder.

Som organisation og privat leverandør finder vi det yderst tilfredsstillende, at vi med forslaget bliver mere lige stillet i forhold til kommunale tilbud, når såvel private som offentlige tilbud fremover skal indgå i samme form for tilsyn. Vi ser frem til at indgå i spændende og konstruktive samarbejdsrelationer med kommende socialtilsyn.

BKD finder den foreslåede form spændende og relevant, idet en kvalitetsmodel repræsenterer systematik og dermed potentiale for øget ensartethed og gennemsigtighed omkring tilsynsopgaven.

Vi finder det yderst relevant, at der er fokus på kvalitetsudvikling og faglig udvikling, og at dette er integreret i den foreslåede skitse til kvalitetsmodel. Da der i forvejen findes gode kvalitetssikringsordninger, opfordrer vi til, at de beskrivelser leverandørerne udarbejder i disse ordninger, ligestilles med de beskrivelser socialtilsynet efterspørger, såfremt de eksisterende ordninger indeholder de samme krav til beskrivelser og dokumentation.

Vi ser frem til at tilsynsmodellens indhold og organisering udvikles, herunder at der tages behørigt hensyn til, at det bliver en form med et minimum af administrativ belastning for såvel tilsyn som tilbud, og at det bliver til direkte gavn for brugerne af de enkelte tilbud.

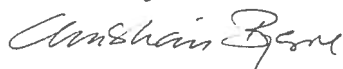
Samtidig med, at BKD ser frem til mere ensartede principper på tværs af landet, vil vi gerne bevare et godt samspil med beliggenhedskommunen - både generelt og på det personrettede plan.

Juridiske og organisatoriske aspekter

Blå Kors Danmark hilser det endeligt velkomment med en frihed til forskellige organisatoriske modeller. Vi antager, at dette også gælder en fremtidig koncern-lignende dannelse ud fra et mix af foreningsejede og selvejende institutioner.

Lovforslagets blik for behovet for økonomisk konsolidering og de deraf følgende muligheder for at kunne udvikle kvalitet og tilbud, synes vi er særdeles centralt og positivt. Det er ganske enkelt af stor betydning for mange private organisationers muligheder for også fremover kvalificeret og konkurrencedygtigt at kunne bidrage til løsning af velfærdssamfundets opgaver. Det gælder ikke mindst i perioder med stramme kommunaløkonomiske rammer og vanskelige finansieringsvilkår.

Christian Bjerre

Generalsekretær
Blå Kors Danmark

Børnerådet

Socialministeriet
Holmens kanal 22
1050 København K

København den 18.02.2013
J.nr 3.7.27/AMC

Høringssvar til forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder

Børnerådet har følgende kommentarer til de fremsatte lovforslag:

Overordnet anser Børnerådet lovforslaget for at være meget positivt. Forslaget imødekommer mange af de ting, som Børnerådet har været optaget af, herunder at undgå vilkårlighed i forbindelse med godkendelserne og tilsynet med de sociale tilbud til børn og unge, og i stedet sigte på gennemsigtighed og høj kvalitet.

Børnerådet gør opmærksom på, at det personrettede tilsyn fortsat ikke gennemføres efter de gældende lovkrav af alle kommuner. Børnerådet mener, at der er behov for, at dette område følges nøje med henblik på behov for skærpede regler.

Det er tilfredsstillende, at der nu vælges at tage skridtet med mål for kvalitet i tilbuddene for udsatte børn og unge. Børnerådet mener i den forbindelse, at det er afgørende, at der defineres tydelige indikatorer for, hvad god kvalitet er. Børnerådet anbefaler, at børn og unge inddrages i vurderingen af, hvad god kvalitet i tilsynet er. Kun derved kan godkendelse og tilsyn medvirke til at definere og udvikle kvaliteten af den pædagogiske ramme.

Socialtilsynets ansvar

Børnerådet mener, at det at socialtilsynene udbyder ydelser ud fra deres specialiserede viden og kompetencer kan medvirke til en løbende udvikling af tilbuddene samt skabe øget læring til gavn for børnene.

Børnerådet har dog en vis bekymring over, at kommunen også skal betale for de frivillige tilkøb jf. § 3, som socialtilsynet udbyder, da det kan medføre, at muligheden ikke bliver brugt. Dette kunne eksempelvis være afdækning af hvilken plejefamilie, der er egnet til at tage et barn i familiepleje med henblik på adoption. Der er økonomisk incitament til, at kommunen selv vil udføre denne undersøgelse, når der er en udgift

Børnerådet

forbundet med at få opgaven udført eksternt, fremfor at lade egne sagsbehandlere udføre opgaven som hidtil.

Socialtilsynets opgaver

Bestemmelserne i henholdsvis §§ 5 og 8 om at give socialtilsynet mulighed for at opstille vilkår og pålægge påbud, mener Børnerådet er en rigtig god idé, hvis det anvendes som værktøj til tydelighed og til læring. Generelt set er Børnerådet optaget af, at tilsynet skal arbejde ud fra et stærkt læringsperspektiv, da gentagne fejl derved undgås, og der skabes en åbenhed for at lære af fejl og forbedre sig derudfra.

Det er Børnerådets opfattelse, at i § 6, som omhandler temaer for vurdering af tilbuddenes kvalitet, bør brugeroplevelsen fremhæves særskilt for på den måde at øge sammenhængen med § 7, stk. 2, nr. 4 om indhentning af oplysninger fra borgere i tilbuddet.

Børnerådet er i tvivl om, om de påtænkte indikatorer nævnt i § 6 i tilstrækkelig grad formår at differentiere ift. målgruppens behov, karakteristika m.v.. Børnerådet afventer derfor indholdet af disse og deltager aktivt i det videre arbejde med indikatorer for kvalitet.

Børnerådet vil meget tilråde, at der stilles krav om mere end et årligt tilsynsbesøg efter § 7. Med tanke på det grundige forarbejde og de tårnhøje politiske ambitioner, så står et årligt tilsynsbesøg i stærk kontrast til intentionen med socialtilsynet. Børnerådet mener, at der som minimum også bør være krav om et uanmeldt tilsyn. Børnerådet undrer sig over årsagen til, at det uanmeldte tilsyn i den hidtidige § 148a, stk. 2 i serviceloven ønskes fjernet fra lovgivningen, når uanmeldt tilsyn giver mulighed for at se, hvordan institutionen fungerer på tidspunkter, hvor der fx ikke er fuldt mandskab, samt giver mulighed for at indgå i en dialog med de ansatte i forhold til den pædagogiske linje med henblik på videreudvikling af stedet. Socialtilsynet bør altid være proaktivt og ikke reaktivt som hidtil, da det er vigtigt at opdage og gribe ind, hvis noget er ved at køre skævt. Dette kan et tilsyn kun opdage ved at være til stede. Børnerådet mener derfor samt med baggrund i Børnerådets anbringelsesundersøgelse "De prøver at gøre det så normalt som muligt" fra 2012, at der skal stilles krav om minimum 2 årlige tilsynsbesøg, hvoraf et skal være uanmeldt. I den forbindelse bør der lægges vægt på dialogbaserede og kontinuerlige tilsyn.

Når socialtilsynet er på tilsynsbesøg, er det vigtigt at understrege, at det også handler om stemningen på stedet eller i plejefamilien. I Plejefamilier vil tilsynet desuden skulle se på, om der sker uhensigtsmæssig positiv forskelsbehandling af familiens egne børn i forhold til plejebarnet. (se Børnerådets anbringelsesundersøgelse ovenfor).

Samtaler med børnene

Børnerådet vil udtrykke stor anerkendelse for, at socialtilsynet skal indhente relevante oplysninger fra borgere i tilbuddet jf. § 7, stk. 2, nr. 4. I den forbindelse er Børnerådet meget tilfredshed med, at der bruges ordet "skal", da det markerer, at borgernes (børnenes) oplysninger skal vægtes.

Børnerådet

Ved gruppesamtaler med børnene skal magtrelationer overvejes, herunder hvorvidt det er mere hensigtsmæssigt med enkeltvise samtaler. Socialtilsynet bør udvise respekt for barnets ret til at sige nej til en samtale, og herunder være åben for at gennemføre samtalen på et andet tidspunkt. Socialtilsynet bør udtrykke, at det altid er åbent for dialog og til at lytte.

Børnerådet finder det afgørende, at Socialtilsynet arbejder med form og sprogbrug i forbindelse med tilsynsbesøg. Både hvordan man som tilsyn henvender sig, når man ankommer på stedet, og hvilket signal man sender til omgivelserne – eksempelvis om man først holder møde med de voksne og derefter børnene. Endvidere kan der arbejdes med, hvad man kalder tilsynsbesøget, herunder overveje hvad der er mest hensigtsmæssigt overfor børnene, her tænkes især på plejefamilier, hvor rammerne er anderledes end på fx et opholdssted eller en døgninstitution.

Socialtilsynet skal ved samtaler med børnene huske, at det efterfølgende er vigtigt, at tilsynet ikke signalerer, at de troværdighedstjekker børnenes fortællinger. Socialtilsynet skal være tydelig omkring, hvad de skal bruge børnenes oplysninger til og holde børnene underrettet herom ud fra det enkelte barns modenhed. Dette relaterer sig i særlig grad til arbejdet med kvalitetsindikatorer.

Børnerådet anser det for problematisk, at de to tilsyn (det personrettede tilsyn og socialtilsynet), som skal supplere hinanden, risikerer uklar og overlappende opgavefordeling, hvis det ikke tydeligt afklares, hvem der har ansvar for hvilke opgaver. Børnerådet ved fra sin anbringelsesundersøgelse, at der er stor forvirring omkring hvilke personer, der skal gøre hvad. Der er derfor behov for en tydeligere rolleafklaring, særligt overfor børnene. Der bør derfor fastlægges og opstilles en tydelig kompetencefordeling mellem de to tilsyn.

Det kontrol- og dialogbaserede udgangspunkt i § 7 kan Børnerådet fuldt ud tilslutte sig. Som en del af at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet, bør der stilles krav om løbende opdatering på den valgte pædagogik fra stedets side. Det forventes yderligere, at ledelse og medarbejdere følger med i forskning og ny viden på området. Børnerådet mener, det er afgørende, at tilsynet i samme forbindelse skal kunne rumme flere socialfaglige metoder, herunder kunne give sparring på og ideer til fremtidige tiltag og retninger.

Det er vigtigt, at tilsynskonsulenterne opretholder objektivitet og professionalisme overfor de enkelte tilbud, herunder at der holdes en professionel og dialogbaseret omgangsform parterne imellem, også når samarbejdet har strakt sig over flere år.

Deling af viden og synliggørelse

§ 9 omhandler krav om, at Socialtilsynet skal udarbejde en årsrapport. Dette kan Børnerådet tilslutte sig, dog efterlyses en bestemmelse om deling af viden. Det er vigtigt, at deling af viden foregår mellem de fem socialtilsyn, da opsamling af viden sikrer læring og refleksion.

Børnerådet

Børnerådet mener, at en formaliseret videnopsamling vil bidrage til markant øget læring. Socialtilsynet bør derfor videregive og offentliggøre viden, så det er tilgængeligt for alle, herunder de øvrige socialtilsyn, så det sikres, at der kan læres af de gode og dårlige eksempler på en saglig måde.

De fem socialtilsyns afrapportering er, efter Børnerådets opfattelse, meget vigtig. Afrapportering vil kunne give et billede af, hvordan det går socialtilsynet efter det første år, hvordan er erfaringerne med tilsynsbesøg, godkendelse osv. Denne viden er afgørende for det fremtidige arbejde med tilsyn og bør derfor registreres og anvendes til fremover at skabe et stadigt mere kvalificeret tilsyn.

Børnerådet mener, det er nødvendigt at stille krav om en skabelon for socialtilsynenes årsrapporter, så der er mulighed for sammenligning af tilbuddene indenfor de forskellige målgrupper. Derved har anbringende kommune et kvalificeret grundlag at finde det bedst egnede tilbud til barnet på.

Børnerådet mener, at i forhold til § 10 om underretning af anbringende kommuner ved bekymrende forhold bør det i bemærkningerne præciseres, at anbringende kommune skal anvende disse oplysninger i sin vurdering af, om borgeren modtager det rette tilbud.

Mulighed for anonym henvendelse

Børnerådet hilser velkomment, at der nu bliver mulighed for efter § 11 at rette anonym henvendelse angående bekymrende forhold i tilbuddet. På den måde har børnene altid et sted at henvende sig med deres bekymringer og lignende.

Børnerådet mener dog, der skal være en tydeliggørelse af, hvorledes socialtilsynet skal behandle disse henvendelser. Hvis det er et barn eller en ung, der klager over forholdene i tilbuddet, er det vigtigt, at barnet/den unge sikres den rette støtte i den pågældende situation, hvor han/hun klager. Hvorledes skal socialtilsynet forholde sig overfor den anbringende kommune? Børnerådet er i tvivl om, om de pågældende henvendelser er sidestillet med underretninger. Det bør præciseres, hvor snitfladen er i forhold til underretninger, så der ikke kan være tvivl om, hvad en medarbejder i socialtilsynet skal gøre i forhold til den viden, som pågældende kommer i besiddelse af.

Børnerådet finder det vigtigt at pointere, at der skal opstilles regler for socialtilsynets behandling af de indkomne henvendelser.

Afslutningsvist vil Børnerådet bemærke, at det er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at en medarbejder kan anklage kolleger og ledelse, uden at der er pligt til at oplyse den anklagede derom. En anklaget bør altid få mulighed for at svare på eventuelle anklager. Så det ikke risikeres, at sagen kommer ud af proportion med utilsigtede konsekvenser for børnene til følge. Tydelige retningslinjer for hvornår der er tale om en underretning fremfor en henvendelse vil dog kunne afhjælpe dette.

Det er Børnerådets forventning, at socialtilsynet med tiden ved hjælp af sit dialogbaserede tilsyn vil få viden om eventuelle uregelmæssigheder i tilbuddet tidligt i forløbet, og at socialtilsynet dermed vil gøre § 11 overflødig.

Børnerådet

Tilbudsportalen

§ 18 omhandler socialtilsynets videregivelse af oplysninger om tilbuddene til Tilbudsportalen. Børnerådet forventer som tidligere nævnt, at Socialstyrelsen udarbejder standardformularer, så det bliver sammenligneligt og tydeligt fremgår, hvilke punkter, der er godkendt, hvilke der skal rettes op på og hvilke, som er uacceptable. Børnerådet hilser derfor forslaget velkomment.

Afklaring af kompetencer myndighederne imellem

Børnerådet mener, at kommunens forpligtelser ikke er tydeliggjort i de tilfælde, hvor den som beliggenhedskommune bliver opmærksom på bekymringer om anbragte, for eksempel i forbindelse med skolegang. Skal skolen først rette kontakt til socialtilsynet, beliggenhedskommunen eller anbringende kommune, og hvad skal denne myndighed så foretage sig? Det er vigtigt med tydelighed ift. ansvar og roller, og det fremgår ikke tydeligt af lovforslaget, herunder hvordan der skelnes mellem underretninger og andre henvendelser.

Et andet eksempel er, hvis socialtilsynet bliver opmærksom på, at det personrettede tilsyn ikke udføres efter reglerne. Hvad skal socialtilsynet foretage sig i sådan et tilfælde? Lave en underretning til den kommune der udfører det personrettede tilsyn eller kontakte Ankestyrelsen? Hvilke beføjelser har socialtilsynet i det tilfælde?

Konsekvensændringerne i retssikkerhedsloven, serviceloven mfl.

Børnerådet er meget tilfreds med den påtænkte overgangsordning, især ift. plejefamilier, som ikke kan godkendes efter de nye regler, men som ud fra en helhedsbetragtning og barnets bedste vil kunne beholde sin plejetilladelse. Børnerådet tilslutter sig derfor, at der altid bør ske en samlet vurdering i overgangsfasen, som kan betyde, at et plejeforhold bevares, selvom godkendelse efter de nye regler ikke kan gives, når det betyder, at barnets bedste sikres.

Børnerådet mener, at akutanbringelser som nævnt side 5 nederst i konsekvensændringerne bør have tydelige betingelser, herunder at hensynet til barnet skal vægtes højest, når der vælges akutanbringelse. Akutanbringelser bør som udgangspunkt undgås, for at undgå skift i anbringelsessted og personer. Andre muligheder skal være afsøgt af anbringende kommune først.

Magtanvendelsesindberetninger bør efter Børnerådets opfattelse endvidere registreres centralt, så udviklingen i antallet og de forskellige typer af magtanvendelser fra centralt hold kan følges. Børnerådet vil derfor opfordre til en sådan central registrering.

Forslaget om at indsætte bestemmelser i servicelovens § 140, stk. 7 og § 141, stk. 5 om at opholdskommunen skal udlevere relevante dele af handleplanen til tilbuddet, anser Børnerådet for at være fremadsynet og helhedsorienteret samt afgørende for anbringelsens muligheder for at nå de opstillede mål. Børnerådet er derfor særdeles tilfreds med tilføjelsen.

Børnerådet

Børnerådet mener, det er uklart jf. servicelovens § 148a, stk. 1 og 2, i hvilke tilfælde kommunen selv kan udføre tilsyn med tilbud beliggende i kommunen samt med tilbud, hvor kommunen køber samtlige pladser. Børnerådet forstår det sådan, at beliggenhedskommunen fører tilsyn med for eksempel egne værelser og kollegielignende værelser, så længe de ikke ligner opholdssteder i form og indhold. Alle disse værelser bør dog være omfattet af socialtilsynet, da de indgår i tilbudsviften for socialt udsatte unge på lige fod med anbringelser og dermed står i konkurrence hermed. Såfremt der skal sikres lige vilkår for tilbuddene samt at børn og unge modtager den støtte, de har behov for, skal også disse tilbud omfattes af socialtilsynet. Derved sikres den fornødne kvalitet i tilbuddene uanset målgruppens behov.

Børnerådet vil gøre opmærksom på, at der synes at være en formuleringsfejl i lovforslagets punkt 19 angående servicelovens § 148a, stk. 3. Den pågældende sætning har ikke den fornødne sammenhæng med den øvrige tekst i § 148a.

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Annette Juul Lund
Sekretariatschef

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD

Emdrupvej 115A, 5. etage, 2400 København NV - tlf.: 24 62 62 29

bf@boernesagen.dk - www.boernesagen.dk

CVR nr. 23 19 04 19

Social – og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Den 17. februar 2013

Høring om forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn m.v.)

Børnesagens Fællesråd takker for muligheden for at afgive hørings svar vedr. ovennævnte.

Børnesagens Fællesråd vil gerne kvittere for gode og kvalitative tiltag i det kommende socialtilsyn:

1. Børnesagens Fællesråd hilser loven om socialtilsyn velkommen og ser positivt på, at det driftsorienterede tilsyn samles i 5 enheder, der bliver uafhængige af de enkelte kommuner, der skal arbejde efter fælles standarder og dermed fremme og udvikle en ensartet systematik og kvalitet til gavn for de anbragte børn og unge.
2. Ved at samle tilsynet i 5 centrale tilsynsenheder skabes mulighed for at opbygge faglige miljøer med væsentlige kompetencer, og Børnesagens Fællesråd vil anbefale at fagligheden i tilsynsenhederne rummer såvel pædagogiske som socialfaglige, psykologiske, psykiatriske, økonomiske, og juridiske ressourcer.
3. Børnesagens Fællesråd ser frem til, at Socialstyrelsen skal understøtte godkendelse og tilsyn og årligt rapportere herom. Børnesagens Fællesråd anbefaler, at der sker en løbende udvikling af kvalitet og standarder, og at den dialogproces, der er indledt med praksisfeltet og fagfolk, fortsættes.
4. Børnesagens Fællesråd ser med stor tilfredshed på, at samtlige tilbud såvel regionale som kommunale og private/selvejende bliver omfattet af socialtilsynet. Det vil fremme transparens i økonomien og ligestilling mellem udbydere.
5. Børnesagens Fællesråd kan fuldt tilslutte sig, at det driftsorienterede tilsyn både skal have karakter af kontrol med tilbuddene og af dialog om kvalitet og udvikling.
6. Børnesagens Fællesråd finder det yderst hensigtsmæssigt, at socialtilsynet skal underrette den anbringende kommune, såfremt der observeres bekymrende forhold, af hensyn til den anbragtes udvikling og trivsel.
7. Børnesagens Fællesråd hilser det velkommen, at socialtilsynet fremover skal høre brugerne og de ansatte i forbindelse med tilsyn.
8. Børnesagens Fællesråd kan tilslutte sig muligheden for at borgere, pårørende og ansatte kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold på et tilbud.

Børnesagens Fællesråd ønsker derudover at fremkomme men en række anbefalinger, som kan styrke borgernes rettigheder og trivsel samt sikre gode vilkår for foreninger, der driver anbringelsessteder:

1. Da socialtilsynet fremover i højere grad skal inddrage den anbragte/beboeren ved det driftsorienterede tilsyn, finder Børnesagens Fællesråd, at der i en kommende bekendtgørelse/vejledning bør beskrives forskellen mellem det driftsorienterede og det personrelaterede tilsyn ikke mindst af hensyn til børn og unge, der har krav på at vide, hvem der har ansvar for hvad.
2. Børnesagens Fællesråd understreger betydningen af, at børn og unge reelt kommer til at opleve, at de bliver hørt og inddraget ved gennemførelse af de kommende socialtilsyn, og at det dokumenteres og evalueres.
3. Af hensyn til de anbragte/beboerne finder Børnesagens Fællesråd at de kommende socialtilsyn bør finde sted mindst 2 gange årligt. Det vil endvidere understrege tilsynsbesøgenes mulighed for at udøve såvel kontrol som dialogbaseret virksomhed med henblik på at øge kvalitet og udvikling i en kontinuerlig proces.
4. Børnesagens Fællesråd ønsker at fremhæve, at forældre til anbragte børn og unge bør nævnes selvstændigt og ikke være indeholdt i "pårørende", da forældrene er myndighedspersoner, der skal inddrages i tilsyn.
5. Børnesagens Fællesråd anbefaler, at anbringelse i netværksfamilier, slægtsanbringelse og aflastningsordninger omfattes af socialtilsynet.
6. Mulighederne for at henvende sig anonymt til Socialtilsynet skal i særligt grad gøres tilgængeligt for børn og unge, deres forældre og pårørende.
7. Børnesagens Fællesråd finder det relevant, at anonyme klager o.lign. forelægges ledelsen af tilbuddet til udtalelse.
8. Børnesagens Fællesråd påpeger, at der fremover bør eksistere en transparent prisfastsættelse, så det reelt bliver muligt at sammenligne private/selvejende og kommunale tilbud. Det vil kræve, at de offentlige tilbud bliver gennemsigtige og retvisende og indeholder alle de mange udgifter i de offentlige tilbud, som i dag ikke er indregnet.
9. Børnesagens Fællesråd anbefaler, at landsdækkende sociale foreninger indskrives i loven om socialtilsyn med samme rettigheder og forpligtelser som koncerner og koncernlignende konstruktioner.
10. Børnesagens Fællesråd påpeger behovet for, at Socialstyrelsen bliver gjort ansvarlig for at opsamle og distribuere viden fra socialtilsynenes virke og evalueringer.

Børnesagens Fællesråd anerkender den igangværende dialogproces om forarbejdet til det nye socialtilsyn og stiller gerne fortsat fremover viden og erfaringer til rådighed med henblik på at fremme og udvikle de bedst tænkelige tilbud til anbragte børn og unge.

Venlige hilsener

Sekretariatsleder

Social- og
Integrationsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Børns Vilkår
FOR BØRN I ALDERS

Børns Vilkår
Trekronergade 126 F, 2. sal
2500 Valby

18. februar 2013

Hørings svar vedr. udkast til forslag til lov om socialtilsyn, samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration og lov om forpligtende kommunale samarbejder

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om socialtilsyn, samt konsekvensændringerne som følge heraf.

Børns Vilkår er enig i behovet for at styrke det grundlag, som anbringelsessteder for børn og unge fra starten godkendes på, samt kvalificere det løbende tilsyn med stederne. Overordnet set mener Børns Vilkår, at forslaget er et godt udgangspunkt for det driftsbaserede tilsyn.

Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn

Børns Vilkår havde gerne set, at man havde samlet det driftsorienterede tilsyn i en central statslig godkendelses- og tilsynsenhed, evt. forankret i Socialstyrelsen med nogle regionale enheder, der i det daglige havde kunnet varetage det konkrete tilsyn med de forskellige anbringelsessteder.

Børns Vilkår mener, at man på denne måde bedre havde kunnet sikre uafhængighed i forhold til kommunerne, end ved den nu foreslåede ordning, der – trods forsøg på at sikre det modsatte – er forankret i det kommunale system.

Børns Vilkår er derudover bekymret for, hvorvidt den nuværende placering i de 5 tilsynskommuner sikrer en tilstrækkelig grad af ensartethed i forhold til faglig standard for de anbragte børn – uanset hvor i landet de befinder sig.

Børns Vilkår ser dog positivt på forslaget om, at Socialstyrelsen skal have en rådgivende- og revisionsmæssig funktion i forhold til de sociale tilsyn og håber at styrelsen kan sikre den efterspurgte ensartethed.

Børns Vilkår går ud fra, at Socialstyrelsen vil sikre en løbende vurdering af, hvad ny viden og forskning betyder for de standarder, kriterier og kvalitetsindikatorer, som tilsynet er baseret på, således at de enkelte anbringelsessteder løbende oplever krav og sparring om faglig udvikling.

Børns Vilkår mener endvidere, at et årligt tilsynsbesøg er utilstrækkeligt i forhold til at sikre en vis kvalitet af tilsynet. Det er vores opfattelse, at der bør stilles krav om mindst to årlige tilsynsbesøg, incl. mindst et uanmeldt besøg. I den sammenhæng er vi naturligvis enig i, som anført i bemærkningerne, at uanmeldte tilsynsbesøg skal tilrettelægges, så der tages særlige hensyn til f.eks. børn og unge, der har særlige behov for stabilitet og forudsigelighed i dagligdagen.

Mere systematisk inddragelse af viden

Børns Vilkår ser meget positivt på indførelsen af den i § 6 nævnte model for vurdering af kvaliteten af tilbuddene.

Børns Vilkår mener, at det er afgørende for, hvorvidt den foreslåede model vil have den ønskede effekt på området, at de af Social-og integrationsministeriet fastsatte regler udarbejdes i samarbejde med fagpersoner og eksperter, således at der bliver en dialog om indholdet heraf med både praktisk og forskningsbaseret indhold.

Børns Vilkår mener dog, at en model som denne vil sikre fokus på nogle områder, som hidtil ikke har været genstand for tilsyn. Modellen stiller dog store krav til de tilsynsførendes faglighed og Børns Vilkår mener, at det er af afgørende betydning, at de enkelte tilsynsbesøg og opfølgning herpå varetages af et team af tilsynspersoner med forskellige kompetencer, således at de mange forskellige faglige krav og forventninger, formuleret i bl.a. kriterier og kvalitetsindikatorer bliver tilgodeset.

Børns Vilkår ser meget positivt på kravet i lovforslagets § 18, hvorefter skriftlige tilsynsrapporter skal lægges på Tilbudsportalen. Børns Vilkår mener, at dette vil give kommunerne afgørende indsigt i de enkelte anbringelsessteder, således at de er vidende om forhold, som de skal være særligt opmærksomme på i forbindelse med dels nye anbringelser og dels det personrettede tilsyn.

Borgerne i centrum

Børns Vilkår finder det positivt, at det direkte af § 7 fremgår, at tilsynet skal inddrage oplysninger fra ansatte, beboere og pårørende i forbindelse med driftstilsynet.

Børns Vilkår mener i den forbindelse, at det også af loven eller i det mindste bemærkningerne til denne paragraf bør fremgå, at tilsynet forpligtedes til systematisk at inddrage børn og unge, når tilsynet skal vurdere kvaliteten af det pædagogiske arbejde på botilbud, opholdssteder og institutioner for børn og unge, herunder at en vis andel af de anbragte børn og unge bør tilbydes individuelle samtaler, hvorigennem det er muligt for tilsynet at afdække de enkelte børn og unges syn på den pædagogiske kvalitet på det enkelte sted.

Det bør endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen fremgå, at det altid stiller særlige faglige krav at tale med og inddrage børn og unge, og at tilsynsenhederne derfor forpligtes til at sikre, at de tilsynsførende, der taler med børn og unge i forbindelse med de driftsorienterede tilsyn, bør have en særlig uddannelse til det. Det er i den kontekst vigtigt, at resultater af samtaler med børn og unge kvalitetssikres, ved at sikre sig, at børn og unge er enige i den skriftlige dokumentation fra samtalerne.

Børns Vilkår mener endvidere, at der i forbindelse med en større grad af inddragelse af børn og unge i forbindelse med de driftsorienterede tilsyn – og efter vores anbefalinger gennem mindst to årlige tilsyn – er brug for en langt bedre og mere præcis information og vejledning til børn og unge om formål og forskelle mellem de personrettede og driftsorienterede tilsyn. Det er vigtigt, at børn og unge orienteres og vejledes i forskelle og perspektiver ved de potentielt mange samtaler med forskellige tilsynsførende, så børn og unge ikke forvirres unødigt, og så formålet med inddragelse af børn og unge ikke går tabt.

Med venlig hilsen

Dorthe Lysgaard
Direktør

Ingrid Hartelius Dall
Jurist

Frederiksberg den 15. februar 2013

Høring om forslag til lov om socialtilsyn og lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder.

Børn & Familier takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. forslag til lov om socialtilsyn og de konsekvensrettelser, der er i forhold til anden lovgivning. Vi vil samtidig tilkendegive, at vi gerne stiller os til rådighed for deltagelse i udvikling af vejledninger, metoder og standarder på området.

Generelle bemærkninger

Børn & Familier finder det værdifuldt, at ministeren tager initiativ til en forbedring af det driftsorienterede tilsyn med sociale tilbud med henblik på at sikre en bedre indsats og højere kvalitet i de sociale døgntilbud. Vi er enige i, at der ved at samle tilsynsopgaven i fem større enheder vil kunne skabes faglige miljøer, hvor der kan udvikles bedre og mere ensartede metoder til varetagelse af det driftsorienterede tilsyn.

Børn & Familiers medlemsorganisationer har familieplejeområdet som det primære indsatsområde. Vi har i det daglige arbejde oplevet mange konkrete situationer med børn i familiepleje, hvor en skærpelse af den generelle godkendelsesprocedure, samt en mere kontinuerlig tilsynsfunktion, har været af afgørende betydning for de enkelte børn.

Børn & Familier hilser det velkommen, at det ikke længere er samme myndighed, der fører det generelle og det personrelaterede tilsyn. Vi finder det dog vigtigt, at det i en kommende vejledning bliver præciseret, hvad der ligger i de to typer af tilsyn, så det undgås, at der bliver overlappende funktioner mellem socialtilsynet og det personrelaterede tilsyn.

Børn & Familier ser det som en styrkelse, at tilsynsområdet udvides, og at det grundlæggende princip er, at tilsynsenheden ikke kan føre tilsyn med egne tilbud.

Børn og Familier ser imidlertid med bekymring på, at socialtilsynet får mulighed for at yde konsulentytelser, der ligger udenfor opgaven med det generelle tilsyn. Det er vores opfattelse, at der bør være en klar adskillelse mellem socialtilsynets kontrolopgave og konsulentfunktioner i forhold til matchning. Vi kan være bekymret for objektiviteten i tilsynet i forhold til tilbud, hvor socialtilsynet selv har foreslået anbringelse på. Ansvar for anbringelse og det personrettede tilsyn bør derfor entydigt ligge ved anbringende kommune. Hvis der er brug for en konsulentfunktion vil Børn & Familier i stedet pege på muligheden for at ansvaret placeres i Socialstyrelsen og udmøntes efter samme organisatoriske model som VISO.

Børn & Familier finder, at det er en styrke, at der med reformen lægges op til, at det generelle tilsyn bliver dialogbaseret og at det ud over kontrolfunktionen også får en kvalitetssikrende og udviklende funktion. Vi

er dog stærkt bekymrede for om den kvalitetssikrende og udviklende funktion bliver realiseret, når tilsynet kan nøjes med at komme på besøg en gang om året.

Det er for Børn & Familiers medlemsorganisationer, der udbyder ydelser på markedsvilkår vigtigt, at der i socialtilsynet og det område der arbejdes med er en transparent prisfastsættelse, der sker på samme præmisser som på det private område. Der bør på området være lige muligheder for at udbyde ydelserne på markedsvilkår. Hvis det ikke er tilfældet kan vi frygte, at ændringerne ødelægger velfungerende private tilbud til ugunst for de børn og unge, der skulle have gavn af det kvalitetsløft, der er tiltænkt med reformen.

Børn og Familier er samtidig af den opfattelse, at der i en gennemgribende tilsynsreform også er behov for at se på om rammerne for, hvordan det personrelaterede tilsyn udføres og om den opfølgning der sker i den enkelte sag, er tilstrækkelig. For at sikre brugerens trivsel på anbringelsesstederne finder vi det vigtigt, at barnet, den unge eller voksne, der bor på tilbuddene har mulighed for en stabil langvarig tilknytning til den medarbejder, der følger op på sagen, så brugeren bliver tryk ved at betro sig til medarbejderen om sin reelle trivsel på stedet. Den problemstilling løses desværre ikke med tilsynsreformen.

Specifikke bemærkninger

Børn & Familier finder, at godkendelser af plejefamilier til konkrete børn og godkendelse af netværksplejefamilier også bør være en del af socialtilsynets ansvarsområde, så der også for disse tilbud sikres samme kvalitet, som der er i de tilbud, hvor ansvaret er placeret i socialtilsynet. Med en konkret godkendelse fra anbringende kommune er der mulighed for, at kommunerne i en presset situation slækker på kvalitetskravene, hvilket kan få vidtrækkende konsekvenser for det barn, der anbringes i tilbuddet.

2

Den største del af lovforslaget med tilhørende bemærkninger handler om, hvordan man tilrettelægger generel godkendelse og tilsyn i forhold til en række institutionsformer, herunder socialpædagogiske opholdssteder, døgninstitutioner og lignende. Familieplejen er det hyppigst anvendte anbringelsesområde og det skal det gerne fortsætte med at være. Det er for Børn & Familier vigtigt, at familieplejeområdet ikke nedprioriteres i den kontekst socialtilsynet kommer til at arbejde i.

Det er i forbindelse med socialtilsynets faktiske udførelse af tilsynet vigtigt at have fokus på at plejefamilier, på en række områder, adskiller sig fra institutionstilbud. Indholdet og arbejdsmetoderne i familiepleje og døgntilbud på institution er vidt forskellige, og det er derfor ikke hensigtsmæssigt at sammenligne disse to anbringelsesformer. Blandt de markante forskelle kan nævnes følgende:

- En plejefamilie er en familie med et særligt overskud og faglig erfaring, der stiller sig til rådighed for et barn eller en ung, der har en eller anden form for udfordringer i sit liv.
- Plejefamilier bruger deres eget hjem som arbejdsplads, og arbejdet med plejebørn er et fuldtidsjob døgnet rundt og året rundt. For en plejefamilie er arbejde og fritid en integreret helhed.
- Anbringelse i en plejefamilie er baseret på, at plejeforældrene inddrager deres eget familienetværk, herunder deres egne børn, da plejebarnet skal være en del af en familiestruktur.
- Plejefamilierne arbejder ofte meget alene, og har brug for en tættere supervision, vejledning og sparring, end medarbejdere på døgninstitutioner, hvor der er kollegaer på gangen og til personalemøder.

- Det at have plejebørn i eget hjem og inkludere dem i dagligdagen og netværket, medfører også, at plejeforældrene ofte opnår en gensidig tættere emotionel relation til børnene. Dette kan bevirke, at plejeforældrenes ageren og følelsesliv kan svinge mellem de private følelser, til de mere professionelle holdninger og udmeldinger i samarbejdet med kommunen og forældrene. Dette har de brug for at tale om og hjælp til at adskille og se klart.

Det er således Børn & Familiers faglige vurdering, at der i udarbejdelse af tilsynskoncepter og i den praktiske udførelse af tilsynet er brug for vidt forskellige metoder for at tilgodese de forskellige tilbuds behov. Hvis det ikke sker, er der risiko for, at plejefamilieområdet bliver institutionaliseret. Dette har aldrig været hensigten, idet plejefamilieanbringelse er og fortsat bør være et alternativ til anbringelse i døgninstitutioner og opholdssteder.

Børn & Familier finder, at kravet om, at plejefamilier skal deltage i et kursus om at være plejefamilier bør bibeholdes og være en integreret del af godkendelsesproceduren. Det at etablere sig som plejefamilie medfører en så gennemgribende ændring af ens familieliv, at alle plejefamilier har behov for en grundig forberedelse. Vi finder det derfor ikke tilstrækkeligt, at loven sikrer, at socialtilsynet tilbyder det.

Plejefamilier har også efter plejeforholdets etablering brug for generel undervisning om familieplejeområdet og dels undervisning, som er direkte målrettet mod de problemstillinger, som deres plejebarn aktuelt har. Da disse kan ændres gennem en langt plejeforløb, vil undervisningsbehovet tilsvarende kunne ændres.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der ikke er økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det er Børn & Familier ikke enig i, idet socialtilsynet efter lovforslaget skal tilbyde konsulentydelse i form af bl. a. undervisning og matchningsopgaver, hvilket er opgaver, som vi i øjeblikket varetager for mange kommuner.

Venlig hilsen

På Børn & Familiers vegne

Palle Tofte

leder af medlemsorganisationen CESA

Tlf. 20 83 01 66

Fra: Dansk Arbejdsgiverforening [mailto:DA@da.dk]

Sendt: 23. januar 2013 08:17

Til: Lovekspeditionen

Emne: SV: Høring over udkast til forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder(konsekvensændringer som følge af

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af d.d. vedrørende ovennævnte skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Pia T. Flindt
Chefsekretær

Social – og Integrationsministeriet
Att.: Lone Andersen og Bente Brandenborg
Holmens Kanal 22
1060 København k

18. februar 2013

Hørings svar vedr. lovforslag om socialtilsyn

Høringsbrevet er modtaget af Dansk Erhverv den 21. januar 2013. Høringen omhandler oprettelsen af 5 nye fagligt styrkede socialtilsyn, samt nye regler for godkendelse og tilsynsprocessen.

Dansk Erhverv arbejder overordnet for en effektiv offentlig sektor, hvor private, frivillige og selvejende aktører kan tilbyde alternativer til den offentlige opgaveløsning. Dansk Erhverv repræsenterer en bred vifte af ikke-offentlige aktører på socialområdet, herunder en række botilbud, opholdssteder og skoletilbud.

Hørings svaret er opdelt i generelle kommentarer samt specifikke kommentarer, der knytter sig til lovforslagets enkelte bestemmelser.

1) Generelle kommentarer

Dansk Erhverv støtter overordnet forslaget om et styrket og centraliseret socialtilsyn med et mere systematisk fokus på kvaliteten i tilbuddene via kvalitetsindikatorer samt et større fokus på økonomisk gennemsigtighed på det specialiserede socialområde.

Dansk Erhverv vil først og fremmest gerne påpege, at det er en stor styrke ved reformen, at godkendelse og tilsyn fremadrettet både skal gælde offentlige såvel som ikke-offentlige institutioner.

Dansk Erhverv vil ligeledes gerne rose regeringen og aftaleparter for med lovforslaget, at stræbe mod at gøre det nemmere at være ikke-offentlig aktør på socialområdet, bl.a. ved at ophæve kravet om at skulle være en selvstændig juridisk enhed samt sikre, at koncerner eller koncernlignende struktur kun skal forholde sig til én enkelt tilsynsmyndighed. Der er væsentlig for udviklingen af området og for at optimere ressourcerne på området, at det fremadrettet er muligt at udnytte stordriftsfordele.

I forlængelse af dette vil centraliseringen i de fem tilsyn gøre det markant lettere at sikre, at lovgivningen udmøntes efter hensigten med loven og sikre at man som ikke-offentlig aktør ikke skal forholde sig til vidt forskellige tilsynspraksis alt efter, hvor i landet man befinder sig.

MLR
mlr@danskerhverv.dk

Side 1/9

-

Vores ref.: SAG-2012-02794

-

307579

Dansk Erhverv vil dog gerne påpege følgende bekymringer ved lovforslaget:

Økonomisk gennemsigtighed

For det første, er det helt afgørende, at der stilles ens krav om kvalitet og økonomisk afrapportering til alle typer af tilbud offentlige såvel som private. Det er en forudsætning, hvis der med lovforslaget og efterfølgende bekendtgørelse og vejledninger, skal skabes en reel gennemsigtighed i sammenhængen mellem kvalitet og økonomi.

Dansk Erhverv må konstatere, at der mangler viden om de offentlige priser. Det betyder i mange tilfælde, at private aktører bliver fravalgt på et misvisende grundlag. De private og ikke-offentlige aktører oplever en unfair konkurrence i forhold til de offentlige tilbud, hvorfor samfundet samlet set taber penge, fordi den manglende viden om den reelle pris betyder, at man ikke nødvendigvis får den bedste ydelse til den bedste pris.

Skal tilsynsreformen skabe større sammenhæng mellem kvalitet og pris, skal der langt større gennemsigtighed i de offentlige priser. Ofte mangler udgiftsposter i de offentlige tilbud, og der mangler en gennemsigtighed mellem budgetterede og realiserede udgifter.

Tilsynets kompetencer og det personrettede vs. driftsorienterede tilsyn

For det andet efterlyser vi en klar og tydelig distinktion mellem det personrettede og det driftsorienterede tilsyn – forskellen fremgår ikke tilstrækkeligt klart i lovforslaget, derfor er der en betydelig risiko for enten overlap i tilsynene eller mangelfuld kommunikation mellem det personrettede og driftsorienterede tilsyn.

Det er ligeledes helt afgørende, at der er de rette kompetencer til stede i de enkelte tilsyn. Dansk Erhverv vil derfor gerne understrege, at tilsynene skal tilføres de menneskelige og økonomiske ressourcer, der vil gøre dem i stand til at udføre deres opgave af faglig høj kvalitet samtidigt med, at der er en rimelig sagsbehandling, der kan følge med antallet af sager.

Der er områder, der ikke er underlagt reformen, samt tilbud der stadig vil kunne godkendes som konkret egnede. Her skal driftstilsynets fortsat føres af den stedslige kommune. Dansk Erhverv stiller dog spørgsmålstegn ved, om de enkelte kommuner reelt vil have kompetencer tilbage til at udføre sådanne tilsynsopgaver med tilstrækkelig stor faglighed, og indenfor en rimelig sagsbehandlingstid, når ressourcerne er flyttet til de centraliserede tilsyn.

Dansk Erhverv bemærker desuden, at der i lovgivningen står meget lidt om hvilke kompetencer, der bør være til stede i de enkelte tilsyn.

Tilbuddenes retssikkerhed og respekt for ledelseskompetence

For det tredje skal tilbuddenes retssikkerhed såvel som ledelseskompetence respekteres. De krav socialtilsynet stiller skal følge proportionalitetsprincipper. I den nuværende lovtekst er der ingen grænser for, hvilke oplysninger tilsynet kan bede om. Tilbuddene skal ligeledes høres inden bekymrende oplysninger bringes videre.

Dansk Erhverv støtter ønsket om at skabe større økonomisk kontrol med området f.eks. i form af årsrapporter, men vil dog samtidigt gerne påpege, at tilbud på området har en professionel ledelse og er underlagt revision jf. årsregnskabsloven og forvaltningsrevision

Socialtilsynene er ikke, og skal ikke på nogen måde agere ledelsesmyndighed for de enkelte tilbud. Det er afgørende, at socialtilsynene fremadrettet fokuserer deres ressourcer på at sikre overordnet sammenhæng mellem pris og den lovede kvalitet og ikke misbruger deres tid og ressourcer på unødige detailregulering af enkelte tilbud.

Familiepleje

Lovforslaget ændrer markant ved den måde familieplejeområdet fremadrettet indrettes. Dansk Erhverv mener, forslaget uintenderet risikerer at gøre det meget vanskelig at være privat familiepleje uden at være underlagt den kommunale familiepleje. Det kan være ødelæggende for en række af de selvejende familieplejeorganisationer, der allerede eksisterer i dag.

Dansk Erhverv forslår derfor, at tilsyn af plejefamilier også kan foregå i regi af familieplejeorganisationer. Det forudsætter dog, at familieorganisationer oprettes som et socialpædagogisk tilbud, på lige fod med andre tilbud skal godkendes og løbende kontrolleres af tilsynsmyndigheden.

Dansk Erhverv vil ligeledes påpege, at ét enkelt årligt tilsyn med en plejefamilie ikke er hensigtsmæssigt. En plejefamilie er baseret på en families situation, modsat et større tilbud, hvor der samtidig er et etableret fagligt system og flere skiftende ressourcer at trække på. Det kan med rimelighed stilles andre krav for at understøtte plejefamilier f.eks. videreføre krav om kursus som betingelse for godkendelse.

Dansk Erhverv henviser til høringssvar fra Selveje Danmark samt høringssvar fra familieplejeorganisationer for en faglig uddybning af disse problemstillinger.

Konsekvenser for erhvervslivet

Dansk Erhverv vil gerne understrege, at vi opfatter de ikke-offentlige tilbud underlagt tilsynsreformen, som en del af dansk erhvervsliv. Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at lovforslaget har økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Både for de tilbud som er direkte underlagt reformen, særligt fordi der fremadrettet opkræves ikke kun for tilsyn, men også for godkendelse. Forslaget vil desuden i særlig grad have konsekvenser for de institutioner og virksomheder, der i dag udfører konsulentopgaver på området.

Det er således ikke korrekt, at lovforslaget ikke har økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

2) Specifikke kommentarer

Nedenfor følger kommentarer til lovforslagets enkelte bestemmelser og til bemærkningerne til loven

Kommentarer til § 1

Når der i § 1 refereres til tilbud bør det præciseres, at der med "tilbud", menes kommunale, regionale, private og selvejende for at understrege den væsentlige forskel i forhold til praksis i dag

Kommentarer til § 3 vedr. socialtilsynets muligheder for at varetage konsulentopgaver og ydelser udover tilsynsopgaven

Dansk Erhverv stiller sig kritisk overfor tilsynenes mulighed for via konsulentopgaver at drive indtægtsdækket virksomhed. Der eksisterer allerede en række aktører som tilbyder konsulentopgaver på området, og det vil være i direkte konkurrence med en række private/selvejende aktører. Det er en unødvendig forvirring af tilsynets rolle, hvis de både skal fungere som tilsynsmyndighed og konsulentvirksomhed.

Dansk Erhverv mener, der er en reel risiko for at private tilbud vil føle sig forpligtiget til at købe kurser og konsulentytelser udbudt af tilsynet. I forlængelse af dette må det aldrig blive et krav eller påbud fra tilsynet om at gennemføre kurser eller lignende udbudt af tilsynet selv. I dag tilbyder kommuner typisk, at tilbuddene kan deltage på relevante kurser gratis.

Vedr. § 4 stk 2 om afdækning af plejefamilier, eksisterer der allerede en række ikke-offentlige aktører, der tilbyder netop denne ydelser samt relevante kurser om familiepleje. Tilsynets konsulentopgaver vil således være i direkte konkurrence med eksisterende aktører med stor viden på området. Dansk Erhverv forslår, at SKAL bestemmelsen, ændres til en KAN bestemmelse.

Dansk Erhverv kan dog godt se det rationelle i, at tilsyn kan foretage sagsforberedende arbejde på vegne af andre tilsyn. Men ligesom et tilsyn ikke kan føre tilsyn med egen kommune, bør et tilsyn heller ikke kunne foretage det sagsforberedende arbejde i egen hjemkommune. Til eksempel bør det sagsforberedende arbejde for tilbud og institutioner i Hjørring kommune, altså ikke kunne foretages af tilsynet i Hjørring om end på vegne af tilsynet i Region Midt.

Såfremt vurderingen er, at der i forbindelse med tilsynsreformen er behov for styrkede konsulentbistand, opfordrer Dansk Erhverv til at denne konsulentbistand i så fald placeres i regi af Socialstyrelsen og ikke i de enkelte tilsynsenheder. Det vil samtidigt være med til at understøtte Socialstyrelsen socialfaglige rolle.

Foretages der konsulentaktiviteter i tilsynsenhederne bør sikres en helt klar adskillelse af tilsynets konsulentopgaver f.eks. sagsforberedende arbejde og af deres kontrolopgaver, så der ikke sker en sammenblanding af økonomien, samt at der er en transparent prisfastsættelse. Udfører tilsynsmyndigheden konsulentopgaver bør disse derfor udskilles i en selvstændighed enhed med eget budget og økonomi. Dette er relevant både for at sikre lige og fair konkurrence, men også for at skabe transparens om prisen for drifttilsynet.

Kommentarer til § 4 om lovens anvendelsesområde

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at en række kommunale og selvejende tilbud er godkendt efter §67 i serviceloven. Det er væsentligt at få afklaret, hvordan man har tænkt sig at indplacere institutioner godkendt efter § 67, samt hvordan tilsynet i givet fald vil respektere samarbejdsrelation mellem kommune og tilbud som § 67 er et udtryk for.

Ligeledes er de regionale § 103 og 104 tilbud undtaget fra lovforslagets anvendelsesområde. Dansk Erhverv finder det meget uheldigt, at der oparbejdes parallelle tilsynsstrukturer, når målsætningen er at sikre et mere ensartet tilsyn. Dansk Erhverv forslår, at både private og offentlige tilbud under §103 og 104 i Serviceloven medtages.

Dansk Erhverv mener, det er mere hensigtsmæssigt at netværksfamilier og plejefamilier til konkrete børn ligeledes underligges socialtilsynet, så der sikres ensartet kvalitet i tilsynets også med disse typer af plejefamilier. Det vil desuden være hensigtsmæssigt, at gøre det muligt for plejefamilieorganisationer at blive godkendt som socialpædagogisk tilbud og derigennem stå for kvalitetskontrollen med ikke-offentlige plejefamilier.

Dansk Erhverv mener, der er behov for at tydeliggøre, hvornår et tilbud kan være konkret egnet og dermed ikke underlagt socialtilsynet, men den stedslige kommune. Det vil ikke være i overensstemmelse med lovens hensigt, hvis for mange tilbud godkendes som konkret egnet, og derfor ikke er underlagt samme tilsynskvalitet.

Vedrørende udfordringer i relation til friplejelovgivningen henviser Dansk Erhverv henviser til hørings svar fra Selveje Danmark. Dansk Erhverv henviser desuden til Børn og Familiers hørings svar for mere detaljerede kommentarer vedrørende særlige udfordringer for plejefamilier

Kommentarer til § 5 om godkendelse

I den nuværende tilsynspraksis ser vi meget store udsving i sagsbehandlingstiden ikke mindst for godkendelser. Dansk Erhverv opfordrer til, at der indføres krav om, at hvert enkelt tilsyn skal opstille målsætninger for sagsbehandlingstiden. Målsætningerne kan evt. varierer efter opgavetyper.

§5 Stk. 5 om at godkendelse bortfalder såfremt den ikke har været brugt i to år. Der eksisterer mange tilbud, der er godkendt efter flere paragraffer. At en godkendelse ikke har været brugt, er ikke ensbetydende med at betingelserne for godkendelse ikke er til stede. Dansk Erhverv finder det uheldigt, at man kan miste en godkendelse uden at betingelserne for godkendelse nødvendigvis er forringet. At en godkendelse ikke er blevet brugt kan skyldes at efterspørgslen på en bestemt ydelse/godkendelsesform er faldet og gjort, at tilbuddet har satsen mere på en anden aktivitet.

Skulle der være en efterspørgsel virker det administrativt tungt og unødvendigt at skulle genansøge om godkendelse.

Der er ligeledes behov for at præcisere, at et tilbud med flere godkendelser ikke risikerer at miste sin godkendelse generelt bare fordi en bestemt godkendelse ikke har været brugt.

Kommentarer til § 6 om kvalitetsindikatorer

Dansk Erhverv er positiv overfor en styrket indsats for at kunne målekvalitet og de foreslåede temaer, kvalitetskriterier og måleindikatorer virker fornuftig.

Dansk Erhverv vil samtidigt gerne påpege, at en række aktører allerede benytter sig systematisk af kvalitetsmålinger og har brugt tid og ressourcer på at implementere kvalitetssystemer, der virker i hverdagen. En mere samlet kvalitetsvurdering på baggrund af de opstillede temaer er fornuftigt, men det vil være u hensigtsmæssigt, hvis der på sigt stilles krav om at et bestemt teknisksystem bruges.

Det er ligeledes helt afgørende, at de samme kvalitative krav stilles til alle tilbud uagtet ejerform.

For at kvalitetsmodellen skal fungere efter hensigten, er det helt afgørende, at det stilles krav til tilsynets kompetencer, samt at der er klare retningslinjer for, hvordan tilsynene skal arbejde med kvalitetstemaerne/indikatorerne.

Kommentarer til § 7 om det driftsorienterede tilsyn

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at muligheden i stk 2 4) om at inddrage borgere ikke skal forveksles med det personrettede tilsyn. Der er som nævnt ovenfor behov for at skelne tydeligere mellem opgaverne i de to typer af tilsyn.

Kommentarer til § 8 om skærpet tilsyn og påbud

Et skærpet tilsyn eller et påbud offentliggjort på tilbudsportalen vil forventeligt have stor konsekvens for tilgangen af borgere til et tilbud – kommunen vil fravælge at visitere til stedet. Det er derfor nødvendigt at tydeliggøre, hvilke forhold, der kan føre til skærpet tilsyn samt sikre at et skærpet tilsyn kan blive ophævet, så snart de anfægtede forhold er bragt i orden.

Dansk Erhverv understreger, at hensyn til et tilbuds retssikkerhed naturligvis også skal respekteres i forbindelse med skærpet tilsyn og påbud.

Kommentarer til § 11 om anonyme henvendelser til tilsynet

Dansk Erhverv har forståelse for, at man med mulighed for anonyme henvendelser til tilsynet ønsker at forebygge sager på det sociale område. Dansk Erhverv understreger dog, at oprettelsen af en sådan ordning med en meget begrænset dialogmulighed, er et skridt væk fra en mere tillidsbaseret dialog mellem tilsyn og tilbud.

For det første, udfordrer § 11 stk. 3 i høj grad tilbuddenes retssikkerhed. Tilsynet kan undersøge en meget konkret klage uden at tilbuddet aner, hvad denne anklage går ud på. Man vil hurtigt kunne forstå, at man er under anklage, men ved ikke hvorfor endsige hvad man skal forsvare.

For det andet skal det understreges, at vi har at gøre med en målgruppe, der ikke nødvendigvis er frivillig anbragt, eller hvor de pårørende ikke nødvendigvis er enige i anbringelsen. Samtidigt er en del af målgruppen borgere med en psykisk diagnose. Såfremt tilsynet ikke har mulighed for at drøfte henvendelser med de berørte tilbud, vil det pålægge tilsynet en enorm opgave med at vurdere, hvilke klager der reelt er hold i, og hvilke der er fuldstændigt ubegrundede. Ressourcemæssigt kan ordningen dermed belaste tilsynet voldsomt.

For det tredje vil situationen, hvor alle medarbejdere ved der er en anklage, men ikke ved hvilken, kunne få store negative konsekvenser for det psykiske arbejdsmiljø. Dansk Erhvervs erfaringer med Arbejdstilsynet om anonyme klager viser, at medarbejder og ledelse alligevel lynhurtig ved, at de er underlagt tilsyn på baggrund af en anonym klage. Det at tilsynet ikke kan nævne, hvilke forhold der giver anledning til dette, besværliggør processen med at identificere et evt. problem.

Endelig har der de seneste år været flere eksempler på uretmæssige klager, der alligevel er blevet til mediasager med store konsekvenser for involverede parter.

Dansk Erhverv mener derfor, at såfremt en klage giver anledning til tiltag fra tilsynets side, så skal tilbuddet som minimum orienteres om, hvad der er lagt til grund herfor. Dansk Erhverv vil samtidigt opfordre til, at det præciseres, hvordan tilsynet skal forholde sig til indkomne klager.

Kommentarer til § 12 om bl.a. årsrapport

I forhold til stk. 1 skal tilbuddet ved godkendelse stille alle faglige og økonomiske informationer som tilsynet efterspørger til rådighed. Dansk Erhverv finder det afgørende, at der også her tages højde for proportionalitetsprincippet samt relevans af de efterspurgte oplysninger. Det kan med fordel præciseres, hvilke typer oplysninger tilsynet må bede om.

I § 12, stk. 3 fremgår det, at tilbud omfattet af § 4, stk. 1 nr. 2 og 3, der er godkendt efter § 5, skal udarbejde en årlig rapport om tilbuddets virksomhed. Det fremgår af sammenhængen i lovforslaget, at rapportens indhold skal indgå i grundlaget for tilsynet. I bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser fremgår, at kravene til årsrapporterne vil variere efter tilbuddenes karakter. Dansk Erhverv opfordrer til, at kriterierne i videst er ens for tilbud af samme karakter. Dette vil bidrage til effektivisering af dokumentationen samt muliggøre benchmarking på tværs af tilbuddene.

Kommentarer til § 13 om tilbuddenes budget

Der skal opstilles retningslinjer for godkendelse af budgettet samt gøres tydeligere, hvad denne godkendelse egentlig skal bruges til. Det skal være tydeligere, hvilke budgetkrav tilsynet har ret til at stille.

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at godkendelse af budgettet handler ikke om at vurdere tilbuddets enkelte økonomiske dispositioner, opsparing, investeringer mm., men om at sikre mod pludselig lukninger/konkurs og sammenhæng mellem økonomi og leveret kvalitet. Tilsynet skal ikke udøve ledelse på det enkelte tilbud eller i praksis fratage ledelseskompetence fra stedet. I forlængelse af dette er der behov for at tydeliggøre spørgsmål om overskud, herunder at et tilbud frit kan disponere over et eventuelt overskud.

Der er mange eksempler på, at processen med at godkende et budget fratager tilbuddet ledelseskompetence. Alt for ofte har der også været en manglende forståelse for, hvad det vil sige at have en ledelse og en bestyrelse, samt at tilbuddene også er underlagt finansiel revision og forvaltningsrevision.

Det er vigtigt, at den nuværende praksis med budgetgodkendelse ikke videreføres, men at det rent faktisk er gældende regler, der tages højde for. Det driftsorienterede tilsyn bør ikke reduceres til en nidkær detailgennemgang af budgettet, men bør være en overordnet vurdering af, om der er en sammenhæng mellem den kvalitet tilbuddet tilbyder og den økonomi, der ligger til grund herfor.

For de offentlige tilbud er der behov for at oparbejde langt mere gennemsigtige budgetter og regnskaber.

Vedr. stk 2 om koncernlignende strukturer er der behov for at udarbejde klare retningslinjer for, hvornår der er tale om en koncern samt hvilke oplysninger tilsynet kan kræve af en koncern. Dansk Erhverv vil anbefale, at dette kun vedrører de aktiviteter i koncernen, der relaterer sig til den eller de godkendte ydelser på serviceloven.

Kommentarer til § 15

Dansk Erhverv mener, der er behov for at tydeliggøre tilbuddenes klagemuligheder ikke mindst i forlængelse af nedlæggelsen af de sociale nævn.

Kommentarer til § 16

Dansk Erhverv mener, bestemmelsen kan have uheldige konsekvenser for relationen mellem den anbragte og tilbuddets personale. Det bør tilstræbes, at det udelukkende er undtagelsesvis, at tilsynets indhenter personlige oplysninger om enkelte borgere.

Her skal sondringen mellem det driftsorienterede og det personrettede tilsyn ligeledes være tydelig.

Kommentarer til § 17

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at der må skelnes mellem de krav om fælles IT systemer mm., som stilles til de enkelte tilsyn, og de krav der stiller til de enkelte tilbud. Det er yderst relevant og afgørende for en effektiv sagsbehandling, at tilsynene benytter samme it system. Omvendt vil det være et yderst urimeligt krav og meget indgribende overfor ledelsesretten hos det enkelte tilbud, såfremt der stilles specifikke krav til tilbuddene om at anvende f.eks. særlige IT systemer.

Kommentarer til §18

Det skal understreges at alle offentlige såvel som private tilbud, skal kunne findes på tilbudsportalen. Det tidligere analyseinstitut Krevi (nu en del af KORA) dokumenterede i sommeren 2012 af ca. en fjerdedel af alle tilbud ikke var at finde på Tilbudsportalen – dette var hovedsageligt offentlige tilbud.

Kommentarer til § 19

Som noget nyt indføres betaling for godkendelsen. Det bør gælde for alle og ske ud fra et standardiseret prissætningsprincip.

Dansk Erhverv understreger, at der i dag er meget stor forskel tilsynspriserne i de enkelte kommuner (op mod 100.000kr). Samtidigt er der kommune der har ladet de private tilbud finansiere hele drifttilsynet f.eks. (Sønderborg), mens de offentlige tilbud ikke skulle betale for tilsynet. Det har

ligeledes fordyret prisen for et tilsynsbesøg. Det betyder, at de private tilbud fremstår relativt dyrere. Det er altså en direkte konkurrenceforvridende faktor.

I lyset af de hidtidige erfaringer, bør det understreges at:

- Alle tilbud, offentlige som private, skal betale for tilsyn
- At der klart og gennemsigtigt, hvordan tilsynsprisen beregnes
- At der er en klar opdeling mellem takstfinansiering, objektiv finansiering og evt. indtægter fra konsulentydelse. Igen bør sidstnævnte aktivitet udskillelse i en selvstændig enhed jf. kommentarer til § 4

Endelig vil Dansk Erhverv gerne understreger, at såfremt der tages et gebyr for en regodkendelse af tilbuddene (alle tilbud skal regodkendes 2014-2015), bør dette være en ensartet standardpris.

Kommentarer til § 20

Dansk Erhverv ønsker, at Socialstyrelsen får en væsentlig rolle for at sikre en ensartet høj standard for socialtilsynet. Det nuværende lovforslag giver mulighed for at vejlede og gennemføre en Auditfunktion. Dansk Erhverv efterlyser, at Socialstyrelsen gives reelle kompetencer og opfølgingsmuligheder overfor socialtilsynene.

Kommentarer til § 23

Dansk Erhverv vil blot gentage, at det er yderst væsentligt, at der både er de rigtige faglige kvalifikationer i tilsynene samt tilstrækkeligt med ressourcer, hvis tilsynene skal kunne udføre den pålagte opgave efter hensigten.

Dansk Erhverv står til rådighed for dialog og uddybning af ovenstående kommentarer

Med venlig hilsen

Marie Louise Løvengreen Rasmussen

Velfærdspolitisk Chef
Dansk Erhverv

Social – og Integrationsministeriet
Att.: Lone Andersen og Bente Brandenborg
Holmens Kanal 22
1060 København k

18. februar 2013

Høringssvar vedr. lovforslag om socialtilsyn

Høringsbrevet er modtaget af Dansk Erhverv den 21. januar 2013. Høringen omhandler oprettelsen af 5 nye fagligt styrkede socialtilsyn, samt nye regler for godkendelse og tilsynsprocessen.

Dansk Erhverv arbejder overordnet for en effektiv offentlig sektor, hvor private, frivillige og selvejende aktører kan tilbyde alternativer til den offentlige opgaveløsning. Dansk Erhverv repræsenterer en bred vifte af ikke-offentlige aktører på socialområdet, herunder en række botilbud, opholdssteder og skoletilbud.

Høringssvaret er opdelt i generelle kommentarer samt specifikke kommentarer, der knytter sig til lovforslagets enkelte bestemmelser.

1) Generelle kommentarer

Dansk Erhverv støtter overordnet forslaget om et styrket og centraliseret socialtilsyn med et mere systematisk fokus på kvaliteten i tilbuddene via kvalitetsindikatorer samt et større fokus på økonomisk gennemsigtighed på det specialiserede socialområde.

Dansk Erhverv vil først og fremmest gerne påpege, at det er en stor styrke ved reformen, at godkendelse og tilsyn fremadrettet både skal gælde offentlige såvel som ikke-offentlige institutioner.

Dansk Erhverv vil ligeledes gerne rose regeringen og aftaleparter for med lovforslaget, at stræbe mod at gøre det nemmere at være ikke-offentlig aktør på socialområdet, bl.a. ved at ophæve kravet om at skulle være en selvstændig juridisk enhed samt sikre, at koncerner eller koncernlignende struktur kun skal forholde sig til én enkelt tilsynsmyndighed. Der er væsentlig for udviklingen af området og for at optimere ressourcerne på området, at det fremadrettet er muligt at udnytte stordriftsfordele.

I forlængelse af dette vil centraliseringen i de fem tilsyn gøre det markant lettere at sikre, at lovgivningen udmøntes efter hensigten med loven og sikre at man som ikke-offentlig aktør ikke skal forholde sig til vidt forskellige tilsynspraksis alt efter, hvor i landet man befinder sig.

MLR
mlr@danskerhverv.dk

Side 1/9

-

Vores ref.: SAG-2012-02794

-

3107579

Dansk Erhverv vil dog gerne påpege følgende bekymringer ved lovforslaget:

Økonomisk gennemsigtighed

For det første, er det helt afgørende, at der stilles ens krav om kvalitet og økonomisk afrapportering til alle typer af tilbud offentlige såvel som private. Det er en forudsætning, hvis der med lovforslaget og efterfølgende bekendtgørelse og vejledninger, skal skabes en reel gennemsigtighed i sammenhængen mellem kvalitet og økonomi.

Dansk Erhverv må konstatere, at der mangler viden om de offentlige priser. Det betyder i mange tilfælde, at private aktører bliver fravalgt på et misvisende grundlag. De private og ikke-offentlige aktører oplever en unfair konkurrence i forhold til de offentlige tilbud, hvorfor samfundet samlet set taber penge, fordi den manglende viden om den reelle pris betyder, at man ikke nødvendigvis får den bedste ydelse til den bedste pris.

Skal tilsynsreformen skabe større sammenhæng mellem kvalitet og pris, skal der langt større gennemsigtighed i de offentlige priser. Ofte mangler udgiftsposter i de offentlige tilbud, og der mangler en gennemsigtighed mellem budgetterede og realiserede udgifter.

Tilsynets kompetencer og det personrettede vs. driftsorienterede tilsyn

For det andet efterlyser vi en klar og tydelig distinktion mellem det personrettede og det driftsorienterede tilsyn – forskellen fremgår ikke tilstrækkeligt klart i lovforslaget, derfor er der en betydelig risiko for enten overlap i tilsynene eller mangelfuld kommunikation mellem det personrettede og driftsorienterede tilsyn.

Det er ligeledes helt afgørende, at der er de rette kompetencer til stede i de enkelte tilsyn. Dansk Erhverv vil derfor gerne understrege, at tilsynene skal tilføres de menneskelige og økonomiske ressourcer, der vil gøre dem i stand til at udføre deres opgave af faglig høj kvalitet samtidigt med, at der er en rimelig sagsbehandling, der kan følge med antallet af sager.

Der er områder, der ikke er underlagt reformen, samt tilbud der stadig vil kunne godkendes som konkret egnede. Her skal driftstilsynets fortsat føres af den stedslige kommune. Dansk Erhverv stiller dog spørgsmålstegn ved, om de enkelte kommuner reelt vil have kompetencer tilbage til at udføre sådanne tilsynsopgaver med tilstrækkelig stor faglighed, og indenfor en rimelig sagsbehandlingstid, når ressourcerne er flyttet til de centraliserede tilsyn.

Dansk Erhverv bemærker desuden, at der i lovgivningen står meget lidt om hvilke kompetencer, der bør være til stede i de enkelte tilsyn.

Tilbuddenes retssikkerhed og respekt for ledelseskompetence

For det tredje skal tilbuddenes retssikkerhed såvel som ledelseskompetence respekteres. De krav socialtilsynet stiller skal følge proportionalitetsprincipper. I den nuværende lovtekst er der ingen grænser for, hvilke oplysninger tilsynet kan bede om. Tilbuddene skal ligeledes høres inden bekymrende oplysninger bringes videre.

Dansk Erhverv støtter ønsket om at skabe større økonomisk kontrol med området f.eks. i form af årsrapporter, men vil dog samtidigt gerne påpege, at tilbud på området har en professionel ledelse og er underlagt revision jf. årsregnskabsloven og forvaltningsrevision

Socialtilsynene er ikke, og skal ikke på nogen måde agere ledelsesmyndighed for de enkelte tilbud. Det er afgørende, at socialtilsynene fremadrettet fokuserer deres ressourcer på at sikre overordnet sammenhæng mellem pris og den lovede kvalitet og ikke misbruger deres tid og ressourcer på unødigt detaljeregulering af enkelte tilbud.

Familiepleje

Lovforslaget ændrer markant ved den måde familieplejeområdet fremadrettet indrettes. Dansk Erhverv mener, forslaget uintenderet risikerer at gøre det meget vanskelig at være privat familiepleje uden at være underlagt den kommunale familiepleje. Det kan være ødelæggende for en række af de selvejende familieplejeorganisationer, der allerede eksisterer i dag.

Dansk Erhverv forslår derfor, at tilsyn af plejefamilier også kan foregå i regi af familieplejeorganisationer. Det forudsætter dog, at familieorganisationer oprettes som et socialpædagogisk tilbud, på lige fod med andre tilbud skal godkendes og løbende kontrolleres af tilsynsmyndigheden.

Dansk Erhverv vil ligeledes påpege, at ét enkelt årligt tilsyn med en plejefamilie ikke er hensigtsmæssigt. En plejefamilie er baseret på en families situation, modsat et større tilbud, hvor der samtidig er et etableret fagligt system og flere skiftende ressourcer at trække på. Det kan med rimelighed stilles andre krav for at understøtte plejefamilier f.eks. videreføre krav om kursus som betingelse for godkendelse.

Dansk Erhverv henviser til høringssvar fra Selveje Danmark samt høringssvar fra familieplejeorganisationer for en faglig uddybning af disse problemstillinger.

Konsekvenser for erhvervslivet

Dansk Erhverv vil gerne understrege, at vi opfatter de ikke-offentlige tilbud underlagt tilsynsreformen, som en del af dansk erhvervsliv. Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at lovforslaget har økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Både for de tilbud som er direkte underlagt reformen, særligt fordi der fremadrettet opkræves ikke kun for tilsyn, men også for godkendelse. Forslaget vil desuden i særlig grad have konsekvenser for de institutioner og virksomheder, der i dag udfører konsulentopgaver på området.

Det er således ikke korrekt, at lovforslaget ikke har økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

2) Specifikke kommentarer

Nedenfor følger kommentarer til lovforslagets enkelte bestemmelser og til bemærkningerne til loven

Kommentarer til § 1

Når der i § 1 refereres til tilbud bør det præciseres, at der med "tilbud", menes kommunale, regionale, private og selvejende for at understrege den væsentlige forskel i forhold til praksis i dag

Kommentarer til § 3 vedr. socialtilsynets muligheder for at varetage konsulentopgaver og ydelser udover tilsynsopgaven

Dansk Erhverv stiller sig kritisk overfor tilsynenes mulighed for via konsulentopgaver at drive indtægtsdækket virksomhed. Der eksisterer allerede en række aktører som tilbyder konsulentopgaver på området, og det vil være i direkte konkurrence med en række private/selvejende aktører. Det er en unødvendig forvirring af tilsynets rolle, hvis de både skal fungere som tilsynsmyndighed og konsulentvirksomhed.

Dansk Erhverv mener, der er en reel risiko for at private tilbud vil føle sig forpligtiget til at købe kurser og konsulentytelser udbudt af tilsynet. I forlængelse af dette må det aldrig blive et krav eller påbud fra tilsynet om at gennemføre kurser eller lignende udbudt af tilsynet selv. I dag tilbyder kommuner typisk, at tilbuddene kan deltage på relevante kurser gratis.

Vedr. § 4 stk 2 om afdækning af plejefamilier, eksisterer der allerede en række ikke-offentlige aktører, der tilbyder netop denne ydelser samt relevante kurser om familiepleje. Tilsynets konsulentopgaver vil således være i direkte konkurrence med eksisterende aktører med stor viden på området. Dansk Erhverv forslår, at SKAL bestemmelsen, ændres til en KAN bestemmelse.

Dansk Erhverv kan dog godt se det rationelle i, at tilsyn kan foretage sagsforberedende arbejde på vegne af andre tilsyn. Men ligesom et tilsyn ikke kan føre tilsyn med egen kommune, bør et tilsyn heller ikke kunne foretage det sagsforberedende arbejde i egen hjemkommune. Til eksempel bør det sagsforberedende arbejde for tilbud og institutioner i Hjørring kommune, altså ikke kunne foretages af tilsynet i Hjørring om end på vegne af tilsynet i Region Midt.

Såfremt vurderingen er, at der i forbindelse med tilsynsreformen er behov for styrkede konsulentbistand, opfordrer Dansk Erhverv til at denne konsulentbistand i så fald placeres i regi af Socialstyrelsen og ikke i de enkelte tilsynsenheder. Det vil samtidigt være med til at understøtte Socialstyrelsen socialfaglige rolle.

Foretages der konsulentaktiviteter i tilsynsenhederne bør sikres en helt klar adskillelse af tilsynets konsulentopgaver f.eks. sagsforberedende arbejde og af deres kontrolopgaver, så der ikke sker en sammenblanding af økonomien, samt at der er en transparent prisfastsættelse. Udfører tilsynsmyndigheden konsulentopgaver bør disse derfor udskilles i en selvstændighed enhed med eget budget og økonomi. Dette er relevant både for at sikre lige og fair konkurrence, men også for at skabe transparens om prisen for drifttilsynet.

Kommentarer til § 4 om lovens anvendelsesområde

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at en række kommunale og selvejende tilbud er godkendt efter §67 i serviceloven. Det er væsentligt at få afklaret, hvordan man har tænkt sig at indplacere institutioner godkendt efter § 67, samt hvordan tilsynet i givet fald vil respektere samarbejdsrelation mellem kommune og tilbud som § 67 er et udtryk for.

Ligeledes er de regionale § 103 og 104 tilbud undtaget fra lovforslagets anvendelsesområde. Dansk Erhverv finder det meget uheldigt, at der oparbejdes parallelle tilsynsstrukturer, når målsætningen er at sikre et mere ensartet tilsyn. Dansk Erhverv forslår, at både private og offentlige tilbud under §103 og 104 i Serviceloven medtages.

Dansk Erhverv mener, det er mere hensigtsmæssigt at netværksfamilier og plejefamilier til konkrete børn ligeledes underligges socialtilsynet, så der sikres ensartet kvalitet i tilsynets også med disse typer af plejefamilier. Det vil desuden være hensigtsmæssigt, at gøre det muligt for plejefamilieorganisationer at blive godkendt som socialpædagogisk tilbud og derigennem stå for kvalitetskontrollen med ikke-offentlige plejefamilier.

Dansk Erhverv mener, der er behov for at tydeliggøre, hvornår et tilbud kan være konkret egnet og dermed ikke underlagt socialtilsynet, men den stedlige kommune. Det vil ikke være i overensstemmelse med lovens hensigt, hvis for mange tilbud godkendes som konkret egnet, og derfor ikke er underlagt samme tilsynskvalitet.

Vedrørende udfordringer i relation til friplejelovgivningen henviser Dansk Erhverv henviser til høringssvar fra Selveje Danmark. Dansk Erhverv henviser desuden til Børn og Familiers høringssvar for mere detaljerede kommentarer vedrørende særlige udfordringer for plejefamilier

Kommentarer til § 5 om godkendelse

I den nuværende tilsynspraksis ser vi meget store udsving i sagsbehandlingstiden ikke mindst for godkendelser. Dansk Erhverv opfordrer til, at der indføres krav om, at hvert enkelt tilsyn skal opstille målsætninger for sagsbehandlingstiden. Målsætningerne kan evt. varierer efter opgavetypen.

§5 Stk. 5 om at godkendelse bortfalder såfremt den ikke har været brugt i to år. Der eksisterer mange tilbud, der er godkendt efter flere paragraffer. At en godkendelse ikke har været brugt, er ikke ensbetydende med at betingelserne for godkendelse ikke er til stede. Dansk Erhverv finder det uheldigt, at man kan miste en godkendelse uden at betingelserne for godkendelse nødvendigvis er forringet. At en godkendelse ikke er blevet brugt kan skyldes at efterspørgslen på en bestemt ydelse/godkendelsesform er faldet og gjort, at tilbuddet har satsen mere på en anden aktivitet.

Skulle der være en efterspørgsel virker det administrativt tungt og unødvendigt at skulle genansøge om godkendelse.

Der er ligeledes behov for at præcisere, at et tilbud med flere godkendelser ikke risikerer at miste sin godkendelse generelt bare fordi en bestemt godkendelse ikke har været brugt.

Kommentarer til § 6 om kvalitetsindikatorer

Dansk Erhverv er positiv overfor en styrket indsats for at kunne målekvalitet og de foreslåede temaer, kvalitetskriterier og måleindikatorer virker fornuftig.

Dansk Erhverv vil samtidigt gerne påpege, at en række aktører allerede benytter sig systematisk af kvalitetsmålinger og har brugt tid og ressourcer på at implementere kvalitetssystemer, der virker i hverdagen. En mere samlet kvalitetsvurdering på baggrund af de opstillede temaer er fornuftigt, men det vil være u hensigtsmæssigt, hvis der på sigt stilles krav om at et bestemt teknisksystem bruges.

Det er ligeledes helt afgørende, at de samme kvalitative krav stilles til alle tilbud uagtet ejerform.

For at kvalitetsmodellen skal fungere efter hensigten, er det helt afgørende, at det stilles krav til tilsynets kompetencer, samt at der er klare retningslinjer for, hvordan tilsynene skal arbejde med kvalitetstemaerne/indikatorerne.

Kommentarer til § 7 om det driftsorienterede tilsyn

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at muligheden i stk 2 4) om at inddrage borgere ikke skal forveksles med det personrettede tilsyn. Der er som nævnt ovenfor behov for at skelne tydeligere mellem opgaverne i de to typer af tilsyn.

Kommentarer til § 8 om skærpet tilsyn og påbud

Et skærpet tilsyn eller et påbud offentliggjort på tilbudsportalen vil forventeligt have stor konsekvens for tilgangen af borgere til et tilbud – kommunen vil fravælge at visitere til stedet. Det er derfor nødvendigt at tydeliggøre, hvilke forhold, der kan føre til skærpet tilsyn samt sikre at et skærpet tilsyn kan blive ophævet, så snart de anfægtede forhold er bragt i orden.

Dansk Erhverv understreger, at hensyn til et tilbuds retssikkerhed naturligvis også skal respekteres i forbindelse med skærpet tilsyn og påbud.

Kommentarer til § 11 om anonyme henvendelser til tilsynet

Dansk Erhverv har forståelse for, at man med mulighed for anonyme henvendelser til tilsynet ønsker at forebygge sager på det sociale område. Dansk Erhverv understreger dog, at oprettelsen af en sådan ordning med en meget begrænset dialogmulighed, er et skridt væk fra en mere tillidsbaseret dialog mellem tilsyn og tilbud.

For det første, udfordrer § 11 stk. 3 i høj grad tilbuddenes retssikkerhed. Tilsynet kan undersøge en meget konkret klage uden at tilbuddet aner, hvad denne anklage går ud på. Man vil hurtig kunne forstå, at man er under anklage, men ved ikke hvorfor endsige hvad man skal forsvare.

For det andet skal det understreges, at vi har at gøre med en målgruppe, der ikke nødvendigvis er frivillig anbragt, eller hvor de pårørende ikke nødvendigvis er enige i anbringelsen. Samtidigt er en del af målgruppen borgere med en psykisk diagnose. Såfremt tilsynet ikke har mulighed for at drøfte henvendelser med de berørte tilbud, vil det pålægge tilsynet en enorm opgave med at vurdere, hvilke klager der reelt er hold i, og hvilke der er fuldstændigt ubegrundede. Ressourcemæssigt kan ordningen dermed belaste tilsynet voldsomt.

For det tredje vil situationen, hvor alle medarbejdere ved der er en anklage, men ikke ved hvilken, kunne få store negative konsekvenser for det psykiske arbejdsmiljø. Dansk Erhvervs erfaringer med Arbejdstilsynet om anonyme klager viser, at medarbejder og ledelse alligevel lynhurtig ved, at de er underlagt tilsyn på baggrund af en anonym klage. Det at tilsynet ikke kan nævne, hvilke forhold der giver anledning til dette, besværliggør processen med at identificere et evt. problem.

Endelig har der de seneste år været flere eksempler på uretmæssige klager, der alligevel er blevet til mediasager med store konsekvenser for involverede parter.

Dansk Erhverv mener derfor, at såfremt en klage giver anledning til tiltag fra tilsynets side, så skal tilbuddet som minimum orienteres om, hvad der er lagt til grund herfor. Dansk Erhverv vil samtidigt opfordre til, at det præciseres, hvordan tilsynet skal forholde sig til indkomne klager.

Kommentarer til § 12 om bl.a. årsrapport

I forhold til stk. 1 skal tilbuddet ved godkendelse stille alle faglige og økonomiske informationer som tilsynet efterspørger til rådighed. Dansk Erhverv finder det afgørende, at der også her tages højde for proportionalitetsprincippet samt relevans af de efterspurgte oplysninger. Det kan med fordel præciseres, hvilke typer oplysninger tilsynet må bede om.

I § 12, stk. 3 fremgår det, at tilbud omfattet af § 4, stk. 1 nr. 2 og 3, der er godkendt efter § 5, skal udarbejde en årlig rapport om tilbuddets virksomhed. Det fremgår af sammenhængen i lovforslaget, at rapportens indhold skal indgå i grundlaget for tilsynet. I bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser fremgår, at kravene til årsrapporterne vil variere efter tilbuddenes karakter. Dansk Erhverv opfordrer til, at kriterierne i videst er ens for tilbud af samme karakter. Dette vil bidrage til effektivisering af dokumentationen samt muliggøre benchmarking på tværs af tilbuddene.

Kommentarer til § 13 om tilbuddenes budget

Der skal opstilles retningslinjer for godkendelse af budgettet samt gøres tydeligere, hvad denne godkendelse egentlig skal bruges til. Det skal være tydeligere, hvilke budgetkrav tilsynet har ret til at stille.

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at godkendelse af budgettet handler ikke om at vurdere tilbuddets enkelte økonomiske dispositioner, opsparing, investeringer mm., men om at sikre mod pludselig lukninger/konkurs og sammenhæng mellem økonomi og leveret kvalitet. Tilsynet skal ikke udøve ledelse på det enkelte tilbud eller i praksis fratage ledelseskompetence fra stedet. I forlængelse af dette er der behov for at tydeliggøre spørgsmål om overskud, herunder at et tilbud frit kan disponere over et eventuelt overskud.

Der er mange eksempler på, at processen med at godkende et budget fratager tilbuddet ledelseskompetence. Alt for ofte har der også været en manglende forståelse for, hvad det vil sige at have en ledelse og en bestyrelse, samt at tilbuddene også er underlagt finansiel revision og forvaltningsrevision.

Det er vigtigt, at den nuværende praksis med budgetgodkendelse ikke videreføres, men at det rent faktisk er gældende regler, der tages højde for. Det driftsorienterede tilsyn bør ikke reduceres til en nidkær detailgennemgang af budgettet, men bør være en overordnet vurdering af, om der er en sammenhæng mellem den kvalitet tilbuddet tilbyder og den økonomi, der ligger til grund herfor.

For de offentlige tilbud er der behov for at oparbejde langt mere gennemsigtige budgetter og regnskaber.

Vedr. stk 2 om koncernlignende strukturer er der behov for at udarbejde klare retningslinjer for, hvornår der er tale om en koncern samt hvilke oplysninger tilsynet kan kræve af en koncern. Dansk Erhverv vil anbefale, at dette kun vedrører de aktiviteter i koncernen, der relaterer sig til den eller de godkendte ydelser på serviceloven.

Kommentarer til § 15

Dansk Erhverv mener, der er behov for at tydeliggøre tilbuddenes klagemuligheder ikke mindst i forlængelse af nedlæggelsen af de sociale nævn.

Kommentarer til § 16

Dansk Erhverv mener, bestemmelsen kan have uheldige konsekvenser for relationen mellem den anbragte og tilbuddets personale. Det bør tilstræbes, at det udelukkende er undtagelsesvis, at tilsynets indhenter personlige oplysninger om enkelte borgere.

Her skal sondringen mellem det driftsorienterede og det personrettede tilsyn ligeledes være tydelig.

Kommentarer til § 17

Dansk Erhverv vil gerne påpege, at der må skelnes mellem de krav om fælles IT systemer mm., som stilles til de enkelte tilsyn, og de krav der stiller til de enkelte tilbud. Det er yderst relevant og afgørende for en effektiv sagsbehandling, at tilsynene benytter samme it system. Omvendt vil det være et yderst urimeligt krav og meget indgribende overfor ledelsesretten hos det enkelte tilbud, såfremt der stilles specifikke krav til tilbuddene om at anvende f.eks. særlige IT systemer.

Kommentarer til §18

Det skal understreges at alle offentlige såvel som private tilbud, skal kunne findes på tilbudsportalen. Det tidligere analyseinstitut Krevi (nu en del af KORA) dokumenterede i sommeren 2012 af ca. en fjerdedel af alle tilbud ikke var at finde på Tilbudsportalen – dette var hovedsageligt offentlige tilbud.

Kommentarer til § 19

Som noget nyt indføres betaling for godkendelsen. Det bør gælde for alle og ske ud fra et standardiseret prissætningsprincip.

Dansk Erhverv understreger, at der i dag er meget stor forskel tilsynspriserne i de enkelte kommuner (op mod 100.000kr). Samtidigt er der kommune der har ladet de private tilbud finansiere hele drifttilsynet f.eks. (Sønderborg), mens de offentlige tilbud ikke skulle betale for tilsynet. Det har

ligeledes fordyret prisen for et tilsynsbesøg. Det betyder, at de private tilbud fremstår relativt dyrere. Det er altså en direkte konkurrenceforvridende faktor.

I lyset af de hidtidige erfaringer, bør det understreges at:

- Alle tilbud, offentlige som private, skal betale for tilsyn
- At der klart og gennemsigtigt, hvordan tilsynsprisen beregnes
- At der er en klar opdeling mellem takstfinansiering, objektiv finansiering og evt. indtægter fra konsulentydelse. Igen bør sidstnævnte aktivitet udskillelse i en selvstændig enhed jf. kommentarer til § 4

Endelig vil Dansk Erhverv gerne understreger, at såfremt der tages et gebyr for en regodkendelse af tilbuddene (alle tilbud skal regodkendes 2014-2015), bør dette være en ensartet standardpris.

Kommentarer til § 20

Dansk Erhverv ønsker, at Socialstyrelsen får en væsentlig rolle for at sikre en ensartet høj standard for socialtilsynet. Det nuværende lovforslag giver mulighed for at vejlede og gennemføre en Auditfunktion. Dansk Erhverv efterlyser, at Socialstyrelsen gives reelle kompetencer og opfølgingsmuligheder overfor socialtilsynene.

Kommentarer til § 23

Dansk Erhverv vil blot gentage, at det er yderst væsentligt, at der både er de rigtige faglige kvalifikationer i tilsynene samt tilstrækkeligt med ressourcer, hvis tilsynene skal kunne udføre den pålagte opgave efter hensigten.

Dansk Erhverv står til rådighed for dialog og uddybning af ovenstående kommentarer

Med venlig hilsen

Marie Louise Løvengreen Rasmussen

Velfærdspolitisk Chef
Dansk Erhverv

Social- og integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Hørings svar til lovforslag om tilsynsreformen

Dansk Socialrådgiverforening (DS) skal takke for tilsendelsen af de to lovforslag, der udmønter tilsynsreformen. I DS har vi arbejdet med at producere et løsningsforslag til, hvordan tilsynet kan struktureres nærmere i praksis. For at komme i nærheden af øget kvalitet og et styrket samarbejde på dette område. Det er ikke et arbejde, der er bragt til ende. Afsnittet findes til sidst i dokumentet. Vi indgår gerne i et fortsat samarbejde om, hvordan en sådan struktur kan kvalificeres tæt på praksis.

Vi mener, at reformen på mange måder er et væsentligt fremskridt. Den skaber større ensartethed i godkendelse og tilsyn, mindsker risikoen for inhabilitet i tilsynet, samler i tilsynsenheden en bred faglig kapacitet til at løfte alle opgavens facetter, indfører eksplicitte kvalitetskrav til tilbuddene, alle tilbud kommer med i tilsynsenhedens arbejde, der skabes mulighed for at udstede vilkår/påbud til tilbuddene osv. Det er vigtige og tiltrængte fremskridt, som især er nødvendige ift. institutionerne og de institutionslignende tilbud for at sikre, at børn trives godt og bliver taget godt vare på i deres anbringelsesforløb.

Placeringen af tilsynet i fem kommuner

DS er overrasket over, at tilsynsenhederne lægges i 5 kommuner. Tilsynet er en opgave, som vil kunne foldes bedre ud, hvis den lå i en samlet statslig enhed, der kunne lægge en ensartet linje, og som ville have kapacitet til at opbygge den specialkompetence, der er behov for. En statslig enhed vil også have kræfterne til at imødegå pres fra de andre kommuner. Det er en risiko i den kommunale model.

Placeringen understreger betydningen af Socialstyrelsens audit-funktion efter § 20. Den decentrale placering i de fem kommuner og den store kompetence, kommunerne tillægges i de generelle bemærkninger (afsnit 2.1.2.1), gør det nødvendigt, at der er en instans, der kan overvåge, inspirere og lægge en klar linje ift. tilsynsenhederne. Vi finder dog, at den rolle, Socialstyrelsen får i bemærkningerne

til lovforslaget om socialtilsyn, er for svag til at sikre dette. Når Socialstyrelsen ikke har beføjelser ift. socialtilsynene, så vil den heller ikke have mulighed for at reagere overfor en tilsynskommune, der ikke lever op til intentionerne med tilsynsreformen.

Det specifikke tilsyn glemmes

Det specifikke tilsyn med de anbragte børn og unge nævnes stort set ikke i lovforslagene. Dermed bliver det sværere at forholde sig til konsekvenserne af, at det generelle og specifikke tilsyn adskilles. Ydermere mener vi, at nogle af de kvalitetsproblemer, som reformen skal adressere, ligger i det specifikke tilsyn. Det meget store arbejdspress kan medføre, at sagsbehandlere må nedprioritere det løbende tilsyn med de anbragte børn og unge, så hvis man vil hæve kvaliteten i det samlede tilsyn, så bør det blandt andet ske ved at sikre ressourcer og fokus på det specifikke tilsyn. Det er via dette tilsyn, der er størst mulighed for at forebygge dårlige forløb eller overgreb over for anbragte børn og unge. Men det forholder reformen sig ikke til.

Tværtimod frygter vi, at reformen kan føre til en svækkelse af kommunernes specifikke tilsyn. I mange kommuner er der kun få familieplejekonsulenter, der arbejder med godkendelse og tilsyn, og de har typisk både opgaver af generel og specifik karakter. De har ofte også den lovpligtige supervision af plejefamilier. Der skal ikke flyttes ret mange timer fra en kommune med f.eks. 2-3 familieplejekonsulenter, før man udhuler kapaciteten så meget, at det kan blive svært at gennemføre det specifikke tilsyn og alle de opgaver kvalificeret, som er knyttet hertil. Dermed er der fare for, at finansieringen heraf gribes an helt forkert.

Godkendelse og tilsyn med plejefamilier

DS hilser et uvildigt tilsyn med kommunens praksis velkomment, hvis det bliver gennemtænkt, hvordan et konstruktivt og fagligt samarbejde kan tage sig ud mellem kommune og tilsynsenhed. Det foreliggende udspil synes ikke tænkt igennem.

Der er tre vigtige forudsætninger for, at kvaliteten ikke sænkes på familieplejeområdet. 1) Det er afgørende, at det nye tilsyn ikke alene udøver kontrol, men også bliver til en rådgivende myndighed, der kan tage et fagligt medansvar, når behovet melder sig. 2) Det er afgørende, at finansieringen heraf ikke sker på bekostning af det specifikke tilsyn i kommunerne. 3) Endelig er det afgørende, at tilsynsenhedens driftsorienterede tilsyn ikke sker på bekostning af det personrettede tilsyn udført af familieplejekonsulenter i kommunen. Samarbejdet mellem familieplejekonsulenter og sagsbehandlere sikrer en fortsat sammenhængskraft i anbringelsen. DS' udgangspunkt på familieplejeområdet er, at socialrådgiverne gerne vil kigges over skuldrene, hvis socialrådgiverne fortsat kan udføre det arbejde, som de har gjort hidtil.

Kommunerne skal stadig godkende og føre tilsyn med aflastningsfamilier, netværksplejefamilier og andre konkret godkendte plejefamilier, og de skal stå for den løbende efteruddannelse af plejefamilierne, så grænsedragningen mellem kommunens og socialtilsynets opgaver forekommer tilfældig. Den efterlader betragtelige opgaver i kommunerne, herunder godkendelseskurser og efteruddannelsedage for de familier, som fortsat skal godkendes her. Ydermere er der en del familier, der både er aflastningsfamilier og plejefamilier, som bliver særligt svære at placere i den nye opdeling.

Kommunerne skal finde plejefamilierne, de har forsyningsforpligtelsen, og de står for det specifikke match mellem plejefamilier og det anbragte barn. Hvis socialtilsynet skal gennemføre godkendelse af plejefamilier og kommunale plejefamilier, så vil det i praksis betyde, at kommunerne skal finde plejefamilien, indstille familien til tilsynsenheden, som så skal godkende den. Der er fare for dobbeltarbejde og en ny tung bureaukratisk procedure. Der er også fare for, at det vil svække kvaliteten i match af barn, fordi familieplejekonsulenten ikke lærer plejefamilien at kende gennem godkendelseproceduren. Kommunen vil skulle delagtiggøre socialtilsynet i dens førstehåndskendskab og kvalitative viden om familien. Kommunen har i udgangspunktet allerede den viden, der skal til, for at træffe beslutningen. Det giver således ikke mening at lægge kompetencen til at godkende i socialtilsynet, da det ikke vil understøtte formålet med arbejdet ift. børnene. Proceduren vil gøre kommunen afhængig af, at tilsynet arbejder hurtigt, så der ikke bliver stilstand i et sagsforløb, der ofte kræver hurtige løsninger. Det kan forlænge ventetiden yderligere i muligvis ret lang tid, hvilket vil være problematisk for både barnet, forældrene og de kommende plejeforældre, som formentlig i forvejen er på venteliste til en plejefamilie. Proceduren forekommer uflexibel og usmidig kan føre til dobbeltarbejde og forhaling. Dobbeltarbejdet vil fx optræde, når kommunen skal gøre sig klar over, om en plejefamilie er egnet til at løse en given opgave. Hvis man vil gøre dette arbejde ordentligt, så kræver det 1-2 møder med plejefamilien. Herefter skal man indstille plejefamilien til godkendelse i tilsynsenheden, som i et vist omfang ville skulle gentage den samme proces.

Forslaget om at lade kommunerne godkende plejefamilier konkret kan medføre, at nogle kommuner konkret vil godkende plejefamilien i de tilfælde, hvor det skal gå hurtigt, og hvis der fx er uenighed mellem kommune og tilsynsenhed om godkendelsen. DS vurderer derfor, at der vil komme flere konkret godkendte plejefamilier som konsekvens af reformen. Det ser vi som et utilsigtet og negativt resultat.

Både rekruttering og godkendelse af plejefamilier bør derfor være placeret kun ét sted, og det bør være i kommunen, da kvalitet i sagsarbejdet fordrer et førstehåndskendskab til barnet og familien, som i sagens natur findes både i kommu-

nens sagsarbejde og i det specifikke tilsyn. At trække denne opgave ud af kommunen er et brud på nærhedsprincippet, dvs. princippet om at førstehåndskendskab og lokalkendskab skaber kvalitet og gennemslagskraft i sagsarbejdet. Det er sagsbehandleren og familieplejekonsulenten, som kender barnet og som kan foretage et kvalitativt og socialfagligt match mellem barn, barnets forældre og plejefamilie. Det er afgørende for at undgå dårlige forløb eller i yderste fald sammenbrud i anbringelsesforløb.

Hvis intentionen er at forebygge overgreb i familier, så vil man med kun ét årligt kontrolbesøg højest kunne afdække, om forholdene ser fornuftige ud på overfladen. Her skal vi i stedet for styrke indsatsen, som findes lokalt i et samspil mellem familieplejekonsulent og plejefamilie, hvor der indgår supervision og vejledning suppleret af sagsbehandlerens to årlige børnesamtaler, som tilsammen kan sikre barnets trivsel og et tæt kendskab til plejefamilien. Omvendt kan et årligt besøg fra en uvildig tilsynsenhed med fordel anvendes til at drøfte evt. udfordringer i samarbejdet, som kan føre til en kvalificeret faglig drøftelse, der både kan komme barnet, forældre, plejeforældre og de professionelle arbejde til gode.

Godkendelsen i socialtilsynet kan blive særlig indviklet for dem, der først af kommunen godkendes til at tage et barn i aflastning og senere skal have det i familiepleje, hvilket er en meget almindelig situation. De vil skulle gennem en fornyet godkendelse i socialtilsynet med det besvær og den forsinkelse, det indebærer. Det vil uden tvivl friste kommunerne til i stedet selv at lave en konkret godkendelse af familien med de tovtrækkerier, som det kan medføre mellem kommune og socialtilsyn. Endvidere vil muligheden for at godkende plejefamilien konkret ikke give plejefamilien en generel godkendelse, som den kan bruge til at få et barn mere eller til at få et nyt barn senere. Det kan også føre til udfordringer i samarbejdet, som kan undgås ved at placere kompetencen til at udpege og godkende plejefamilier i kommunen.

En flytning af godkendelse og tilsyn med plejefamilier til socialtilsynet vil også medføre, at kommunernes kendskab til nye plejefamilier svækkes. I dag møder kommunerne plejefamilierne, når de rekrutterer dem, under godkendelseskurset og i godkendelsesproceduren. Nogle kommuner arrangerer også temaaftener og danner netværksgrupper for plejefamilier, der har været sammen på grundkursus. Dermed får kommunerne på forhånd et kvalificeret kendskab til familierne, når de efterfølgende skal vurdere de konkrete match med de børn, der skal anbringes. Den tætte, indledende kontakt mellem kommunen og plejefamilien forsvinder selvfølgelig ift. de familier, der bliver godkendt og tilset af socialtilsynet, med alle de negative konsekvenser, det kan få for muligheden for et kvalificeret match ved anbringelsen.

Man kan desuden skærpe lovgivningen om kommunernes godkendelse og tilsyn med plejefamilier med udgangspunkt i erfaringerne fra de kommuner, der har oparbejdet en veludviklet praksis på dette område. DS er bekendt med, at en række kommuner har prioriteret dette arbejde og i dag har gode erfaringer med det. Socialstyrelsen kan medvirke til at udbrede disse gode erfaringer i resten af landet.

Kommunerne er i forvejen udfordret på at sikre kontinuerlig supervision, at overholde alle tilsynsbesøg, og at plejefamilier får de nødvendige vilkår til at løse fortsat mere komplicerede opgaver. Det er vigtigt at fastholde fokus på, at ressourcerne skal prioriteres dér og at der bredt skal investeres endnu mere i familieplejeområdet som den store socialpolitiske satsning, området blev udråbt til i forlængelse af både Anbringelsesreformen og Barnets Reform. Her blev der lagt stor vægt på de svenske erfaringer med at anvende familiepleje som en centralt prioriteret anbringelsesform, der sikrer kontinuitet og stabilitet for barnet – og dermed udviklingsmuligheder – over længere tid.

Uddannelse af plejefamilier

Der er brug for at sikre et ensartet og et fagligt kompetent niveau for uddannelse blandt plejefamilier. Lige nu er der tale om et bredt varieret uddannelsesbillede blandt plejefamilierne, hvor det er uigennemsiagtigt, om plejeforældre bliver rustet til opgaver, som bliver fortsat mere udfordrende. Det er afgørende, at plejeforældrene har de fornødne kompetencer for at sikre positive resultater af familieplejeanbringelserne. Uddannelseskapaciteten kan derfor med fordel placeres i tilsynsenheden, således at der sikres et fagligt uddannelsesniveau i forhold til den givne opgave.

Opbygning af et nyt kvalitetssystem

Et af de store mål med reformen er at etablere et godt 'kvalitetssystem' med 7 kvalitetstemaer, som beskrevet i § 6. DS er enig i bestræbelsen på at styrke kvaliteten i de sociale døgntilbud og bakker op om de skridt, der tages i tilsynsreformen. Vi vil understrege, at tilsynet skal være udviklings- og ikke kontrolorienteret. Det er af stor betydning, at tilsynet inspirerer til interne diskussioner i det enkelte tilbud og danner basis for en kollektiv udviklingsproces på stedet. Optimalt skal det fremme en aktiv refleksions- og udviklingskultur.

Vi vil i den forbindelse pege på, at de foreslåede kvalitetskriterier og -indikatorer skal fastlægges, så der ikke skabes et nyt, tungt bureaukrati. Det er der en reel risiko for med en så detaljeret og kontrolorienteret model, som den valgte. Den kan forlede til, at der udarbejdes en lang række procedurer og krav til tilbuddene, hvis overholdelse efterfølgende skal kontrolleres. DS vil i stedet foreslå, at et nyt kvalitetssystem konstrueres ud fra en målsætning om, at det skal være en reform, som bygger på tillid til personalets faglighed og kompetencer, og som har som

ambition at fremme deres ansvarlighed over for opgavernes løsning og ift. Den løbende forbedring af kvaliteten i indsatsen. Vi skal arbejde på målrettet at styrke og mobilisere deres faglige viden i tilbuddene gennem en vidensbasering af praksis. Vidensbasering handler om at forskningsbasere praksis og at bringe forskellige vidensformer i spil, hvor de hver især kan få en gennemslagskraft. Vidensbasering består i høj grad også i at dele praksisnær værdifuld viden, eksempler og erfaringer på tværs af kommuner for at skabe øget faglig handlekraft lokalt. At facilitere denne vidensdeling er en vigtig opgave i forhold til at styrke praksis og den kan også være placeret i Socialstyrelsen. DS hjælper gerne til med at udvikle en model, som netop kan tjene dette formål.

Et afgørende kvalitetsmål er efter DS' vurdering, at man i det daglige tilsyn prioriterer det direkte møde og samtalen med de borgere, der bor/er anbragt i tilbuddene. Det afgørende for dem er besøg, samtale og udvikling af tillid. Det er en forudsætning for, at man kan skabe den nødvendige åbenhed og kan komme til bunds i forholdene. De tilsynsførende skal som fagpersoner være på stedet og bruge deres sanser og fornemme hverdagen, stemninger, dynamikken og den faktiske indsats i tilbuddet. På den baggrund mener vi, at de informationskilder, der nævnes i § 7, stk. 2, er for snævre og formalistiske, og at de i høj grad prioriterer andre informationer end dem, man får ved at være på stedet og ved at møde borgerne.

Tilsynets omfang og form

Kravet om, at der som minimum skal være ét årligt besøg som led i tilsynet, er utilstrækkeligt. Det er reelt en svækkelse af tilsynet, fordi mange kommuner med en veletableret praksis har flere besøg på tilbuddet. Der er i dag f.eks. fire årlige generelle tilsyn med opholdssteder og institutioner i Haderslev. Når der kun skal aflægges et årligt besøg, så bliver det også ligegyldigt, at der er krav om, at der skal tales med børnene ved besøget. De vil ikke kende den tilsynsførende, og de vil derfor ikke åbne sig over for vedkommende. De vil mangle den afgørende forudsætning, nemlig relationen og tilliden til vedkommende.

Bestemmelsen i § 11 om, at alle borgere kan henvende sig til socialtilsynet anonymt med oplysninger eller anmeldelser af forholdene i et tilbud, ser DS som alt for stramt formuleret. Vi er helt enige i behovet for en whistleblowerfunktion, og at man skal kunne henvende sig anonymt, men vi mener, at en institution og især en plejefamilie skal gøres bekendt med de henvendelser, der måtte komme. Dels fordi det er en forudsætning for, at der kan arbejdes med de forhold, henvendelsen drejer sig om, dels fordi det vil være meget svært for den tilsynsførende ikke at måtte tale direkte om det. I værste fald vil det kunne sætte alvorlige skår i tilliden mellem tilbuddet og den tilsynsførende, hvis vedkommende skal fortie vigtig viden og ikke må omtale den måske alvorlige årsag til et tilsynsbesøg.

Især plejefamilier, der bliver anonymt anmeldt, kan blive hårdt ramt på deres stolthed og faglighed. De arbejder alene og yder ofte en meget stor indsats. Mistænkeliggørelse kan få dem til at reagere kraftigt, og de kan miste troen på deres evner i plejeforholdet. Derfor kan henvendelser, som ikke kan tackles åbent og omhyggeligt, gå ud over plejeforholdet og i sidste ende true dets fortsættelse. På familieplejeområdet arbejder man primært med tillid, og det forudsætter også en mulighed for åbent at kunne forholde sig til eventuelle henvendelser til tilsynsmyndigheden.

Uanmeldte besøg som beskrevet i § 7, stk. 2 kan uden tvivl være relevante og oplysende i institutioner og institutionslignende tilbud, men de er ikke rimelige i plejefamilier. Uanmeldte tilsynsbesøg er meget indgribende i private hjem, både for de anbragte børn, for plejeforældrene og for plejefamiliens egne børn. Plejeforældrene kan opleve det som mistænkeliggørende, og det kan skade forholdet til dem unødigt. Ydermere må man stille spørgsmålstejn ved, hvilke oplysninger man kan få ved uanmeldte besøg i en familie. Vi er sikre på, at man kan få de relevante oplysninger om, hvad der sker i plejefamilien, på anden vis.

Grundkurserne bør styrkes

I forbindelse med reformen bør kravene til grundkurserne til plejeforældre strammes op. Kommunerne har meget frit slag i dag, og kommunerne bruger mange forskellige kurser med forskelligt indhold og længde. Derfor er reformen en oplagt mulighed for at stramme op på standarden i grundkurset. DS foreslår, at det bliver et krav til de fem nye socialtilsynsenheder, at de anvender samme grundkursus, og at det bliver på et niveau, der mindst svarer til RUGO-kurset.

Dimensioneringen

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget om socialtilsyn skal der arbejde 50-60 tilsynsførende i hver af de fem tilsynsenheder. Det er umuligt at se af bemærkningerne, hvor det tal kommer fra, og om det svarer til behovet. Ydermere er der ingen anvisning på, hvordan kommunerne skal afklare, hvor mange ressourcer, de skal afgive til socialtilsynene. Vi frygter, at det vil være ret vilkårligt, hvordan det ansættes, og at nogle kommuner vil benytte anledningen til at skære i antallet af konsulenter ud over det, der skal overføres til socialtilsynene.

Sæt socialtilsynene fri mht. at sælge service

Ifølge § 3 skal socialtilsynenes mulighed for at sælge serviceydelser til andre kommuner reguleres med en bekendtgørelse. Det forekommer unødvendigt og bureaukratisk. Det er meget svært at se behovet for at begrænse mulighederne for, at den enkelte kommune sælger serviceydelser til den anden kommune, så den statslige styring virker overflødig og bureaukratisk. Lad kommunerne ordne

det selv – der er i forvejen en række private firmaer, der sælger ydelser til kommunerne, så det er svært at se problemet i, at kommunerne også gør det.

Ekstraarbejde ved nygodkendelsen

Endelig skal vi understrege, at den nygodkendelse, som alle nu godkendte tilbud efter § 22 skal igennem, vil være et stort ekstraarbejde. Det må sikres ressourcemæssigt ved de DUT-forhandlinger, der skal være efter lovens vedtagelse, så det ikke bare væltes oven i de opgaver, medarbejderne sidder med i forvejen.

Pas på overdreven styring

I det hele taget må vi advare mod en overdreven styring i kølvandet på lovens vedtagelse. Der er mange bemyndigelser i loven, så man kan frygte en række bekendtgørelser fra ministeriet, der udmønter den i detaljer. Det er en tendens, vi vil advare mod. Man skal grundigt overveje, hvilke dispositioner og hvilken yderligere regulering, der faktisk er behov for. Ellers vil man bare bidrage til det bureaukrati, der allerede plager det sociale område. Et bureaukrati, som forringer kvaliteten i arbejdet, og som medfører, at vi ikke anvender ressourcerne rigtigt. Det har vi ikke længere råd til som samfund.

Struktur for samarbejdet mellem kommune og socialtilsyn

Da det forekommer uklart i lovforslaget, hvordan snitfladerne konkret vil tage sig ud, så præsenteres der her en struktur for, hvordan de overordnede snitflader kan struktureres mellem tilsynsenhed og kommune. Denne struktur har fokus på, hvordan man kan skabe et *fagligt udbytterigt samarbejde mellem kommune og tilsynsenhed*, så kvaliteten hæves og barnets tarv sikres.

Alene decentralisering er ikke en tilstrækkelig løsning.

Alene centralisering er heller ikke en tilstrækkelig løsning.

Et frugtbart *samarbejde* mellem decentralisering og centralisering kan i højere grad sikre kvaliteten på området.

Tilsynsenheden må varetage uddannelse af plejefamilier

Selve uddannelsen af plejefamilierne kan med fordel foregå i socialtilsynet. I dag er der stor variation på, hvordan plejefamilier bliver uddannet – både på indhold og varighed, om man uddanner selv i kommunen eller om man køber ydelser på det private marked. Nogle kommuner har så få plejefamilier, at de skal bruge uforholdsmæssigt mange ressourcer på at løfte uddannelsesopgaven alene. Hvis tilsynsenheden bredt varetager uddannelsen vil vi både professionalisere uddannelsesindsatsen, det vil løfte kvalitetsniveauet og skabe større ensartethed.

Regionalt udbud af plejefamilier skaber bedre match

I dag er det vilkårligt, hvor mange plejefamilier, der findes i hver kommune ligesom behovet for foranstaltninger er varierende. Udbuddet og behovet er derfor meget forskelligt. Hvis tilsynsenheden har overblik over det samlede udbud i regionen, så udlignes forskellene og det kan nedsætte ventetiden. Dertil vil man kunne foretage fagligt bedre match, fordi der kvalitativt er et større udbud at trække på. Det giver igen en mere professionel indsats, et løft af kvalitetsniveauet og en større ensartethed.

Generel godkendelse skal placeres i kommunen

Forsyningsforpligtigelse og rekruttering skal stadig foregå i kommunen tæt på den enkelte sag. Barnets sagsbehandler og familieplejekonsulenten har en plejefamilie på hånden, som anses for at være egnet til opgaven. Kommunen godkender fortsat plejefamilien – dvs. om plejefamilien er egnet til at være plejefamilie. Denne godkendelse kan kun ligge ét sted. Det er bedst placeret i kommunen, fordi de har lokalkendskabet.

Mulighed for samarbejde omkring specifik godkendelse og match

Det specifikke match af barn og plejefamilie bør som hovedregel være placeret i kommunen. Der er dog mulighed for, at kommune og tilsynsenhed kan samarbejde omkring match af barn, Det vil dermed være en faglig kvalificering af forslaget, som vil ligge ud over alene indsatsen forbundet med ét årligt kontrolbesøg i en plejefamilie. Muligheden handler om, at kommunen og tilsynsenheden kan samarbejde omkring den specifikke godkendelse og iværksættelse af den enkelte opgave med fokus på opgavens omfang og at foretage det bedste match. Det kunne tænkes, at tilsynsenheden havde kendskab til andre familier, som kunne varetage den konkrete opgave – igen mere professionel indsats, løft af kvalitetsniveau og større grundlæggende ensartethed. I selve dette match får vi skabt det potentielt interessante samarbejde mellem tilsynsenhed og kommunen. Tilsynsenheden får dermed en vigtig opgave i at være med til at vurdere, hvad en plejefamilie kan magte af opgaver. På den måde får en uvildig instans sin berettigelse og man undgår i højere grad risiko for, at kommunen bliver blind på samarbejdet. Her bliver udgangspunktet mere fagligt.

Et fagligt fundament til akutte anbringelser

Man kan forestille sig, at man skal anbringe et barn akut. Den enkelte kommune har en plejefamilie på hånden, men plejefamilien er ikke kvalificeret nok. Problemerne har en kompleksitet, som gør familieplejekonsulenten i tvivl om, hvorvidt plejefamilien kan magte opgaven. Tilsynsenheden kontaktes og de finder en plejefamilie, som kan påtage sig opgaven – fordi tilsynsenheden har et større rekrutteringsgrundlag. I den akutte sag kender tilsynsenheden også institutionsområdet og ville også kunne pege på, om det ville være mere relevant med en akutinstitu-

tion eller en familielignende institution – afhængig af barnets udfordringer og sagens karakter. De tager dermed også et overordnet ansvar.

Tilsynsenheden må ikke kun være en kontrolfunktion

Det er helt afgørende, at tilsynsenheden ikke alene bliver en ny kontrolfunktion. Hvis kommunen alene fortsætter som nuværende og hvis tilsynsenheden alene skal komme på ét årligt kontrolbesøg, så har vi intet vundet i samarbejdet. Det må forventes, at tilsynsenheden bidrager fagligt til kommunens arbejde og at tilsynsenheden får denne faglige kapacitet. Dvs. hvis enheden finder hjælpen utilstrækkelig omkring plejefamilien, så har de også ansvar for at pege på løsninger og at bidrage til et fagligt løft. Derudover vil fx plejefamiliekonsulenten have et sted at gå hen, hvis situationen omkring en familieplejeanbringelse er fastlåst i samarbejdet i kommunen. Her kan plejefamiliekonsulenten få rådgivning fra tilsynsenheden, som kan have et uvildigt syn udefra på sagen. Socialtilsynet vil dermed både være tilsynsinstans, men også rådgivende instans svarende til den rolle, VISO har i dag.

Opsummering

Opsummeret ser strukturen overordnet således ud:

- Godkendelse af plejefamilie er placeret i kommunen – nærhedsprincippet er afgørende
- Driftstilsyn i et samarbejde mellem familieplejekonsulent og sagsbehandler sikrer kvalitet og sammenhængskraft – igen nærhedsprincippet er afgørende
- Rekruttering i kommunen, familiekonsulent finder familie der findes egnet til match med barn
- Match af plejefamilie foretages i et samarbejde mellem kommune og tilsynsenhed – for at højne faglig kvalitet
- Tilsynsenhed foretager ét årligt besøg mhp. at føre tilsyn med især kommunens arbejde – tilsynsenhedens funktion er at være det tredje øje
- Uddannelse er placeret i socialtilsynet – for at sikre ensartethed og højere kvalitet
- Temadage for plejeforældre er placeret i kommunen
- Netværksgrupper af plejeforældre er placeret i kommunen
- Børnegrupper for plejebørn er placeret i kommunen
- Familieplejekonsulenter skulle deltage i temadage, som socialtilsynet arrangerer og hvor plejefamilier deltager – det vil skabe bedre sammenhæng og højne faglighed

Tæt samarbejde mellem det indledende lovarbejde og praksis

Afslutningsvist vil vi komme med et forslag til Social- og Integrationsministeriet. Vil det være muligt at integrere professionsviden fra praksis allerede i det indledende arbejde med at formulere lovforslag? Dvs. mere målrettet at inddrage prak-

sis allerede i de første tanker i udviklingen af nye love, især når det handler om velfærdsydelse i det sociale arbejde. Et udviklingsorienteret samarbejde kan kvalificere praksis og gøre en større forskel for borgerne. Og på den måde vil vi også kvalificere arbejdet med hørings svar og udnytte ressourcerne endnu bedre i samarbejdet mellem ministre, politikere, embedsmænd og de faglige organisationer. Vi står meget gerne til rådighed for at afsøge, hvordan vi kan koordinere disse samarbejde i fællesskab.

Med venlig hilsen

Niels Christian Barkholt
Næstformand
Dansk Socialrådgiverforening

Social- og Integrationsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Dan Holmgreen

Mail: jurint@sm.dk
cc beb@sm.dk og l1a@sm.dk

18. februar 2013

Høring over udkast til forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.)

Social- og Integrationsministeriet har den 21. januar 2013 bedt FADD om eventuelle bemærkninger til udkastet til lovforslag om socialtilsyn samt forslagene til konsekvensændringer i lov om social service, lov om retssikkerhed og administration og lov om forpligtende kommunale samarbejder.

Bemærkninger fra FADD:

FADD bifalder forslaget til en ny organisering af opgaven med at godkende og føre tilsyn med tilbuddene på det sociale område. Vi har med tilfredshed noteret at motivet for forslaget har været ønsket om:

- større faglige udviklingskrav til medarbejderne
- større ensartethed og uafhængighed i tilsynet af anbringelsesstederne
- transparens i de økonomiske vilkår og dispositioner

FADD går ud fra, at de sikrede institutioner for unge også er omfattet af socialtilsynet, men det bør nævnes direkte i bemærkningerne.

Kommunale tilbud som eksempelvis 'egne værelser', kollegier eller kollegielignende opholdssteder bør dels være omfattet godkendelseskravet, dels af socialtilsynet. For derfor at kunne indgå i det fokus, der er på sammenligninger af takster og faglig kvalitet. Vi har dog med tilfredshed noteret, at også ovennævnte kommunale tilbud skal omfattes af økonomisk transparens.

Det er en rigtig god ide, at oplysninger fra anbringende kommuner skal indgå i den samlede vurdering ved det driftsorienterede tilsyn. Den efterstræbelsesværdige positive sammenhæng mellem det driftsorienterede tilsyn og det individuelle tilsyn bør måske fremhæves.

Derudover skal der måske ses på det forhold, at det nye princip; at en kommune får myndighed overfor en anden kommune, teoretisk set kan betyde 'at en borgmester i én kommune kan lukke et tilbud i en anden kommune' ... og hvad dette kan have af interesse-mæssige udgangspunkter og konsekvenser.

Whistleblower-ordningen finder vi i den skitserede form problematisk. At henvendelser kan være anonyme, viser erfaringer kan være en rigtig god ide. Det problematiske angår den foreslåede bestemmelse om, at ledelsen ikke må informeres om, at et tilsynsbesøg er foranlediget af en henvendelse. Bestemmelserne om den skærpede underretningspligt for fag-

personer og den almindelige underretningspligt for borgere vil blot kunne suppleres med anonymiseringsikkerheden.

Der er desuden et demokratisk – og måske et juridisk - rettighedsaspekt forbundet med, at en ledelse skal mulighed for at kommentere en underretning om kritisable forhold ... for at kunne påtage sig ansvar for problemets løsning.

Vedr afsnittene om **tilsynets mulighed for at kommentere kvalitetsforhold**: De metoder, der henvises til, skal have karakter af at være allerede anerkendte, gennemarbejdede og praksisafprøvede.

Det er af særlig vigtighed, at tilsynsmedarbejderne har forståelse for og viden om kerneydelserne og konkret fag-kulturel kapital for at kunne indgå i drøftelser om kvalitet og udvikling.

FADD anbefaler, at tilsynsdrøftelser om forholdet mellem det enkelte barn og anvendte metoder i så vidt muligt omfang henlægges til de individuelle tilsyn. I den forbindelse bør der sikres sammenhæng mellem anbringelsesgrundlag, behandlingsplan og metoder.

Gennemsigtighed er et bærende vilkår for de aktører, som socialtilsynet rettes mod.

FADD er meget enige i, at ethvert fagligt, økonomisk og organisatorisk aspekt skal være transparent.

Dog er det vores ønske, at dette vilkår også gælder de kommunale dispositioner på området. Der er brug for, at de mindre kommunalt forankrede aktiviteter og projekter gives mulighed for at udvikle sig i forlængelse af åbne drøftelser med tilsynet. I den forbindelse er det ønskeligt at også kommunerne udarbejder budgetter, hvor pengestrømmene mellem kommunens enkelte forvaltninger fremgår.

Et andet eksempel på mangler i den kommunale gennemsigtighed, er det kommunale overhead, hvor uensartetheden i såvel kommunernes procentsatser som i indholdet af hvad overhead'et dækker, kunne fortjene at blive afløst tydelighed og klarhed.

Det er væsentlig, at der i **godkendelses**proceduren opereres med præcise udregningsmodeller (ex vejledende procentsatser for de enkelte budgetområder) og at der udarbejdes grundige beskrivelser af, hvilke ydelser tilsynet godkender i det enkelte tilbud. Dette bør i særlig grad præciseres fordi mange tilbud stykker deres samlede indtægtsgrundlag sammen fra mange typer aktiviteter og områder.

For så vidt angår indberettede **magtanvendelser** ønsker vi det præciseret, at det specifikt er tilsynsmyndigheden, der skal vurdere lovligheden af en magtanvendelse.

Desuden savner vi fortsat , at der ikke er mulighed for, at en medarbejder, der får vurderet en magtanvendelse ikke-godkendt, ikke har nogen klagemulighed.

De kommende bekendtgørelser

Lovforslaget om socialtilsyn indeholder 13 bemyndigelser til social- og integrationsministeren til udsendelse af bekendtgørelser – heraf 5 "kan" – bemyndigelser. Desuden er der bemyndigelser i forslaget til lov om ændring af lov om social service.

FADD vil anbefale, at relevante aktører på området – herunder FADD – bliver inddraget i arbejdet med at udarbejde forslag til bekendtgørelser

Med venlig hilsen

Søren Skjødt
Formand for FADD

Social- og integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Hørings svar til udkast til forslag til lov om socialt tilsyn

Danske Fysioterapeuter har med interesse læst udkastet til forslag om lov om socialt tilsyn.

Danske Fysioterapeuter konstaterer med tilfredshed, at der ønskes en mere systematisk inddragelse af viden, der kan bane vejen for en forbedring af borgernes situation og sikre deres trivsel. Foreningen er af den opfattelse, at der fremadrettet bør være et øget fokus på implementeringen af sundhedsfaglige viden og indsatser inden for alle typer af botilbud, opholdssteder, døgninstitutioner og plejefamilier.

Potentialet ved fysisk aktivitet er stort i forhold til at forebygge en senere udvikling af livsstilssygdomme med grobund i dårlige vaner knyttet til inaktivitet og usund levevis generelt. Derfor mener foreningen, at der bør formuleres en sundhedspolitik i tilknytning til alle de tilbud loven omhandler, hvor de tages udgangspunkt i at implementere den sundhedsfaglige viden der findes i relation til arbejdet med KRAM faktorerne herunder ikke mindst fokus på fysisk aktivitet, som en del af godt liv.

De berørte borgere kan med fordel inddrages i formuleringen af sundhedspolitikken således at der sikres ejerskab og medindflydelse i forhold til de sundhedsfremmende tiltag.

Med venlig hilsen

Tina Lambrecht
Konst. formand

Dato:
18. februar 2013

Kontaktperson:
Janus Pill Christensen

E-mail:
jpc@fysio.dk

Tlf. direkte:
+45 3341 4636

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22,
1060 Kbh. K.

REGIONER

07-02-2013

Sag nr. 12/2346

Dokumentnr. 7448/13

Tel. 35 29 83 68

Nsu@regioner.dk

Danske Regioners høringsvar om ny tilsynsreform

Danske Regioner har modtaget et lovforslag fra Social- og Integrationsministeriet om en tilsynsreform på socialområdet. Dette er Danske Regioners høringsvar. Der skal tages forbehold for, at høringsvaret endnu ikke er politisk behandlet.

Høringsvaret har tre dele: generelle kommentarer, uddybning af disse og tekniske bemærkninger i et bilag. Først opridses lovforslaget kort.

Lovforslaget kort

En ny tilsynsreform betyder, at fem kommuner vil skulle godkende og føre tilsyn med alle sociale tilbud i landet. Det gælder både private, kommunale og regionale botilbud for både børn og voksne. Reformen vil betyde, at hverken kommuner eller regioner fremover vil komme til at føre tilsyn med sig selv.

Med reformen sættes også fokus på at dokumentere tilbuddenes sociale indsats. Der sker blandt andet ved hjælp af en ny kvalitetsmodel, som Socialstyrelsen skal udarbejde. De fem tilsynsenheder kan selv sætte serviceniveau for tilsynsarbejdet.

Reformen er aftalt mellem regeringen og samtlige politiske partier. Den træder i kraft i november 2013.

Generelle kommentarer

Danske Regioner ser generelt positivt på en tilsynsmodel, der skal sikre et mere ensartet, systematisk og uvildigt tilsyn med høj faglig kompetence.

Det er glædeligt at se, at man - udover kvaliteten i selve tilsynsarbejdet - også fokuserer på kvaliteten af den sociale indsats.

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00

F 35 29 83 00

E regioner@regioner.dk

I forhold til kvaliteten finder Danske Regioner det vigtigt, at man sikrer ensartethed og læring på tværs af tilsynsenhederne. Ligesom det er vigtigt at sikre, at der ikke kun er fokus på at hæve niveauet for de dårligste tilbud men også på at udvikle kvaliteten af de tilbud, der fungerer godt. Socialstyrelsen og dennes ”kvalitetsmodel” spiller her en central rolle.

Danske Regioner skal opfordre til, at man tager udgangspunkt i Dansk Kvalitetsmodel på socialområdet. Modellen er fuldt afprøvet og bruges i dag af samtlige regioner og en række kommuner.

Danske Regioner skal også opfordre til, at man udover kontrol også tænker udvikling af kvalitet ind i tilsynsreformen. Det kan bl.a. gøres ved at sikre dialog mellem socialtilsyn og tilbuddenes kommunale og regionale driftsherrer.

Som forslaget ligger nu, er eneste kontakt mellem socialtilsynet og driftsherren en årlig tilsynsrapport. Samtidig er socialtilsyn og borgerens hjemkommune heller ikke forpligtet til at underrette driftsherren, hvis de oplever problemer på botilbuddet.

Danske Regioner opfordrer til at man i lovforslaget sikrer en formel dialog mellem driftsherren og socialtilsyn. Og at man sikrer, at driftsherren underrettes om eventuelle problemer.

Med hensyn til valg af tilbudstyper, undrer vi os over, at kun de dagtilbud, der ligger i sammenhæng med et døgntilbud, vil høre under socialtilsynets portefølje. Resten skal fortsat føres tilsyn med af egen driftsherren.

Det er et problem, fordi tilsynsfagligheden efter reformen vil være udvandet i både kommuner og regioner. Det vil derfor hverken være økonomisk eller fagligt bæredygtigt at placere tilsynsansvaret her. Desuden giver det heller ikke et uvildigt tilsyn.

Danske Regioner opfordrer til, at socialtilsynet får ansvar for at godkende og føre tilsyn med samtlige dagtilbud.

Med hensyn til organiseringen af tilsynet tager Danske Regioner til efterretning, at man har valgt at lægge socialtilsynet hos fem kommuner.

Uddybning af de generelle kommentarer

Kvalitet og ensartethed

Danske Regioner ser generelt positivt på en tilsynsmodel, der skal sikre et mere ensartet, systematisk og uvildigt tilsyn med høj faglig kompetence.

Vi kan dog være bekymrede for, om tilsynsarbejdet bliver for uens på landsniveau. Det skyldes dels, at de fem tilsynsenheder kan fastsætte forskellige serviceniveauer, dels at der ikke lægges op til læring og viden mellem enhederne i lovforslaget.

Uensheden vil ikke kun være et problem af hensyn til borgernes retssikkerhed. Også ud fra et driftsperspektiv, hvor forskellige krav til tilbud i forskellige regioner kan påvirke konkurrencedygtigheden, kan det blive en udfordring.

Socialstyrelsens rolle med at støtte og overvåge socialtilsynenes arbejde ses som central i forhold til at skabe rammer for en ensartethed. Især synes den kvalitetsmodel, som styrelsen er i gang med at udarbejde på området helt afgørende i forhold til at lykkes med at skabe en bedre og mere ensartet social indsats på tværs af landet.

Det er her vigtigt, at man i kvalitetsarbejdet ikke kun fokuserer på at hæve de dårligste tilbuds indsats. Også velfungerende tilbud med indsatser af højere kvalitet skal støttes i at bevare og udvikle kvaliteten.

Dansk Kvalitetsmodel på socialområdet

Regionerne har siden 2007 arbejdet med Dansk Kvalitetsmodel på socialområdet. En række af landets kommuner indgår også i dette arbejde.

Dansk Kvalitetsmodel på socialområdet er en yderst funktionel metode til at arbejde med standarder for god social praksis, og Danske Regioner har siden modellens implementering også inddraget standarderne i sit tilsyn. Dette har betydet, at tilsynet for en række områder har haft konkrete retningslinjer for, hvornår der er tale om god eller dårlig social praksis.

Danske Regioner ser derfor positivt på arbejdet med en kvalitetsmodel på socialområdet i forbindelse med tilsynsreformen. Vi mener imidlertid, en ny kvalitetsmodel bør tage udgangspunkt i Dansk Kvalitetsmodel på socialområdet.

Dels har de fem regioner, en række kommuner og Center for folkesundhed og kvalitetsudvikling gennem fem års arbejde opnået en meget stor viden om og erfaring med modellen. Dels vil man være sikker på at have et system med it-understøttelse, der virker fra dag ét.

Mere fokus på udvikling og dialog med driftsherre

Ifølge lovforslaget vil socialtilsynets tilbagemelding om fund ved tilsyn ske i en årsrapport. Ved bekymrende sager skal tilsynet underrette de kommuner, der har ansvar for borgerne. Omvendt skal kommunerne ved det personrettede tilsyn underrette socialtilsynet.

Som driftsherrer er regionerne overordnet ansvarlige for driften på tilbudene. De har derfor behov for et løbende fokus på stabil kvalitet og udvikling af indsatsen på tilbud. Det betyder også, at regionerne som driftsherrer har ansvar for at følge op med det samme på problemer, der opdages under et tilsynsbesøg, med det samme.

En årlig rapport om status for tilbuddet er ikke tilstrækkelig til at sikre dette indblik. Det betyder, at driftsherren parallelt med det sociale tilsyn er nødt til at være i tæt dialog med det enkelte tilbud og følge op på udviklingen der. Driftsherrens ansvar og opgaver reduceres dermed ikke nævneværdigt som følge af det sociale tilsyn.

Formålet med tilsynet er defineret som kontrol men også udvikling af kvalitet. Der synes imidlertid at være et entydigt fokus på det første. Hvis reformen også skal kunne skabe udvikling, er det helt essentielt, at man tænker driftsherrernes rolle og betingelser ind i tilsynsreformen.

Danske Regioner foreslår, at man i lovforslaget forpligter Socialtilsynet på at tage en formel dialog med driftsherren efter et tilsynsbesøg.

Danske Regioner foreslår samtidig, at begge tilsyn også kontakter driftsherre – og ikke kun hinanden – hvis de ved tilsynsbesøg bliver opmærksomme på problemer på et tilbud.

Ens regler for alle dagtilbud

Danske Regioner ser med tilfredshed, at man har inkluderet tilbud, som er oprettet efter almenboligloven. Det er vigtigt, fordi disse tilbud rummer mange borgere med svære funktionsnedsættelser.

Det er dog med stor undren, vi noterer os, at man ikke har valgt at inddrage dagtilbud. Her taler vi om klub- og fritidstilbud (§§ 32, 36) og beskyttet beskæftigelse (§§ 103, 104). Kun hvor de ligger i forbindelse med et døgntilbud, vil disse typer tilbud blive ført tilsyn med af det nye socialtilsyn. Alternativt vil tilsynet blive ført af driftsherren – dvs. beliggenhedskommunen eller regionen.

Det er et problem, fordi tilsynsfagligheden efter reformen vil være udvandet i både kommuner og regioner. Det vil derfor hverken være økonomisk eller fagligt bæredygtigt at placere tilsynsansvaret her.

Danske Regioner foreslår, at tilsyn med disse tilbud – af hensyn til økonomisk og faglig bæredygtighed - lægges under socialtilsynet.

Organisering af tilsyn

Tilsynsreformen lægger op til, at fem udvalgte kommuner skal føre tilsyn med private, andre kommuner og regionerne. Danske Regioner tager denne beslutning til efterretning.

Med venlig hilsen

Bent Hansen

Carl Holst

BILAG 1. TEKNISKE BEMÆRKNINGER

SERVICELOVEN

§ 1

Der bør lægges op til samarbejde, netværk og lignende på tværs af de fem tilsynsenheder, hvis man ønsker en ensartet opgaveløsning på tværs af landet..

§ 1, nr. 9 og 12

Ifølge forslaget skal tre forskellige myndigheder (handlekommune, socialtilsyn og driftsherre) forholde sig til, om magtanvendelserne på de sociale tilbud er lovlige.

Praksis har vist, at forskellige myndigheder kan have forskellige vurdering af dette. Da et regionalt tilbud kan have mange forskellige handlekommuner, vil mange forskellige kommuner skulle vurdere magtanvendelserne og dermed også tilbuddets pædagogik.

Det er problematisk, dels hvis et tilbud skal forholde sig til potentielt 98 kommuners tolkning af magtanvendelserne, dels fordi medarbejderne ikke får forudsigelighed om, hvor grænserne for lovhjemlet magtanvendelse går.

§ 1, nr. 18

Her nævnes, at handlekommune skal underrette socialtilsynet, hvis kommunen i forbindelse med det personrettede tilsyn bliver opmærksom på bekymrende forhold.

Der bør også indføres pligt til at underrette driftsherren om dette. Se også generelle kommentarer.

§ 3

Det fremgår ikke klart, om der med loven vil komme overlap mellem VISO og socialtilsynet.

Det er positivt, at socialtilsynets vurdering af et tilbud skal ske ud fra en samlet, kvalitativ vurdering.

§ 3, Stk. 1, nr. 4

Det angives, at kommuner kan delegere deres tilsynsopgave til socialtilsynet. Men det står ikke klart, om socialtilsynet *kan* eller *skal* tage denne delegerede opgave.

§ 4

Det er positivt, at man har taget højde for tilbud under almenboligloven. Se generelle kommentarer.

Alle dagtilbud bør inkluderes i socialtilsynets portefølje. Se generelle kommentarer.

De sikrede institutioner nævnes ikke. Er de mon glemt?

§ 4, stk. 1, nr. 3

Det fremgår ikke klart, om alle eller kun ét af kriterierne skal være opfyldt.

§ 5

Af forslaget § 4 fremgår det, hvilke tilbud socialtilsynet godkender og fører det driftsorienterede tilsyn med. Det fremgår efterfølgende af § 5, at socialtilsynet træffer afgørelse om et tilbuds generelle egnethed.

Danske Regioner synes ikke, det fremstår klart, hvad niveauet for godkendelsen er. Er det tilbuddet samlet, der godkendes? Er det den geografiske lokalitet? Eller det ydelserne i tilbuddet, der godkendes?

Eksempel 1

En region driver en døgninstitution for børn og unge i henhold til lov om social service § 67.stk 2. Tilbuddet har 52 normerede døgnpladser fordelt på 8 afdelinger. Tilbuddet er placeret på 3 adskilte fysiske lokationer. Tilbuddet har 6 forskellige døgntakster beregnet primært ud fra forskellige personalenormeringer på afdelinger.

Eksempel 2

En region driver en døgninstitution for børn og unge i henhold til lov om social service § 67,stk. 2. Tilbuddet har 18 normerede døgnpladser. Tilbuddet er placeret på 2 adskilte fysiske lokationer. Tilbuddet har takstdifferentiering således, at der på tværs af de fysiske adskilte lokationer anvendes 5 forskellige døgntakster afhængig af barnets/den unges støttebehov.

Niveauet for godkendelser har stor betydning for, hvor mange administrative ressourcer, der skal anvendes i forbindelse med ansøgninger om godkendelse.

Desuden har godkendelsen og godkendelsesprocessen stor betydning for den mulige fleksibilitet, hvormed der kan etableres tilbud, som kan efterkomme efterspørgslen, herunder muligheden for at løse akutsager.

§ 5, stk. 2.

Godkendelse er en betingelse for, at et tilbud kan indgå i den kommunale forsyning. Dette fordrer, at socialtilsynet kan agere hurtigt ved oprettelse af nye tilbud. F.eks. skal sær- og enkeltmandsforanstaltninger kunne oprettes og godkendes med kort varsel. Dette er ikke specificeret.

§ 6, stk. 1

Det fremgår af forslaget til § 6, at det er en betingelse for et tilbuds godkendelse, at dette efter en samlet vurdering har den fornødne faglige kvalitet og økonomiske bæredygtighed.

Men efter Danske Regioners vurdering, er det ikke tydeligt i lovforslaget, hvad der forstås ved, at et tilbud er økonomisk bæredygtigt. Danske Regioner kan derfor blive bekymret for, at det vil blive en meget subjektiv vurdering, som det enkelte tilsyn foretager, og som følgelig vil ske på et meget forskelligt grundlag.

Det er her relevant at pointere, at der er stor forskel på den måde, private, kommunale og regionale tilbud drives på rent økonomisk. Om der er overskud eller underskud siger således ikke nødvendigvis noget om, hvorvidt et tilbud er økonomisk bæredygtigt. Der vil være mange andre faktorer, der spiller ind, og selv de mest veldrevne og økonomisk velfunderede tilbud kan bukke under, hvis efterspørgselen forsvinder.

Spørgsmålet er i den forbindelse også, om socialtilsynet har kompetence til at "lukke" et tilbud, hvis det vurderes ikke at være økonomisk bæredygtigt. En sådan kompetence finder Danske Regioner problematisk, da kapacitetsplanlægning er underlagt rammeaftalerne mellem kommunerne og regionen.

§ 7

Da det løbende arbejde med kvalitetsudvikling på de regionale tilbud foregår i et nært samarbejde mellem tilbuddene og administrationen i regionen

(driftsherre), bør administrationen være involveret i den tilbagemelding, socialtilsynet giver efter tilsynsbesøg.

Se generelle kommentarer.

§ 7, stk. 1

Danske Regioner finder det positivt, at udvikling også er nævnt som formål for det driftsorienterede tilsyn og skal, som det også er nævnt i de generelle bemærkninger, pointere vigtigheden af fortsat at se tilsyn i et udviklingsperspektiv.

Danske Regioner finder det vigtigt, at også dialog med pårørende nævnes i bestemmelsen.

§ 7, stk. 2, nr. 2

Henvisning til § 12, stk. 2 ændres til § 12, stk. 3, som omhandler tilbuddenes årsrapporter.

§ 7, stk. 2, nr. 4

Danske Regioner skal opfordre til, at pårørende nævnes eksplicit og ikke kun i bemærkningerne til bestemmelsen.

§ 7, stk. 3

Det fremgår af forslaget § 7, stk. 3, at socialtilsynet skal besøge alle omfattede tilbud mindst én gang om året. Jf. bemærkningerne til §§ 4 og 5 er der behov for en definition af tilbud.

Dette har for det første en væsentlig betydning for dimensioneringen af det lokale socialtilsyn og dermed den takst, der opkræves for tilsynet. For det andet har det betydning for ikke mindst tilbuddenes ledelser i forhold til ”servicering” af socialtilsynet.

Danske Regioner skal bemærke, at lovforslaget i nogle af regionerne vil indebære en serviceforringelse, idet flere af regionerne med det nuværende tilsyn som udgangspunkt modtager både et anmeldt og et uanmeldt tilsynsbesøg hvert år.

Det er Danske Regioners opfattelse, at anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg bidrager til indhentelse af forskellige typer af data og med fordel kan anvendes til forskellige tilsynsformål.

Lovforslaget synes uklart i forhold til antallet af og fordelingen af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Danske Regioner skal derfor opfordre til, at det

tydeliggøres i lovforslaget, at ét enkelt uanmeldt kontrolbesøg hvert år som udgangspunkt ikke vil dække behovet for tilsyn, men at alle sociale tilbud løbende også bør besøges anmeldt med henblik på at sikre dialog, videndeling og kvalitetsudvikling.

Danske Regioner gør herudover opmærksom på, at det følger af Barnets reform, at børne- og ungetilbud skal modtage mindst ét uanmeldt driftsorienteret tilsynsbesøg om året, jfr. servicelovens § 148a, stk. 2. Dette bør man forholde sig til i lovforslaget.

§ 8, stk. 1

Danske Regioner ser positivt på, at lovforslaget lægger op til et organisationspecifikt tilsyn, hvis indhold kan være varierende.

Regionen skal imidlertid gøre opmærksom på, at forhold som tilbuddenes størrelse, herunder også antal matrikler, antal fysisk adskilte afdelinger eller satellitter samt antal beboere og målgrupper, herunder deres fysiske og psykosociale funktionsniveau også bør indgå i overvejelserne om tilrettelæggelsen af tilsynsbesøg.

§ 9, stk. 1

Danske Regioner skal foreslå, at socialtilsynenes årsrapporter også sendes til de relevante regionsråd og kommunalbestyrelser med henblik på at sikre optimal videndeling og kvalitetsudvikling.

§§ 9 og 10

Driftsherrens betingelser for at varetage sit ansvar for tilbuddenes drift bør i højere grad medtænkes. Det bør være et krav, at socialtilsynet efter et tilsynsbesøg tager en formel dialog om kvalitet og kvalitetsudvikling med driftsherren.

Det fremgår også af § 10, at socialtilsynet skal underrette borgerens handlekommune, hvis socialtilsynet bliver opmærksom på bekymrende forhold i et tilbud. Der bør her også være pligt til at underrette driftsherren. Det bør ske for at sikre optimal videndeling og kvalitetsudvikling på tværs af tilbud.

Se også generelle kommentarer.

§ 11, stk. 1

Danske Regioner skal foreslå, at også pårørende oplyses om adgangen til at rette henvendelse til socialtilsynet.

§ 11, stk. 3

Danske Regioner finder det hensigtsmæssigt, at klagere sikres anonymitet. Men vi vurderer, at det er i strid med lovens intentioner om åbenhed og gennemsigtighed, at socialtilsynet ikke må oplyse et tilbud om klagens faktiske indhold. Ligesom vi vurderer, at større åbenhed vil styrke potentialet for læring og videndeling.

”Kommunen” rettes til ”Socialtilsynet” to gange i sætningen.

§ 12

Det fremgår af bemærkningerne til § 12, at tilbuddene skal udlevere al den dokumentation, som socialtilsynet finder relevant for et tilbuds ansøgning, herunder f.eks. straffeattester for de ansatte og dokumentation for medarbejdernes kompetencer.

I forhold til regionalt og kommunalt drevne tilbud er udgangspunktet, at det er arbejdsgiver, der indhenter straffeattester med medarbejderens samtykke, og ansætter medarbejdere med de nødvendige kompetencer.

Det er Danske Regioners opfattelse, at det kun i forbindelse med disse tilbud bør være muligt for socialtilsynet i forbindelse med tilsynsbesøg ved stikprøver at kontrollere, om der foreligger straffeattester og børneattester. Det samme gør sig gældende i forhold til medarbejdernes kompetencer.

§ 12, stk. 3

Lovforslaget lægger op til, at der skal udarbejdes en årlig rapport om tilbuddets virksomhed, og at denne rapport skal være en af socialtilsynets kilder til information.

Regionerne mener, at dette vil betyde en del merarbejde, og at denne information allerede findes i andre former og vil kunne rekvireres i forbindelse med et tilsynsbesøg.

Danske Regioner skal derfor opfordre til, at man sløjfer dette krav for at undgå unødigt bureaukratisering af tilbuddenes dagligdag.

§ 13

Danske Regioner vurderer, at de regionalt drevne sociale tilbud uden væsentlige problemer vil kunne leve op til kravene til dokumentation af den økonomiske bæredygtighed.

I regionernes såkaldte takstfiler er der således fuld synlighed omkring budgetterne for de enkelte tilbud og ydelser. Og med økonomistyringsmodellen og de økonomiske retningslinjer for socialområdet er der fuld synlighed omkring pengestrømmene indenfor det regionalt drevne socialområde.

Det vil heller ikke være en uoverkommelig opgave at levere oplysninger i forhold til de nævnte nøgletal, om end nogen af dem skal tilpasses til en regional sammenhæng, hvilket også fremgår af lovforslaget.

Imidlertid nævner man de at eventuelle bemærkninger, et socialtilsyn måtte have til ”forholdet mellem takst og tilbuddets målgruppe”.

Dette spørgsmål – forholdet mellem takst og målgruppe – er et aftaleanliggende mellem betalingskommuner og leverandører i rammeaftaleregi eller i de enkelte konkrete matchningssager.

I lovforslaget fremstår det efter Danske Regioners opfattelse uklart om, og i givet fald hvordan, et socialtilsyns eventuelle udtalelser vedrørende disse forhold kan bringes ind i rammeaftalearbejdet eller i de konkrete forhandlinger mellem betalingskommune og leverandør om betalingsaftaler i de enkelte matchningssager.

Som bemærket i forhold til forslagens §§ 4 og 5 mangler en definition af tilbud. Er det tilbuddets samlede budget, der godkendes, er det den geografiske lokalitets budget eller det budget for ydelserne i tilbuddet, der godkendes?

I forhold til omstilling af eksisterende og udvikling af ny tilbud kan det således give anledning til bekymring, om rigide økonomiske krav bliver hindrende herfor.

Eksempel 1

Der etableres 4 nye pladser til en ny ældreenhed i en ny tilbygning mellem 2 eksisterende afdelinger. Er det de 4 pladsers budget, der skal godkendes? Eller er det samlede tilbuds ændrede budget der skal godkendes?

Eksempel 2

Et tilbud, som har mange lokationer etablerer overbelægningspladser nogle hundrede meter væk fra en etableret afdeling. Hvilke budget er det så der skal godkendes?

Eksempel 3

Det aftales i forbindelse med de årlige rammeaftaler på det sociale område, at en kommune eller en region etablerer et nyt tilbud til en bestemt målgruppe og en bestemt behandlingsmetode. Driftsherren påtager sig den økonomiske risiko, men tilbuddet alene kan ikke dokumentere økonomiske bæredygtighed.

§ 15

Det angives i lovforslaget, at socialtilsynets afgørelser kan påklages jf. reglerne i kapitel 10 i lovbekendtgørelsen om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Men i denne lovbekendtgørelses kapitel 10, nærmere bestemt § 60, stk. 3 står der, at "Afgørelser om det generelle serviceniveau, herunder hvilke tilbud og pladser der skal være til rådighed i kommunen og takster for tilbudene, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed."

Det virker selvmodsigende, for socialtilsynets afgørelser kan jo sagtens handle om serviceniveau og takster for tilbuddet.

Derudover finder vi det ikke hensigtsmæssigt, at klager som udgangspunkt ikke har opsættende virkning, som det fremgår af bemærkningerne til § 18. Socialtilsynet kan således træffe afgørelser, som indebærer lukning af tilbud med flytning af beboere, afskedigelse af personale m.v. til følge

Det bør derfor overvejes, om klager over de mest vidtgående afgørelser fra socialtilsynet skal have opsættende virkning.

§ 17

Med hensyn til muligheden for at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om blandt andet anvendelse af bestemte it-systemer, skal vi påpege, at sådanne regler kan påføre driftsherren øgede udgifter, hvilket igen vil betyde øgede takster.

§ 18, stk. 1, nr. 3

Danske Regioner finder bestemmelsen upræcis og foreslår, at der i bestemmelsen står, at det er den fulde tilsynsrapport, som offentliggøres, idet dette vil bidrage til at opnå fuld åbenhed om tilsynsopgaven.

Der henvises i øvrigt til bemærkninger til forslagene om ændringerne i lov om social service §§ 7 og 8.

Side 14

§ 23, stk. 1

Danske Regioner ser det som rigtig positivt, at man nævner anvendelsen af lov om virksomhedsoverdragelse. Vi mener, den vil bidrage til rekruttering af fagligt kompetent personale.

Samtidig skal Danske Regioner af både budget- og regnskabsmæssige samt fristmæssige årsager i lov om virksomhedsoverdragelse foreslå lovens ikrafttrædelse udsat til den 1. januar 2014.

DE ALMINDELIGE BEMÆRKNINGER

Afsnit 2.1.2.1: Det bør gøres klart her, at også de regionale tilsynsmedarbejdere er sikret job i de nye tilsynsenheder.

Afsnit 2.1.2.2: her understreges nødvendigheden af, at der foretages tilsynsbesøg på tilbuddene for at påse de faktiske forhold, fysiske rammer osv. Det kan udtrykkes mere entydigt ved at skrive, at der skal være tilsynsbesøg på hver enkelt matrikel.

Afsnit 2.1.2.3, sidste afsnit, tredje linje
”tilsyn” ændres til ”tilbud”.

Afsnit 2.5.2: her står der til slut, at det skal lægges til grund for godkendelse af og tilsyn med økonomien, at der skal være sammenhæng mellem økonomi og pædagogisk praksis. Hvad menes der med dette?

BEMÆRKNINGER TIL DE ENKELTE PARAGRAFFER

§ 20, stk. 1, andet afsnit, fjerde linje: ”socailtil” ændres til ”socialtilsyn”.

§ 22, stk. 1: Det fremstår uklart, om plejefamilier og netværksplejefamilier skal godkendes af socialtilsynene senest 1. januar 2016.

Det er desuden uklart, om en plejefamilie kan godkendes som konkret egnet af en kommune i forhold til et specifikt barn, og om denne godkendelse af en konkret egnethed bevirker, at plejefamilien skal undtages fra kravet om socialtilsynets godkendelse af plejefamilien.

Social- og Integrationsministeriet
Departementet
Holmens kanal 22
1060 København K
jurint@sm.dk; beb@sm.dk; lla@sm.dk

14. februar 2013

Høring over udkast til forslag til lov om socialtilsyn samt forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder
Ministeriets j.nr. 2012-9251

DANSKE ÆLDRERÅD takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget.

Med forbehold for, at socialtilsynet også omfatter beboere der er fyldt 60 år med bopæl på plejehjem, har DANSKE ÆLDRERÅD følgende bemærkninger til lovforslagene:

Indledningsvis finder DANSKE ÆLDRERÅD det positivt at tilsynet med vilkårene for nogle af de mest ressourcetsvage borgere hermed professionaliseres yderligere.

DANSKE ÆLDRERÅD mener, at socialtilsynet i videst muligt omfang skal have sigte på at finde og forebygge systemfejl i institutionerne. DANSKE ÆLDRERÅD foreslår derfor, at § 6, stk. 2, litra 1-7 udvides således at sociale tilbud også vurderes efter temaerne:

- procedurer for magtudøvelse samt
- dokumentation af arbejdsgange.

DANSKE ÆLDRERÅD finder det naturligt, at lovtæksten også nævner ældreråd i forbindelse af indhentning af oplysninger efter § 7, stk. 2, litra 4. Det bemærkes i den forbindelse, at ældrerådets medlemmer er omfattet af forvaltningslovens § 27 og straffelovens bestemmelser om tavshedspligt.

Med venlig hilsen

Marianne Lundsgaard

Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. +45 3877 0160
info@danske-aeldreraad.dk
www.danske-aeldreraad.dk

Sekretariatsleder

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: jurint@sm.dk med kopi til
beb@sm.dk og lla@sm.dk

18. februar 2013

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2013-112-0170
Sagsbehandler
Maiken Bøgelund Bek
Direkte 3319 3226

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.)

Ved e-mail af 21. januar 2013 har Social- og Integrationsministeriet anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Datatilsynet skal udtale følgende:

1. Lovforslagets § 1, nr. 13 og 14

Af lovforslagets § 1, nr. 13 og 14 følger det, at der i servicelovens § 140, stk. 7, og i servicelovens § 141, stk. 5, indsættes bestemmelser om, at opholdskommunen skal udlevere de relevante dele af den handleplan, som er udarbejdet i forhold til den valgte indsats over for borgeren, til de tilbud, som henholdsvis barnet eller den unge anbringes i, eller den voksne visiteres til.

Det følger af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 13 og 14, at handleplanerne i hvert enkelt tilfælde vil kunne indeholde oplysninger om det konkrete barn, unge eller voksnes rent private forhold. Det kan f.eks. være om pågældendes helbredsmæssige forhold, sociale problemer, m.v.

Herudover følger det, at Social- og Integrationsministeriet finder, at kommunalbestyrelsens videregivelse af oplysninger i ovennævnte tilfælde er i overensstemmelse med videregivelsesreglen i persondatalovens § 8, stk. 3, idet videregivelsen er et nødvendigt led i at muliggøre, at borgeren får den rette indsats i tilbuddet.

Datatilsynet går herefter ud fra, at der ikke med den foreslåede bestemmelse vil ske videregivelse af personoplysninger i videre omfang, end hvad der er muligt efter reglerne i persondatalovens §§ 6-8.

2. Lovforslagets § 1, nr. 18

Med lovforslagets § 1, nr. 18 lægges der op til, at der i servicelovens § 148, stk. 3, indsættes en bestemmelse, hvorefter en kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed

og administration på det sociale område, hvis den i forbindelse med tilsynet efter stk. 1 bliver opmærksom på bekymrende forhold i et tilbud, der er omfattet af lov om socialtilbud, skal underrette den kommunalbestyrelse, som efter § 2 i lov om socialtilsyn har ansvar for det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet.

Af de særlige bemærkninger til bestemmelsen følger det bl.a., at socialtilsynet – hvis det modtager ”personfølsomme” oplysninger fra den ansvarlige kommunalbestyrelse – skal vurdere, om der er grundlag for at orientere borgeren herom efter de almindelige regler om oplysningspligt i persondataloven.

Datatilsynet skal opfordre til at det præciseres, hvorvidt en eventuel videregivelse af personoplysninger skal ske i overensstemmelse med persondataloven, herunder lovens § 8, stk. 3.

Hvis det ikke er tilsigtet, at en eventuel videregivelse skal ske i overensstemmelse med persondataloven, skal Datatilsynet henvise til bemærkningerne i afsnit 4.2. i tilsynets høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om socialtilsyn.

3. Øvrige bemærkninger

Datatilsynet gør afslutningsvis opmærksom på, at udtrykket ”personfølsomme oplysninger”, som benyttes flere steder i bemærkningerne til lovforslaget, ikke anvendes i persondatalovgivningen.

Det er Datatilsynets erfaring, at udtrykket i praksis kan give anledning til misforståelser, da det ikke er entydigt defineret. Datatilsynet anbefaler derfor generelt, at der i stedet bruges en præcis betegnelse som eksempelvis ”følsomme personoplysninger”, hvilken entydigt omfatter de kategorier af oplysninger af følsom karakter, som er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8.

Kopi af dette brev sendes til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Jesper Husmer Vang
Specialkonsulent

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: jurint@sm.dk med kopi til
beb@sm.dk og l1a@sm.dk

18. februar 2013

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om socialtilsyn

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

Ved e-mail af 21. januar 2013 har Social- og Integrationsministeriet anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

CVR-nr. 11-88-37-29

Datatilsynet skal udtale følgende:

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

1. Lovforslagets § 3 (Dataansvarlig/databehandler)

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

1.1. Det følger af lovforslagets § 3, stk. 1, at socialtilsynene mod betaling af et vederlag, der dækker deres omkostninger, skal kunne tilbyde andre socialtilsyn, kommuner og regionsråd at udføre visse opgaver, som ligger i naturlig forlængelse af funktionen som socialtilsyn.

J.nr. 2013-112-0169
Sagsbehandler
Maiken Bøgelund Bek
Direkte 3319 3226

Af de særlige bemærkninger til bestemmelsen følger det bl.a., at et socialtilsyn skal kunne udføre sagsforberedende opgaver til brug for en anden kommunalbestyrelses eller et regionsråds varetagelse af opgaver i relation til godkendelse og tilsyn med tilbud, der ikke er omfattet af lovforslaget.

Datatilsynet forstår umiddelbart ovennævnte bestemmelse således, at et socialtilsyn i visse situationer kan komme til at optræde som databehandler for kommuner, regionsråd og andre socialtilsyn, jf. persondatalovens § 3, nr. 5.

I den forbindelse skal Datatilsynet anbefale, at det præciseres, i hvilke situationer et socialtilsyn optræder som henholdsvis dataansvarlig og databehandler.

1.2. Uanset hvem der er dataansvarlig for den behandling af personoplysninger, der finder sted i et socialtilsyn, vil det skulle overvejes, om behandlingen skal anmeldes til Datatilsynet i medfør af persondatalovens § 43, og om der skal indhentes en forudgående udtalelse fra tilsynet, jf. lovens § 45.

Det bemærkes, at hvis de enkelte kommuner er dataansvarlige, vil behandlingen af personoplysninger muligvis kunne være omfattet af kommunernes eksisterende anmeldelser hos Datatilsynet. Kommunerne vil dog skulle foretage en vurdering deraf.

1.3. Datatilsynet skal endvidere henlede opmærksomheden på persondatalovens § 42, stk. 2, hvorefter gennemførelse af en behandling af personoplys-

ninger ved en databehandler skal ske i henhold til en skriftlig aftale parterne imellem. Af aftalen skal det som minimum fremgå, at databehandleren alene handler efter instruks fra den dataansvarlige, og at reglerne i lovens § 41, stk. 3-5, ligeledes gælder for behandlingen ved databehandleren.

2. Lovforslagets § 7 (Høring af borgernes opholdskommuner)

Det følger af forslagets § 7, stk. 2, nr. 3, at et socialtilsyn ved varetagelsen af sin tilsynsopgave skal benytte relevante informationskilder, herunder oplysninger om tilbuddet fra de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Af afsnit 2.3.2.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget følger det, at der vil være stor forskel på de mål, som de visiterende kommuner har opstillet for borgerne i et tilbud. Både fordi der er stor forskel på borgernes problemstillinger, og fordi der er forskel på de visiterende kommuners ambitionsniveau med henblik på at ændre borgerens situation.

Endvidere fremgår det, at der i dag ikke findes redskaber som muliggør en ensartet målopfølgning og resultatdokumentation. Det foreslås derfor, at der i første omgang ikke stilles krav til formen for socialtilsynenes høring af de visiterende kommuner.

Det står ikke Datatilsynet klart, om der vil blive videregivet personoplysninger efter lovforslagets § 7, stk. 2, nr. 3, herunder hvilke nærmere oplysninger, som vil kunne blive videregivet.

Hvis der vil blive videregivet personoplysninger i medfør af bestemmelsen, skal Datatilsynet anbefale, at Social- og Integrationsministeriet overvejer forholdet til persondataloven.

3. Lovforslagets § 10 (Socialtilsynets underretningspligt)

Det følger af lovforslagets § 10, at hvis socialtilsynet bliver opmærksom på bekymrende forhold i et tilbud, skal socialtilsynet underrette de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når en sådan underretning er relevant.

Af afsnit 2.3.2.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget følger, at oplysninger, som indgår i en underretning fra socialtilsynet til borgerens opholdskommune, ofte vil omhandle generelle forhold i tilbuddet, men kan også være oplysninger om borgerens rent private forhold.

Det følger endvidere, at Social- og Integrationsministeriet finder, at videregivelse af oplysninger i forbindelse med underretningen er i overensstemmelse med persondatalovens videregivelsesregler i persondatalovens § 8, stk. 3, idet socialtilsynets videregivelse af oplysninger om borgerens rent private forhold

er nødvendig for, at kommunen kan træffe den mest korrekte afgørelse om hjælp og støtte til borgeren.

Endelig følger det, at et socialtilsyns videregivelse af oplysninger til opholdskommunen aldrig må gå ud over, hvad der i det konkrete tilfælde må anses for nødvendigt til brug for opholdskommunens indsats over for borgeren.

Datatilsynet har noteret sig, at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en vurdering af en videregivelses berettigelse, og tilsynet går således ud fra, at der ikke med den foreslåede bestemmelse vil kunne ske videregivelse af personoplysninger i videre omfang, end hvad der er muligt efter reglerne i persondatalovens §§ 6-8.

4. Lovforslagets § 11 (Anonyme henvendelser til socialtilsynene)

4.1. Det følger af lovforslagets § 11, stk. 1, at socialtilsynet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil et tilbuds personale, beboere, pårørende og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i tilbuddet. Socialtilsynet skal oplyse beboere og ansatte om muligheden for at rette henvendelse til socialtilsynet efter denne bestemmelse.

Af persondatalovens § 41, stk. 3, følger det, at en dataansvarlig skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hædeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

Det er Datatilsynets opfattelse, at offentlige myndigheder ikke bør opfordre borgerne til at indsende fortrolige eller følsomme personoplysninger via almindelig usikker e-mail. Dette fremgår bl.a. af en informationstekst på Datatilsynets hjemmeside vedrørende datasikkerhed ved offentlige myndigheders anvendelse af såkaldte "sladretjenester", hvortil der henvises.¹

4.2. Ifølge lovforslagets § 11, stk. 3, må kommunen (socialtilsynet) ikke over for tilbuddet eller andre oplyse, at kommunen har modtaget en henvendelse efter stk. 1.

Af de særlige bemærkninger til bestemmelsen følger bl.a., at persondatalovens regler om oplysningspligt efter § 29, stk. 1, og indsigtsret efter § 31, stk. 1, finder anvendelse, når kommunen har registreret en klage over en personligt ejet virksomhed eller et mindre ejet interessentskab, hvor interessenterne er fysiske personer. Persondatalovens § 30, stk. 1 og 2, giver dog mulighed for at fravige §§ 29, stk. 1, og 31, stk. 1, når den registreredes interesse i at få kendskab til oplysninger efter en konkret vurdering findes at burde vige for

¹ Informationsteksten kan findes på Datatilsynets hjemmeside, se følgende link:
<http://www.datatilsynet.dk/offentlig/sikkerhed/datasikkerhed-ved-offentlige-myndigheders-anvendelse-af-saakaldte-sladretjenester/>

afgørende hensyn til private interesser eller kontrol-, tilsyns-, eller reguleringsopgaver. Det skal i den forbindelse vurderes, om oplysningspligten og indsigtsretten viger helt eller alene udskydes, indtil sagen er nærmere undersøgt. Det vurderes i den forbindelse, at beskyttelsen af klagers anonymitet ofte er vanskelig at afgrænse tidsmæssig. Ved afgørelse efter § 30, stk. 1 og 2, må den foreslåede § 11, stk. 3 (det lægges til grund, at der menes § 11, stk. 3, og ikke § 10, stk. 3, som anført), ligeledes tillægges betydning.

Af persondatalovens § 2, stk. 1, følger, at regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning, som giver den registrerede en bedre retsstilling, går forud for reglerne i persondataloven. Ifølge forarbejderne til persondataloven følger det omvendt af bestemmelsen, at persondataloven finder anvendelse, hvis regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning giver den registrerede en dårligere retsstilling. Dette gælder dog ikke, hvis den dårligere retsstilling har været tilsigtet og i øvrigt ikke strider mod databeskyttelsesdirektivet.

Det står ikke Datatilsynet klart, om der med lovforslagets § 11, stk. 3, er tilsigtet en fravigelse af persondatalovens regler om oplysningspligt og indsigtseret. Tilsynet skal derfor opfordre Social- og Integrationsministeriet til at præcisere dette.

I tilfælde af at Social- og Integrationsministeriet måtte vurdere, at lovforslagets § 11, stk. 3, udgør en fravigelse af persondataloven, bedes ministeriet beskrive dette i forarbejderne samt redegøre for bestemmelsens overensstemmelse med databeskyttelsesdirektivet.²

5. Lovforslagets § 16 (Tilbuddenes videregivelse af oplysninger)

Det foreslås i lovforslagets § 16, at videregivelse af oplysninger fra et tilbud til socialtilsynet kan ske uden samtykke fra borgeren, når videregivelsen er nødvendig for udførelse af det driftsorienterede tilsyn.

Af afsnit 2.2.2.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget følger, at i det omfang videregivelse af oplysninger indeholder oplysninger om borgeres rent private forhold, er videregivelsen omfattet af videregivelsesreglerne i persondatalovens § 8, stk. 3, idet omfang videregivelsen af oplysningerne er nødvendige for, at socialtilsynet kan udøve det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet.

Datatilsynet går herefter ud fra, at der ikke med den foreslåede bestemmelse vil ske videregivelse af personoplysninger i videre omfang, end hvad der er muligt efter reglerne i persondatalovens §§ 6-8.

² Europa-Parlamentet og Rådets direktiv af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (direktiv 95/46/EF).

6. Lovforslagets § 17 (Digital kommunikation)

Det følger af lovforslagets § 17, at social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunikationen mellem socialtilsynet, tilbuddene, kommunerne, regionerne og Socialstyrelsen. Social- og integrationsministeren kan i denne forbindelse fastsætte regler om, at kommunikationen skal foregå digitalt og om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om at undtage tilbud helt eller delvis fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for det.

I forhold til digital kommunikation skal Datatilsynet understrege, at kommunikation, der omfatter personoplysninger, skal ske med de fornødne sikkerhedsforanstaltninger som krævet efter persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsen.³ Dette indebærer efter Datatilsynets opfattelse, at der ved transmission over det åbne internet af følsomme og eller fortrolige personoplysninger, skal foretages kryptering, jf. sikkerhedsbekendtgørelsens § 14 og udmøntningen heraf i sikkerhedsvejledningen.⁴

7. Lovforslagets § 18 (Tilbudsportalen)

Af lovforslagets § 18, stk. 1 og 2, følger det, at Socialtilsynets skriftlige rapporter skal lægges på tilbudsportalen, og at konklusionerne fra seneste tilsyn skal fremhæves, herunder oplysninger om påbud og skærpet tilsyn, og at social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningerne.

Det står ikke Datatilsynet klart, om der vil kunne blive offentliggjort personoplysninger efter lovforslagets § 18, herunder hvilke nærmere personoplysninger, som vil kunne blive offentliggjort, og hvordan oplysningerne offentliggøres, herunder om dette sker på internettet.

Hvis der med bestemmelsen er tiltænkt offentliggjort personoplysninger, skal Datatilsynet anbefale, at Social- og Integrationsministeriet overvejer forholdet til persondataloven.

8. Lovforslagets § 20 (Socialstyrelsens opgaver)

Det følger af lovforslagets § 20, stk. 1, at Socialstyrelsen løbende følger praksis i socialtilsynene samt foretager stikprøver og understøtter udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven med relevant vejledning og materiale mv.

³ Bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning.

⁴ Datatilsynets vejledning nr. 37 af 2. april 2001 til bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning

Af bestemmelsens stk. 2 følger det, at socialtilsynene efter anmodning fra Socialstyrelsen skal tilvejebringe og indsende de oplysninger, som styrelsen beder om.

Det følger af de særlige bemærkninger til stk. 2, at Socialstyrelsen ikke har adgang til oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold i videre omfang, end hvad der følger af de almindelige persondataretlige regler.

Datatilsynet lægger på denne baggrund til grund, at videregivelse af personoplysninger fra socialtilsynene til Socialstyrelsen vil ske i overensstemmelse med behandlingsreglerne i persondatalovens §§ 6-8.

9. Øvrige bemærkninger

9.1. Det bemærkes, at visse videregivelser af personoplysninger i medfør af lovforslaget vil kunne være omfattet af anden regulering end persondataloven.

Ovennævnte bemærkninger er således alene møntet på de videregivelsessituationer, hvor persondataloven finder anvendelse.

9.2. Datatilsynet gør opmærksom på, at udtrykket ”personfølsomme oplysninger”, som benyttes flere steder i bemærkningerne til lovforslaget, ikke anvendes i persondatalovgivningen.

Det er Datatilsynets erfaring, at udtrykket i praksis kan give anledning til misforståelser, da det ikke er entydigt defineret. Datatilsynet anbefaler derfor generelt, at der i stedet bruges en præcis betegnelse som eksempelvis ”følsomme personoplysninger”, hvilken entydigt omfatter de kategorier af oplysninger af følsom karakter, som er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8.

9.3. Afslutningsvist bemærkes det for en god ordens skyld, at det følger af persondatalovens § 57, at der ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Datatilsynet forudsætter, at tilsynet bliver hørt over de bekendtgørelser, der skal udstedes i medfør af loven, i det omfang disse har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Kopi af dette brev sendes til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Jesper Husmer Vang
Specialkonsulent

Høringssvar vedrørende Lov om socialtilsyn

Social- og Integrationsministeriet har ved skrivelse af 21. januar 2013 sendt udkast til forslag til Lov om socialtilsyn samt forslag til Lov om ændring af Lov om socialservice, Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og Lov om forpligtende kommunale samarbejder til høring i de fem tilsynskommuner.

De fem tilsynskommuner Frederiksberg, Holbæk, Silkeborg, Hjørring og Faaborg-Midtfyn fremsender hermed et fælles høringssvar. Frederiksberg tager forbehold for den politiske behandling den 25. februar.

Høringssvaret er opdelt i:

1. Generelle bemærkninger
2. Specifikke bemærkninger
 - 2.1. Bemærkninger til forslag om Lov om socialtilsyn
 - 2.2. Bemærkninger til forslag til Lov om ændring af Lov om social service, Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og Lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.).

1. Generelle bemærkninger

Lovens ikrafttræden pr. 1. november 2013

Ikrafttrædelsesdatoen den 1. november 2013 stiller tilsynskommunerne over for en række udfordringer af bl.a. personalejuridisk, lønteknisk og administrativ karakter:

- Regnskabsåret slutter 31. december, hvilket betyder, at alle bogføringer kan afsluttes i den respektive kommunes økonomisystem. Ferieoptjeningsåret slutter 31. december. Derfor vil der kun ske optjening hos én arbejdsgiver. Omsorgs- og seniordage følger kalenderåret, og skal være afviklet senest 31. december – der vil således ikke skulle opgøres og overføres eventuelt tilgodehavende, hvis lovens ikrafttrædelsesdato er den 1. januar.
- Det må forventes, at en relativ stor del af de overførte medarbejdere vil opleve vilkårsændringer på grund af den udstrakte geografi i regionerne. Det må endvidere forventes, at mange af de overførte medarbejdere har 6 måneders opsigelsesvarsel. Hvis overgangen fastholdes til 1. november 2013 skal der udsendes breve om væsentlige vilkårsændringer inden 30. april 2013. Da den forudgående høring – jfr. Forvaltningslovens § 19 - tager op til 1 måned, betyder det, at der skal udsendes varslingsbreve allerede i marts 2013. Dette vil forudsætte, at tilsynskommunerne allerede primo marts 2013 modtager identifikationsoplysninger på de medarbejdere, der skal overføres. Det vil sige, at dette skal ske inden lovforslaget fremsættes i Folketinget. Partshøringen vil dermed skulle gennemføres på et usikkert og utilstrækkeligt grundlag, hvilket kan være problematisk i forhold til retssikkerheden for de berørte medarbejdere. Hvis partshøring og varslingsbreve ikke kan nås inden udgangen af april 2013, vil dette i forhold til retspraksis som minimum medføre krav på kompensation i form af betaling af merudgifter til transport samt tidsmæssig godtgørelse, så mertransporttid indregnes i arbejdstiden.

- De private tilbuds budgetter skal være indsendt til kommunerne senest den 1. oktober og være godkendt senest den 1. december. Overdragelsen fra kommunerne til de sociale tilsyn ligger således lige midt imellem denne frist, hvilket ikke er en hensigtsmæssig sagsgang.

Tilsynskommunerne mener, at 1. januar 2014 på mange måder vil være en mere naturlig ikrafttrædelsesdato set i forhold til ovenstående udfordringer.

It og digitalisering

De fem tilsynskommuner ser positivt på muligheden for, at der bliver fastsat regler om kommunikation og it-systemer. Tilsynskommunerne er tilfredse med, at der satses på digitalisering, og at der er opmærksomhed om, at ressourcerne anvendes på tilsynets kerneopgaver og mindst muligt på administration.

- I bemærkningerne til lovforslag åbnes der mulighed for, at tilbuddene kan undtages fra anvendelse af digital kommunikation. Dette foreslås ændret, idet den digitale tilgang fremadrettet vil være indgangen til offentlige systemer og service.
- En digital tilgang og planlægning er afgørende for, at de nye tilsynskommuner kan håndtere opgaven professionelt og sikkert.
- Alene håndteringen af de værktøjer og redskaber, som Socialstyrelsen udarbejder, med op mod 100 kvalitetskriterier og indikatorer, vil ved manuel håndtering medføre et væsentligt tidsforbrug, som i stedet kunne omsættes til at øge kvaliteten i tilsynet.
- Der er behov for it-understøttelse/digitalisering for at genere data og statistiske oplysninger til styring og sikring af valide oplysninger til tilsynets årlige rapport og information i øvrigt.
- Der er behov for løbende ledelsesmæssig information, styring og prioritering af arbejdsopgaverne og mulighed for at følge udviklingen, håndteringen og antallet af risikosager. Endelig vil et samspil med Socialstyrelsens redskaber og værktøjer, Tilbudsportalen og de finansielle og opkrævningsmæssige opgaver være afgørende for effektiviteten og sikkerheden i opgaveløsningen.
- I forbindelse med godkendelse og løbende tilsyn indhentes både helbredsoplysninger og børne- og straffeattester. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis der via loven kan skaffes hjemmel til en lettere adgang - eventuelt ved forhandling med relevante parter om en digital løsning, som også kan være tidsbesparende for de myndigheder, der skal udlevere oplysningerne.
- I forbindelse med nygodkendelse af alle tilbud de første 2 år vil der være et særligt pres, og i forhold til den efterfølgende drift vil det være meget hensigtsmæssigt og gavnligt med it-baserede arbejdsprocesser.
- I forbindelse med basisregistreringerne og kommunernes muligheder for at finde egnede plejefamilier er det det hensigtsmæssigt, at der oprettes en form for tilsynsportal.
- Tilsynskommunerne skal stille et telefonnummer til rådighed for medarbejdere og borgere, som anonymt vil anmelde bekymringer om en institution/botilbud eller plejefamilie. Det foreslås endvidere at stille en e-postadresse til rådighed. Det anbefales, at det ikke bliver en e-

postadresse, da almindelig mail ikke er sikkert i forhold til personfølsomme oplysninger. Da det skal være muligt at anmelde anonymt, kan der ikke stilles krav til, at anmelderen skal benytte sikker post via Borger.dk/e-Boks. Der foreslås i stedet en krypteret HTML-formular, som dels sikrer, at personfølsomme data sendes i en it-mæssigt sikker kommunikationsform og samtidig sikrer anmelderens anonymitet (tilsvarende løsning anvendes ved anmeldelse af socialt bedrageri).

- Der gøres opmærksom på, at ministerens bemyndigelse i bestemmelsen skal kunne give mulighed for udstedelse af regler, der støtter en fuld elektronisk sagsbehandling - ikke mindst i forhold til underskriftkrav. Hjemlen skal være stærk nok til at kunne fastsætte tilsvarende regler som de, der er udstedt for SKAT, SU og Udbetaling Danmark. Dette set i lyset af, at lov om underskriftkrav først forventes fremsat i anden form i efteråret 2013.

Økonomi

Tilsynskommunerne bemærker, at der forventes 50–60 medarbejdere pr. enhed. Beregningsgrundlaget herfor er ikke oplyst. Tilsynskommunernes driftsvilkår og opgaveløsning er usikker på nuværende tidspunkt og ressourcebehovet kan derfor endnu ikke fastlægges.

Socialtilsynets godkendelse af kommunale budgetter. Det anbefales præciseret, hvordan tilsynets godkendelse af kommunale budgetter skal håndteres, herunder vil det være hensigtsmæssigt at beskrive hvordan der tænkes taget højde for den udvikling i retning af mere fleksible styreformer, der er i gang i kommunerne.

- Der bør indlægges en korrektion i opgørelsen af serviceudgifterne, så der ved eventuelle udsving i nettodriftsudgifterne for tilsynsopgaven (f.eks. ved etableringsomkostninger eller forskydninger mellem udgifter og indtægter) for de 5 tilsynskommuner vil ske en tilpasning af kommunernes serviceudgiftsramme, så de 5 tilsynskommuners serviceudgiftsramme-overholdelse og overholdelse heraf, ikke belastes af den nye opgave.
- Det er vigtigt, at der fastsættes retningslinjer for, hvordan opkrævning af takster for godkendelse og tilsyn håndteres. Der bør være mulighed for at fastsætte, at betaling for godkendelse og tilsyn sker forud. Dette kan særligt være vigtigt ved private tilbud i forbindelse med iværksættelse af skærpet tilsyn og hvor et tilbud har en usikker økonomi. Rettidig betaling for tilsyn bør fastsættes som et vilkår for godkendelsen.
- Det fremgår, at taksterne for godkendelse og tilsyn kan differentieres efter tilbuddenes størrelse defineret som antal pladser og intensiteten af tilsynene, så der kan fastsættes en særlig forhøjet takst, når der er truffet afgørelse om skærpet tilsyn. Imidlertid kan tyngden i det økonomiske tilsyn være afhængigt af den selskabsstruktur, som tilbuddene indgår i – uafhængigt af antallet af pladser. Et andet parameter, som bør indgå i takstfastsættelsen, er de tilbud, der har flere fysiske adresser, selvom de eksempelvis har en ledelse eller er en koncern. Godkendelse og tilsyn med skibsprojekter bør ligeledes takstfastsættes særskilt eller i form af tillægstakster. Størrelseskategorier til takstberegningerne er således kun et af flere parametre. Med ovenstående bemærkninger og erfaringerne med omfanget af godkendelses- og tilsynsopgaver kan følgende størrelseskategorier anbefales. Antal pladser: 1–7, 8–24, 25–49 og 50+.
- Det er afgørende, at metoden til beregningen af taksterne er gennemsigtig og tager højde for særlige forhold f.eks. geografi antal afdelinger m.m.

- I bemærkningerne til § 19 stk. 1 lægges op til en årlig drøftelse mellem rammeaftalesamarbejdet og tilsynskommunerne vedrørende finansiering. Det anbefales, at specificere, hvad denne drøftelse består i, idet serviceniveauet fastsættes af tilsynskommunerne.
- Det anføres, at der kan fastsættes nærmere regler om finansiering af socialtilsynene. Tilsynskommunerne forudsætter, at en udvidelse af socialtilsynets kompetencer bliver fulgt op af øget finansiering til opgaverne.
- Alle tilbud skal være godkendt efter de nye regler den 1. januar 2016. Den besigtigelse, som må foretages i forbindelse med godkendelsen af det ordinære årlige tilsynsbesøg med tilbuddet, erstatter et tilsyn. Denne ydelse bør takstfastsættes særskilt.
- En forsigtig vurdering af finansieringsbehovet i etableringsfasen, hvilket inkluderer ansættelse af projektleder, ansættelse af tilsynschef, leje af lokaler, indkøb af udstyr til medarbejdere, it-etablering og it-drift samt diverse løbende udgifter peger i retning af et finansieringsbehov på mindst 3 mio. kr. pr. tilsynskommune i 2013. Det foreslåede beløb på 1 mio. kr. pr. tilsynsenhed er således ikke tilstrækkeligt.

2.1. Specifikke bemærkninger til forslag om lov om socialtilsyn

§ 1

Formålet med godkendelse og tilsyn med sociale tilbud er at sikre, at disses ydelser er i overensstemmelse med formålene i Serviceloven. Dermed sættes tydelige overordnede rammer for opgaven. Dog foreslås en uddybning. Fx den særlige bestemmelse, som blev indført med Barnets Reform i § 142 stk. 7 og den tilsvarende formålsparagraf på voksenområdet.

§ 2

Stk. 3 – "mv.": Det fremgår af § 2, stk. 3, at "I de kommuner, som varetager opgaven som socialtilsyn, jf. stk. 2, udføres godkendelse af og driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud mv.." Hvilke tilbud tænkes der på i forhold til "mv.?"

Stk. 3 - punkt 4+5: Er det tilstrækkeligt uvildigt, at Hjørring og Silkeborg bytter tilsyn?

Stk. 4 – "koncerner" og "koncernlignende": Det er væsentligt, at det klart fremgår af loven, bemærkningerne eller i bekendtgørelsesform, hvad der menes med "koncerner" og "koncernlignende". Der bør være faste kriterier for, hvornår der er tale om en "koncern" eller "koncernlignende". Det fremgår af bemærkningerne, at forslaget bl.a. skal sikre, at private driftsherrer får én indgang til godkendelse og tilsyn fra et socialtilsyn, uanset om den pågældende driftsherre har enkelt tilbud beliggende i flere kommuner. Tager bestemmelsen sigte på den situation, hvor en selvstændig juridisk enhed (en privat person, fond, A/S, ApS eller en forening) driver mere end et tilbud, og hvor disse tilbud ikke er beliggende i samme region? Med et tilbud menes et selvstændigt tilbud, og ikke blot en "afdeling". Eller tænkes der på den situation, hvor en selvstændig juridisk enhed ejer flere andre selvstændige juridiske enheder, som alle hver især driver tilbud? Eller tænkes der på den situation, hvor forskellige selvstændige juridiske enheder (f.eks. fonde) er medlemmer af en paraplyorganisation (en forening), som har en vis kontrol over fonden f.eks. via vedtægten eller bestyrelsen, hvor fonden er stifter, og hvor fonden køber ydelser hos paraplyorganisationen. Der er desuden behov for en konkretisering af, hvad der menes med koncernens hovedadresse. Er det administrationsadressen, adressen for koncernens største tilbud eller adressen for et eventuelt modtilbud?

Stk. 6: Det fremgår, at Ministeren bemyndiges til - "hvis det af særlige årsager skønnes nødvendigt" - at udskifte en tilsynskommune med en anden kommune. Ifølge lovbemærkningerne kan dette fx være, hvis en tilsynskommune anmoder om at blive fritaget for opgaven, og det vurderes, at der er tungtvejende grunde til, at opgaven skal gives til en anden kommunalbestyrelse. Bemyndigelsen kan desuden anvendes, hvis det må konkluderes, at den kommunalbestyrelse, der har fået opgaven efter loven, efter en samlet vurdering og efter inddragelse af vurderinger fra Socialstyrelsen som auditenhed eller fra Ankestyrelsen som klageinstans, ikke varetager opgaven efter de eksisterende retningslinjer eller tilstrækkeligt kvalificeret. Tilsynskommunerne mener, at der i forbindelse med lovforslaget er taget stilling til, at de fem tilsynskommuner er kvalificeret til at varetage opgaven. Der vil altid være en risiko for, at en tilsynskommune bliver "syndebuk" i tilfælde af et svigt på et anbringelsessted. Dette kan forekomme, selvom tilsynet løser opgaven kvalificeret. Der ønskes klare kriterier for, hvornår og hvordan denne bestemmelse om tvangsforflyttelse af opgaven kan ske.

§ 3

Stk. 1: I første afsnit bør ordet "opgave" erstattes med ordet "tilsyn". Dette fordi der alene henvises til § 148a stk. 4. Skal der også være mulighed for at træffe afgørelse om optagelse på tilbudsportalen, bør der også henvises til § 14 stk. 2.

Når der i § 3, stk. 1, nr. 4 henvises til § 148a, stk. 4 i Serviceloven, er der tale om delegation af driftstilsynsopgaver. Er der tale om samme tilsynsopgave, som omfattet af § 3, stk. 1, nr. 2?

Vedrørende § 3, stk. 1, nr. 2 er det tvivlsomt, hvilke tilbud, der er tale om. Er det kun tilbud, der er omfattet af Serviceloven, så driftstilsynet føres efter § 148a, eller er der også tale om tilsyn efter anden lovgivning? Hvilke godkendelser er der tale om, og efter hvilken lovgivning?

Tilsynskommunerne er meget positive i forhold til socialtilsynets mulighed for at yde konsulentopgaver, undervisning, kvalitetsudvikling m.v. Det er foreslået, at socialtilsynet kan sælge tilkøbsydelse bl.a. til et tilbud. I praksis vil der derfor opstå en snitflade mellem socialtilsynets kerneopgaver – som er en del af socialtilsynets serviceniveau – og konsulentbistand. Tilsynskommunerne anbefaler, at Ministeriet giver nogle konkrete eksempler på, hvilken type af rådgivning, der tænkes omfattet af socialtilsynets serviceniveau og hvilke opgaver, der tænkes udført som tilkøbsydelse. For at sikre, at rådgivning ikke blandes sammen med tilsyn, bør det endvidere præciseres, at ydelserne ikke kan udføres af samme person.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det en myndighedsopgave at godkende tilbud og føre driftsorienteret og personrettet tilsyn. Dette indebærer, at opgaven ikke kan udliciteres til private eller til andre myndigheder uden særskilt lovhjemmel.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår alene, at sagsforberedelse "er konkrete sagsskridt, som er åbenbart uden indflydelse på afgørelsen".

Både i forhold til § 3, nr. 2 og 3 og helt generelt i forhold til anvendelse af private leverandører, anbefaler tilsynskommunerne, at Ministeriet giver vejledning og eksempler i forhold til gråzoneområdet mellem sagsforberedelse og myndighedsudøvelse. Eksemplerne bør specifikt vedrøre de opgaver socialtilsynet skal løse.

Stk. 2: "Socialtilsynet skal mod betaling af et vederlag, der dækker socialtilsynets omkostninger til udførelsen af opgaven, tilbyde bistand til at afdække, hvilke plejefamilier eller kommunale plejefamilier, jf. Lov om social service § 66 stk. 1 nr. 1 og 2, der er egnede til at imødekomme et konkret barns eller en unges behov, jf. Lov om social service § 56 b, stk. 2".

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at: "Opgaven består i at sikre et mere detaljeret overblik over de enkelte plejefamiliers kompetencer og forudsætninger, end hvad der fremgår af Tilbudsportalen". Det er i princippet en matchopgave. Det kræver, at alle plejefamilier er beskrevet i forhold til deres godkendelse, erfaring og kompetencer og at oplysningerne er tilgængelige for socialtilsynet. Hvis det er en opgave, socialtilsynet skal løse, skal alle kommuner beskrive de godkendte plejefamilier til brug for socialtilsynets database. Databasen skal tillige hele tiden opdateres, for at den er effektiv og brugbar. Generelt er opfattelsen, at denne matchopgave ikke skal være en opgave, som løses af socialtilsynet. Den anbringende kommune har opgaven og ansvaret. Forslaget giver en utydelig snitflade i forhold til ansvar for matchningen og mellem det personrelaterede tilsyn og det generelle driftsorienterede tilsyn.

§ 4

Stk. 1 nr. 2: Der bør henvises til § 67 stk. 3 og 4 i Serviceloven for at få de sikrede børneinstitutioner med i socialtilsynet. Det er tvivlsomt om disse er omfattet af den almindelige bestemmelse om institutionstilbud jf. § 66 stk. 6.

Stk. 1 punkt 3: Der er behov for, at det i bemærkningerne til lovforslaget uddybes, hvordan der skelnes mellem et kollegielignende tilbud og et § 66.5 eller 6 og § 107 tilbud. Der er desuden behov for, at det vurderes, hvordan anbringelsespladser efter § 66,5 og § 107 på efterskoler og kostskoler skal omfattes af loven vedrørende godkendelse og tilsyn. Bestemmelsens udformning overlader lovfortolkning til socialtilsynet – og kan derfor medføre uens praksis i de 5 socialtilsyn.

Tilsynskommunerne anerkender, at udviklingen (delvist) går i retning af, at en del botilbud efter Serviceloven afløses af boliger efter Almenboligloven m.fl. med indholdsmæssig støtte efter Serviceloven, herunder boligtyper, hvor der er servicearealer etc. Tilsynskommunerne er enige i, at det er hensigtsmæssigt, at socialtilsynet også får kompetence i forhold til disse tilbud. I forhold til lovtæksten er der imidlertid en række formuleringer, der vil give anledning til udfordringer i praksis. Socialtilsynet kan træffe afgørelse om, hvorvidt konkrete tilbud er omfattet af tilsynets kompetence. Der er klageadgang på disse afgørelser efter reglerne i Retssikkerhedsloven.

Tilsynspligten omfatter hjælp efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i Lov om social service, hvis – jf. de konkrete kommentarer til bestemmelsen – hjælpen er en integreret del af tilbuddet. Denne formulering giver anledning til tvivsspørgsmål.

Det er usikkert, om bestemmelsen betyder, at et tilbud er omfattet af Socialtilsynets kompetence, når indholdet i disse bestemmelser fremgår af tilbuddets indhold, selvom der ikke foreligger konkret bevilling i forhold til de anbragte borgere:

- a) Det kan også forekomme, at der er boformer, der kan sidestilles med botilbud efter Serviceloven i almene boliger, selv om kommunen ikke har anvist boligerne/ikke har anvisningsretten.
- b) Det er ikke ualmindeligt i praksis, at personale ansat ved ét "botilbud" servicerer flere "botilbud". Dette medfører, at betingelsen om, at "hjælpen udgår fra servicearealerne, der hører til boligerne" ikke er opfyldt.
- c) Hjælpen skal i væsentlig omfang omfatte efter § 85. støtte.

Stk. 1, nr. 3 c åbner mulighed for mange forskellige fortolkninger – og dermed risiko for uens praksis. Eksempelvis kan der være tvivl om, hvorvidt "væsentlig støtte" forudsætter, at der er nattevagt. Der vil også opstå tvivl om, hvor mange timers støtte efter § 85, der skal foreligge pr. borger/samlet set i tilbuddet. Eller betyder væsentlig støtte efter § 85 blot, at støtten efter § 85 udgør en større del af støtten end støtte efter § 83? Der ønskes derfor nogle mere præcise og gerne mere objektive

kriterier i forhold til vurderingen af, hvornår et tilbud efter § 4, stk. 1, nr. 3 kan sidestilles med et botilbud efter serviceloven. Tilsynskommunerne anbefaler, at snittet til § 151 stk. 3 i Serviceloven beskrives nærmere – socialtilsynets kompetence overfor ældreplejeområdet.

Fortolkningen af § 4, stk. 1, nr. 3 c medfører, som den pt. er formuleret, ligeså store udfordringer som fortolkningen af reglen i Retssikkerhedslovens § 9 stk. 7, nr. 5. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at socialtilsynets kompetence i ovenstående boformer alene skal omfatte servicedelen og ikke boligdelen. Dette begrundes med, at boligdelen er omfattet af anden lovgivning (almenboligloven). Tilsynskommunerne anbefaler, at det præciseres, at det på trods heraf er inden for socialtilsynets kompetence at vurdere om de fysiske rammer er egnede til målgruppen.

Tilsynskommunerne anbefaler, at der i lovtæksten skelnes mellem døgnplejefamilier og aflastningsfamilier, og at aflastningsfamilier bør være omfattet af socialtilsynets kompetence, afhængig af aflastningsfamiliernes opgaveomfang.

Ved etableringen af det nye tilsyn er det afgørende at sikre tilstrækkelige, faglige kompetencer, sammenhæng i tilsynet og rene snitflader i forhold til de øvrige kommuner. Derfor anbefales, at tilsynet for specialiserede dagtilbud omfattes af Socialtilsynets kompetence, i de tilfælde, hvor døgntilbud og dagtilbud er integrerede med fælles ledelse, personale og målgruppe. Derudover anbefales, at den sociale del af alkoholbehandlingen omfattes af tilsynets kompetence – ligesom stofmisbrugsbehandlingen.

§ 5

Stk. 1: Det fremgår, at et tilbud skal opfylde faglige og økonomiske betingelser. Der bør også indgå organisatoriske vilkår i godkendelsen. Dels bør nogle af de nugældende vilkår for private tilbud, som beskrevet i bekendtgørelsen, videreføres (der kan være behov for justeringer, når den nye bekendtgørelse udarbejdes). Endvidere er der et generelt behov for, at det klart af loven fremgår, hvilke organisatoriske rammer et tilbud efter denne lov kan drives inden for, ligesom den valgte organisatoriske ramme er en af forudsætningerne i godkendelsen. Ønskes der en anden organisationsform, bør dette således ske efter ansøgning om ændring af godkendelsen. Ønsker en koncern at udvide med endnu et datterselskab, eller ønsker en privat aktør at opkøbe et privat opholdssted bør der ligeledes søges om ændring af godkendelsen. Således bør der konsekvensrettes i hele lovtæksten, så "faglige og økonomiske forhold" erstattes med "faglige, organisatoriske og økonomiske forhold". Det gælder paragrafferne 6 stk. 1, § 7 stk. 1, § 12 stk. 1

Stk. 2: Det er her fastsat, at godkendelse er en betingelse for, at et tilbud kan indgå i den kommunale forsyningsforpligtelse. Tilsynskommunerne forstår dette som et afgørende mål med denne lov og som en forudsætning for at sikre kvaliteten i de tilbud, hvor borgere med særlige behov får døgnophold. Tilsynskommunerne undres over, at der i Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration m.fl. gives mulighed for, at der i § 4 stk. 4 gives hjemmel til i akutte tilfælde, hvor der ikke kan findes egnede godkendt tilbud, at placere en borger i et ikke godkendt tilbud i op til 6 uger.

I bemærkningerne til lovforslaget henvises til, at bestemmelsen er tænkt anvendt, hvor kommunen f.eks. har behov for at placere en meget udadreagerende borger i et tilbud, og hvor der enten er behov for, at kommunen opretter et særligt tilbud, som kan godkendes efter § 5 i Lov om socialtilsyn eller for, at der bliver en ledig plads i et eksisterende tilbud. Det er i modstrid med hele formålet med tilsynsreformen, hvor der tilstræbes kvalitet i tilbuddet, og større personlig beskyttelse af den enkelte borger. Ovenfor nævnte virker således mod formålet og hensigten med den nye lovgivning. Særligt modtagelse af borgere, der har akut behov for en døgnanbringelse, kræver særlig ekspertise i forhold til at drage adækvat omsorg for borgeren. Problemstillingen kunne afhjælpes ved, at de enkelte kommuner har godkendte pladser til akut-anbringelse inden for forskellige målgrupper, så forsyningsforpligtelsen kan opfyldes.

Endvidere henvises til bemærkninger til lovforslaget kap. 1. indledning og baggrund for lovforslaget: "Partierne er enige om, at der skal stilles langt højere krav til den faglige kvalitet af de tilbud, som huser de mest udsatte borgere. Desuden skal der sikres en større professionalisme samt uafhængighed i tilsynet".

I forhold til akutt tilbud bør muligheden for, at socialtilsynet kan forlænge et akutt tilbud i op til 3 uger, også nævnes i Lov om socialt tilsyn og ikke kun i ændringer til Serviceloven, så det klart fremgår, at det er socialtilsynet, der har denne beføjelse. Socialtilsynets beføjelser bør fremgå af én lov.

Samtidig bør der anføres kriterier for, hvornår socialtilsynet kan forlænge et akutt tilbud i yderligere 3 uger, samt hvilke krav socialtilsynet kan stille til oplysning af sagen mv. forud for godkendelsen.

Det bør ligeledes fremgå, hvilke slags tilbud, der kan være akutte f.eks. plejefamilier, sommerhus/enkeltmandstilbud m.v.

Stk. 3: Det bør klart fremgå, at der er mulighed for at sætte som betingelse, at der ikke kan visiteres til tilbuddet før betingelserne er opfyldt. Det kan f.eks. være, at der skal opføres et byggeri, hvor ibrugtagningstilladelsen skal foreligge før, der kan indskrives beboere i tilbuddet.

Stk. 3: Ved udarbejdelse af kvalitetskriterier er det vigtigt, at disse afspejler formålsbestemmelserne i serviceloven.

Stk. 5: Det nævnes i § 5 stk. 5, at en godkendelse af f.eks. et socialpædagogisk opholdssted bortfalder, hvis tilbuddet ikke har været benyttet til det godkendte formål i en sammenhængende periode på 2 år. Denne regel bør skærpes, idet 2 år er for lang en periode i forhold til, om tilbuddet fortsat er kvalificeret i forhold til faglighed og økonomi.

Stk. 6: Socialtilsynet skal i forbindelse med godkendelsen af plejefamilier og kommunale plejefamilier, jf. Lov om social service § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, tilbyde plejefamilien et kursus i at være plejefamilie. Tilsynskommunerne anbefaler, at ordlyden ændres til: "Socialtilsynet skal i forbindelse med godkendelsen af plejefamilier og kommunale plejefamilier sikre, at plejefamilien modtager et kursus i at være plejefamilie".

Det ses, at kravet om, at et tilbud skal være organiseret i en selvstændig juridisk enhed med særskilt økonomi ikke videreføres. Dette giver anledning til en række spørgsmål:

- Må den selvstændige juridiske enhed, som driver et tilbud, der skal godkendes jf. § 5, drive andre former for virksomheder? Det kan være andre tilbud, som skal godkendes efter § 5, andre tilbud rettet til beboerne i det godkendte tilbud f.eks. et aktivitets- og samværstilbud efter § 104-tilbud i serviceloven, eller det kan være helt andre former for virksomheder, som ikke har relation til socialområdet f.eks. en tømrervirksomhed, en kiosk, et hotel, udlejningsvirksomhed eller engrosvirksomhed.
- Hvis den juridiske enhed, som driver et tilbud, der skal godkendes, også driver andre former for virksomheder, hvordan sikres, at der ikke sker overførsel af overskud fra de godkendte tilbud, til de øvrige virksomheder under ejer-organisationen?
- En kreditor kan forsøge at gøre udlæg i ejer-organisationens samlede formue, og det betyder, at et eventuelt overskud i et godkendt tilbud vil kunne blive anvendt til betaling af regninger, som ikke vedrører det godkendte tilbud. Det vil sige, at de visiterende kommuner ikke får det tilbud, de har betalt for.

- I yderste konsekvens kan et økonomisk dårligt tilbud/virksomhed være årsag til, at et økonomisk velkonsolideret tilbud/virksomhed i ejer-organisationen lukker, fordi de er organiseret i samme juridiske enhed.
- Det samme gælder i de tilfælde, hvor en juridisk enhed kan drive flere godkendte tilbud, og hvor et af de godkendte tilbud går økonomisk dårligt.
- Hvilke reaktionsmuligheder har socialtilsynet, hvis det viser sig, at ejer-organisationens øvrige virksomheder eller godkendte tilbud har dårlig økonomi, og der med kan være skyld i at de øvrige godkendte tilbud må lukke?
- Der bør være regler om, at der skal være vandtætte skodder mellem det enkelte godkendte tilbud, og andre virksomheder under ejer-organisationen.
- Der bør endvidere være regler om, at der skal være gennemsigtighed i forhold til ejer-organisationens øvrige virksomheder, altså de som ikke skal godkendes jf. § 5.
- Hvem bliver fondsmyndighed for fonde, omfattet af reglerne om godkendelse jf. § 5?
- Hvis godkendende socialtilsyn bliver fondsmyndighed, må fonden så drive andre former for virksomheder end tilbud der skal godkendes efter § 5? Hvis fonden må drive andre former for virksomheder end tilbud, der skal godkendes efter § 5, betyder det, at socialtilsynet får en fondsretlig forpligtelse, som tilsynet ikke har i dag.

§ 6

Stk. 1: Se § 5 stk. 1.

Stk. 2: Der bør under tema 3 indføres pædagogisk indhold, så punktet affattes således: "Målgruppe, metoder, pædagogisk indhold og resultater". Dette sikrer, at der også fokuseres på dagliglivets indhold, rammer og tilrettelæggelse, hvilket har stor betydning i forhold til om de valgte metoder kan omsættes i praksis. Rækkefølgen af de 7 punkter virker lidt tilfældig, og det er uklart, hvad der retter sig mod borgeren, og hvad der retter sig mod tilbuddet.

Tilsynskommunerne anbefaler, at der udarbejdes to forskellige bekendtgørelser. Én til plejefamilier og én til andre tilbud. Det anbefales, at tilsynskommunerne får bekendtgørelser og vejledning i høring, og vil gerne medvirke til at kvalificere udmøntningen af temaer, kriterier og indikatorer.

§ 7

Det fremgår, at socialtilsynet udfører driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud jf. § 4 for at sikre, at tilbuddene fortsat udfylder de faglige og økonomiske betingelser for godkendelse jf. § 6. Det understreges, at tilsynet både har karakter af kontrol af forholdene i tilbuddene og dialog med tilbuddene. Det skal fremgå af loven, at det skal være pligt for socialtilsynet – udover at underrette den anbringende kommune – også at orientere driftsherren, når socialtilsynet oplever bekymrende forhold. Det bør fremgå tydeligt, hvordan samarbejdet mellem socialtilsynet og driftsherren skal tilrettelægges.

Stk. 1: Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at tilsynets opgave også består i at bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene. Af § 7, stk. 1 fremgår, at det driftsorienterede tilsyn via dialog med tilbuddet, skal bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet. Indholdet og omfanget af tilsynets opgave med fastholdelse og udvikling af kvaliteten i tilbuddene bør beskrives nærmere.

Stk. 2 nr. 1: Socialtilsynet skal ved varetagelsen af tilsynsopgaven benytte relevante informationskilder, herunder: 1) anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i tilbuddet.

I bemærkningerne fremgår det af § 7 til stk. 2: "I bestemmelsen foreslås det at give socialtilsynet klar hjemmel til at foretage både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Samtidig præciseres det, at tilsynet skal gennemføres ved anvendelsen af både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg". Efterfølgende fremgår det: "Ved vurderingen af om der skal foretages uanmeldte tilsynsbesøg bør der også tages højde for tilbuddets målgruppe". Senere fremgår det: "Det kan med fordel drøftes med tilbuddene, herunder plejefamilier, allerede i forbindelse med godkendelse, at der vil blive ført uanmeldt tilsyn med tilbuddet".

Der er således hjemmel til at benytte uanmeldte tilsyn. Det synes uklart om det er hensigten, at socialtilsynet kan vurdere om der skal føres uanmeldt tilsynsbesøg, eller om det er et krav. Det forekommer, at man ønsker et krav, men der fremgår ikke præcist. Det er en fordel, at loven bliver helt klar på dette. Hvis der er tale om en vurdering, vil uanmeldte tilsynsbesøg i plejefamilier formentlig ikke blive brugt i særlig udstrækning på grund af den eksisterende kultur vedrørende plejefamilier.

Stk. 2: Der bør indsættes et punkt 5: oplysninger vedrørende økonomiske forhold fra budget og årsregnskab mv. Især årsregnskabet er en vigtig kilde til information om tilbuddet lever op til det indhold og den kvalitet i tilbuddet, som godkendelsen forudsætter (§ 5 stk. 1). Er der fx. budgetteret midler til uddannelse og supervision, vil det fremgå af årsregnskabet, om midlerne er anvendt. Fx kan årsregnskabet vise om, der er anvendte beboerrelaterede midler, som forudsat ved budgetgodkendelsen.

Socialtilsynet skal aflægge besøg i tilbuddene. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår, at socialtilsynet ikke kan tiltvinge sig adgang til private hjem. Hvad må anses som private hjem – udover plejefamilier? Anses et enkeltmandsejet botilbud for at være et privat hjem – eller evt. dele deraf? Er et enkeltmandstilbud et privat hjem? Er beboernes værelser i f.eks. et botilbud et privat hjem?

I forhold til indholdet i det sociale tilsyn savnes generelt opfølgning på de af embedslægen/Sundhedsstyrelsen angivne krav til den helbredsmæssige opfølgning. Her tænkes på krav til tilstedeværelse af instrukser og vejledninger, dokumentation af aftaler i forhold til indsatsen og opfølgning på denne (Sundhedsstyrelsen har her primo januar 2013 udsendt opdateret vejledning i sygeplejemæssige optegnelser, som også forpligter f.eks. bosteder, desuden savnes opfølgning på vejledning om ordination og håndtering af lægemidler).

Det foreslås, at lovforslaget forholder sig til sagsbehandlingen af utilsigtede hændelser, så dette kan støtte tilsynets opfølgning af den faglige indsats ved bosteder og opholdssteder.

En nærmere beskrivelse af snitfladerne mellem det sociale tilsyn og sagsbehandlingen om utilsigtede hændelser synes derfor nødvendig. Der bør også på dette område – i lighed med det nye regelsæt på magtanvendelsesområdet – sikres en mulighed for det sociale tilsyn til at få indsigt i indberetninger af utilsigtede hændelser.

§ 8

Det fremgår af den politiske aftale af 25. oktober 2012, at det styrker kvaliteten, når private tilbud har en bestyrelse, som kan give sparring og kontrollere ledelsen. Derfor gøres det til indikator for skærpet tilsyn, hvis et tilbud ikke har en bestyrelse, fx fordi det er oprettet som en enkeltmandsvirksomhed. Tilsynskommunerne har ikke kunnet genfinde denne indikator i lovteksten eller lov-

bemærkningerne. Dette kan give anledning til usikkerhed omkring, hvorvidt enmandsvirksomheder uden bestyrelse som udgangspunkt er omfattet af reglerne om skærpet tilsyn.

Stk. 1: Vedrørende tilsynets tilrettelæggelse. Her bør tilføjes "har fået oplyst efter § 7 stk.2, § 11, § 12, § 13 og § 14 og gennem behandling af magtanvendelsesindberetninger. Alle disse paragraffer er kilder til oplysninger, der skal indgå i tilsynet".

Problemstilling i forhold til særegne konstruktioner med enkeltmandstilbud i lejede boliger på forskellige matrikler. Pkt. 2.4.2 i de generelle bemærkninger (overvejelser om den foreslåede ordning). Af dette afsnit fremgår, at afgrænsningerne er foretaget ud fra, at døgntilbuddene opfylder følgende kriterier:

- Tilbuddet har en driftsorganisation, der bør sikres kontrol med og udvikling af
- Tilbuddene har flere borgere (evt. fra flere kommuner) samlet et sted, hvor der er behov for, at én myndighed har et overblik.

Hvis en organisation driver mange enkeltmandstilbud, hvor de konkrete borgere har ophold på hver sin adresse (uden medbeboere). Skal alle disse boliger, fordelt over mange kommuner, anses som hørende til den adresse, som selskabet, der står bag driften har angivet som firmaadresse – eller bliver tilbuddene opfattet som enkeltmandstilbud – med driftsoverenskomst med køberkommunen, hvorved mange socialtilsyn kan få opgaven med at føre tilsyn med firmaets mange "enkelmandstilbud"?

Stk. 2: Der anbefales en præcisering i bemærkningerne af, hvornår et tilsynsbesøg er en del af det generelle serviceniveau og hvornår det er en del af et skærpet tilsyn, som forudsætter en forvaltningsretlig afgørelse herom.

§ 11

Stk. 1: Mulighed for anonyme henvendelser. Det er anført i bemærkningerne, at dette skal sikre det bredest mulige oplysningsgrundlag for varetagelsen af tilsynsopgaven. Tilsynskommunerne er enige i, at oprettelsen af en direkte linje til tilsynet, hvor man sikres anonymitet kan give et bredere oplysningsgrundlag.

Stk. 2: Tilsynskommunerne finder det, ud fra den nuværende praksis, hvor kommunerne modtager en del henvendelser fra de i lovforslaget nævnte grupper, vanskeligt at skulle lægge oplysninger, som er omfattet af tavshedspligt, til grund for afgørelser i tilsynet. Dette set i lyset af, at afgørelser altid skal være begrundede. Endvidere vil det være hæmmende for undersøgelsen af oplysningernes validitet, at disse ikke kan omtales over for tilbuddet. Det bør fremgå tydeligere, hvordan socialtilsynet skal agere på anonyme henvendelser, som vil kunne have en meget forskelligartet karakter, og hvor nogle klager eller lignende ikke behøver at have en karakter, der kræver denne absolutte tavshedspligt. Ligesom der kan være henvendelser om kriminelle forhold, som bør anmeldes til politiet. Det er et almindeligt princip, at alle foreliggende oplysninger i afgørelsessager forelægges dem, de handler om. Ved afgørelser til ugunst for borgerne får denne derfor mulighed for at kommentere eller forholde sig konkret til alle sagens oplysninger, ligesom myndigheden kan støtte dens afgørelser på disse konkrete forhold. Det handler om borgerens retssikkerhed.

Når socialtilsynet ikke må videregive oplysninger anonymt, synes det umuligt at bruge disse i forbindelse med en afgørelse eller (har en anledning til at) få konkrete forhold undersøgt. Således må det antages, at socialtilsynets afgørelse om eksempelvis skærpet tilsyn og påbud ikke kan hvile på oplysninger modtaget anonymt. Hvis dette ikke er tilfældet/hensigten med bestemmelsen, bør det derfor nærmere uddybes, hvordan og i hvilket omfang oplysninger, der er modtaget anonymt, kan indgå som grund til en konkret afgørelse.

Af lovbemærkningerne fremgår det, at Persondatalovens regler om oplysningspligt finder anvendelse, når "kommunen har registeret en klage over en personligt ejet virksomhed eller et mindre interessentskab, hvor interessenterne er fysiske personer". Tilsynskommunerne anbefaler, at der tages stilling til og præciseres, at/om det samme er tilfældet i forhold til andre fysiske personer – f.eks. plejefamilier og de ansatte i de tilbud tilsynet omfatter, hvis disse personer nævnes i en anonym henvendelse.

Det skaber uklarhed, at socialtilsynet benævnes som "kommunen" i stk. 3, "kommunen" bør rettes til "socialtilsynet".

Lovbemærkningerne side 45 henviser til § 10 stk. 3, men § 10 har ikke et stykke 3 – så det må være § 11, stk. 3.

Stk. 2 og 3: Der henvises i bemærkningerne til lovforslaget til Forvaltningslovens § 9, stk. 2, hvorefter regler om tavshedspligt ikke begrænser pligten til at give aktindsigt (til parter).

Det vil sige, at hvis en part anmoder om aktindsigt, så skal klage og navn på klageren som udgangspunkt udleveres til parten. Kun hvis oplysningerne kan undtages efter Forvaltningslovens § 15, må de ikke udleveres til parten.

Efter § 15 skal der foretages en vurdering af om partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller andre private eller offentlige interesser. Der er i § 15 opremset en række tilfælde, hvor andre private eller offentlige interesser vil kunne begrunde, at partens adgang til oplysningerne begrænses.

§ 15 forudsætter således, at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret afvejning.

Forvaltningslovens § 9, stk. 2 betyder således reelt, at klagere ikke kan garanteres anonymitet. Det betyder reelt også, at lovforslagets § 11, stk. 3 ikke gælder i de tilfælde, hvor en part anmoder om oplysning om, at der er modtaget en klage.

Det foreslås, at bemærkningerne tydeliggøres i forhold til hjemlen til at undtage klagesag mv. ved partsaktindsigt, idet formålet med § 11 synes at være i strid med Forvaltningslovens regler om partsaktindsigt.

§ 12

Stk. 1: se § 5 stk. 1.

Stk. 2 punkt 2: Ud over, at der kan indhentes oplysning om borgerens handlekommune, er der behov for oplysning om borgeren, så denne kan identificeres af handlekommunen ved en henvendelse fra socialtilsynet. Det er vigtigt, at det er muligt at få en liste over indskrevne borgere med oplysninger om deres cpr.nr. og handlekommune, så det er muligt at komme i hurtig kontakt med handlekommunen, når der opstår problemer i et tilbud. Det indgår således i tilsynet at tilbuddet skal indsende en sådan liste.

Personnummeret vil normalt ikke betragtes som værende en privat oplysning, som naturligt skal hemmeligholdes og især ikke, når Det Sociale Tilsyn endda eksplicit har pligt til at underrette hjemkommunen om forholdene. Skal denne underretning til hjemkommunen ske, uden at tilsynet har oplysning om personnummeret, giver det anledning til unødvendig merarbejde, da sagerne

altid i kommunerne er registreret på personnummeret. Det foreslås derfor, at det eksplicit formuleres, at tilbuddene altid skal udlevere beboerlister indeholdende navn, personnummer og oplysning om hjemkommune (eventuelle ændringer i Persondataloven som følge heraf kunne overvejes).

Stk. 3: "Tilbud omfattet af § 4, stk. 1 nr. 2 og 3, der er godkendt efter § 5, skal udarbejde en årlig rapport om tilbuddets virksomhed". I bemærkningerne fremgår det af § 11 – til stk. 3: "Det foreslås i bestemmelsens stk. 3, at tilbud omfattet af § 4 stk. 1, nr. 2-3, som er godkendt efter § 5 – dvs. alle omfattede tilbud undtaget plejefamilier og kommunale plejefamilier – får pligt til årligt at afgive nærmere bestemte oplysninger om tilbuddets virksomhed i en årsrapport". Senere fremgår det: "Kravene til tilbuddenes årsrapport vil variere efter tilbuddenes karakter, så der for eksempel ikke vil blive stillet samme krav til plejefamiliers afrapportering som til døgntilbuddets".

Plejefamilier er således ikke omfattet af kravet, da de er godkendt efter § 4 stk. 1 nr. 1. Det giver således ikke mening, at det i bemærkningerne til forslaget, til § 12 til stk. 3 fremgår: "Kravene til tilbuddenes årsrapport vil variere efter tilbuddenes karakter, så der for eksempel ikke vil blive stillet samme krav til plejefamiliers afrapportering som til døgntilbuddets".

De forskellige tekster kan forstås sådan, at plejefamilier på den ene side er undtaget fra kravet om at udarbejde en årsrapport, på den anden side skal de udarbejde en; det er imidlertid en anden type årsrapport. Der er behov for at tydeliggøre, hvilke krav, der stilles, så det klart fremgår, om plejefamilier skal udarbejde en årsrapport eller ikke skal.

Det anbefales endvidere, at det i lovtæksten fremgår, at der skal indhentes straffe/børneattester f.eks. hvert andet år. Tillige skal der afgives helbredsoplysninger fra egen læge/sygehus og årsopgørelser for dokumentation af de økonomiske forhold for plejefamilier.

§ 13

Stk. 1: I forbindelse med godkendelse af et privat tilbud bør der udover et driftsbudget kunne stilles krav om et etableringsbudget og et likviditetsbudget for opstartsperioden. Dette med henblik på at foretage en vurdering af, om tilbuddet har den nødvendige kapital til rådighed for at etablere tilbuddet og komme over en opstartsperiode, hvor tilbuddet endnu ikke er fuldt belagt. Der bør endvidere være mulighed for at stille krav om, at tilbuddet kan dokumentere, at det kan stille den nødvendige opstartskapital til rådighed. Dette kan eventuelt indsættes i en bekendtgørelse.

Det fremgår af bemærkningerne, at det findes vigtigt, at der foretages godkendelse af det samlede budget. Der bør være mulighed for, at tilsynet kan påpege enkeltelementer i budgettet. Budgettet skal have sammenhæng med indholdet og kvaliteten i tilbuddet i forhold til målgruppen. Derfor skal tilsynet kunne afvise at budgetgodkende poster, hvis ikke disse poster har en klar sammenhæng med indhold og formål med tilbuddet. Hvis der i budgettet eksempelvis er afsat midler til dyrehold skal det fremgå af beskrivelsen af det pædagogiske indhold, hvordan dette dyrehold indgår i forhold til at opfylde målgruppens behov. Ligeledes, hvis der er afsat usædvanlige høje lønninger, skal det fremgå, at der er tale om særlige specifikke krav til personalets kompetencer. Sådanne forhold kan der så føres tilsyn med om faktisk er til stede.

Det er tvivlsomt, hvorvidt budgettet kan fraviges af tilbuddet. Budgettet er udtryk for det godkendte tilbud – indhold, metode mv. i kroner. Hvis budgettet ikke overholdes f.eks. at der spares på budgettet, kan det således betyde, at der ikke er leveret det tilbud, som er godkendt, og som er en forudsætning for godkendelse. Vilklårene for godkendelse er dermed ikke overholdt.

Skal et godkendt budget overholdes? Må der spares på budgettet? Må der ske overførsel af midler mellem de enkelte budgetposter, så tilbuddet efterfølgende bruger penge, som egentlig var tiltænkt beboeraktiviteter, til f.eks. vedligeholdelse af ejendom eller løn. Eller at der spares på budgettet, som efterfølgende udbetales til virksomhedens leder. I disse tilfælde kan det være svært at sige, at

køberkommunen har fået det, som de reelt har betalt for, og det som socialtilsynet har godkendt. Hvis budgettet ikke i væsentlige træk overholdes for så vidt angår de enkelte budgetposter, kan det være udtryk for, at der ikke leveres det godkendte tilbud.

Stk. 2: Herefter skal private koncerner og koncernlignende konstruktioner udarbejde budget både for det enkelte tilbud og den samlede koncern, hvoraf bl.a. pengestrømme mellem koncernens enkeltdele skal fremgå.

Tilsynskommunerne billiger, at der i lovforslaget tages stilling til, hvordan der skal forholdes vedrørende økonomiske forhold i koncerner. Det er et område, som har givet anledning til mange drøftelser med ansøgere, der har ønsket at oprette et tilbud, som en del af en større virksomhed eller koncern. Dette skyldes, at det har været meget uklart, hvordan § 12 stk. 1 i den nugældende bekendtgørelse skal fortolkes. Det fremgår heraf, at et tilbud skal være en selvstændig juridisk enhed med særskilt økonomi. Det har indtil nu i nogle tilfælde været tolket således, at tilbuddet bl.a. skal have et selvstændigt cvr. nr. Der er på grund af dette alene ført tilsyn med driften inden for dette cvr. nr. Der har været tilfælde, hvor der har været i tvivl om midlernes anvendelse, når samme person eller organisation ejer flere selskaber, og hvor der er store personsammenfald i bestyrelser mv.

Der er behov for et mere detaljeret regelsæt på dette område, og for at godkendelsespligten og tilsynspligten bliver stringent. Der bør f.eks. være en afgrænsning af, hvilke type virksomheder, der kan være en del af koncernen, og hvor stor en koncern må være. Endvidere bør der være retningslinjer for, hvilke muligheder tilsynet har for at indhente nærmere oplysninger samt hvilke reaktionsmuligheder tilsynet har, hvis der foregår økonomiske transaktioner, der er til ugunst for opfyldelse af formålet i tilbuddet. Derudover kan der være tale om, at en moderorganisations økonomi er meget dårlig og eventuelt kan trække datterselskaber med ned ved en konkurs. Det er et område, der kræver en høj grad af ekspertise i forhold til selskabs- og koncerndannelser og deres økonomiske forhold og sammenhængen med drift af tilbud efter denne lov.

§ 14

Det er ikke nævnt i lovforslaget, at tilbuddenes regnskab skal indsendes til socialtilsynet, men at revisionen efter anmodning fra socialtilsynet skal oplyse om forhold. Det anbefales, at regnskaberne skal indsendes til socialtilsynet hvert år, når de er blevet revideret af en godkendt revisor. Dette vil være en hjælp, når socialtilsynene skal godkende et budget, at man kan sammenligne med det seneste regnskab.

Socialtilsynets behandling af det reviderede regnskab bør beskrives, herunder socialtilsynets reaktionsmuligheder ved manglende overholdelse af budget.

Stk. 1: Her fastsættes, at regnskab skal revideres af en *godkendt* revisor. Tilsynskommunerne er usikre på, om det tilstrækkeligt tydeligt fremgår, om der er tale om en registreret eller statsautoriseret revisor. Tilsynskommunerne foreslår, at det i bemærkningerne uddybes hvad *godkendt* revisor betyder.

Stk. 2: Det bør klart fremgå, at der i regnskabet skal være en sammenligning til det godkendte budget og at eventuelle afvigelser skal regnskabsforklares af ledelsen. Det kan eventuelt komme ind i en ny bekendtgørelse. Når der skal udarbejdes budget for den samlede koncern, bør det også være et krav, at der fremsendes et regnskab for den samlede koncern, hvoraf bl.a. pengestrømme fremgår.

For private tilbud er der i den nuværende bekendtgørelse et krav om, at tilbud, der har en anden aktivitet, skal have separate budgetter og regnskaber. Der bør være krav om, at der også aflægges

et samlet virksomheds- eller fondsregnskabsregnskab, for at kunne føre et effektivt tilsyn med de økonomiske forhold.

Der skal jf. § 13, stk. 2, udarbejdes budget for både de enkelte tilbud og for den samlede koncern, hvor bl.a. pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele skal fremgå.

Det bør fremgå, at der også skal laves et regnskab for både det enkelte tilbud og den samlede koncern, hvor pengestrømmene mellem de enkelte tilbud fremgår, og at disse delregnskaber skal revideres jf. § 14.

Stk. 3: Hvordan hænger denne bestemmelse sammen med reglerne om en revisors tavshedspligt? Går denne bestemmelse forud for reglerne om revisors tavshedspligt?

Hvis socialtilsynet anmoder om oplysninger fra revisor, hvem skal betale for revisors arbejde i forbindelse hermed?

Socialtilsynet kan anmode om oplysninger, som er af betydning for socialtilsynets vurdering af, om betingelserne for godkendelsen er opfyldt. Hvem er det, som fastsætter, om der er tale om oplysninger, som er af betydning for vurderingen af om betingelserne for godkendelse er opfyldt? Er det socialtilsynet eller revisor?

§ 15

Tilsynskommunerne ser med tilfredshed på, at reglerne vedr. klageadgang bliver tydeliggjort.

§ 17

Der henvises til generelle bemærkninger.

§ 18

Det kan være meget følsomt for et tilbud, at det offentliggøres på Tilbudsportalen, at der er skærpet tilsyn og andre negative oplysninger på Tilbudsportalen. Det kan vise sig, at oplysningerne er ubegrundede. Under alle omstændigheder kan det afholde kommuner fra at bruge tilbuddene – og de må lukke til skade for de beboere, der har ophold der. Fordele og ulemper ved denne offentliggørelse bør derfor overvejes nøje.

Det forhold, at resultaterne af tilsynet offentliggøres på tilbudsportalen, fordrer en høj grad af ensartethed i vurderingerne inden for hver tilsynskommune og på tværs af de 5 tilsynskommuner. Kriterier og indikatorer, som indføres med denne lov, bliver derfor meget vigtige parametre. Men der vil, som det fremgår af bemærkningerne til § 6, fortsat være et stort element af skøn i vurderingerne. Det bør præciseres, hvem der er myndighed i forhold til indberetninger på Tilbudsportalen.

Stk. 2: Jævnfør bemærkninger til bestemmelsen og øvrig udmelding antages det, at kommunerne skal sørge for at optage behandlingstilbud for alkoholikere (efter sundhedsloven) på tilbudsportalen, hvorved kommunerne "foretager en slags blåstempling af tilbuddet" uden reelt at have en godkendelseskompetence efter sundhedsloven.

§ 19

Der henvises til generelle bemærkninger.

§ 21

Den henvises til generelle bemærkninger.

§ 22

Stk. 2: Det fremgår, at eksisterende tilbud er underlagt tilsyn jf. § 7. I bemærkningerne er oplyst, at tilsynet skal tage udgangspunkt i de nugældende regler, indtil der er foretaget en godkendelse efter de nye regler. Samtidig skal der i tilsynet være fokus på at forberede tilbuddene på, at de skal kunne leve op til nye krav til godkendelse inden den 1. januar 2016. Det er endvidere i bemærkningerne anført, at i det år, hvor godkendelsen finder sted, er der ikke krav om et ordinært tilsynsbesøg. Under hensyn til, at de nødvendige ressourcer er til stede i dette år, er det vigtigt at være opmærksom på, at tilsyn indeholder meget andet end et ordinært tilsynsbesøg. Det gælder bl.a. sagsbehandling i forhold til § 11, § 12, § 13 og § 14 og behandling af magtanvendelsesindberetninger samt vedligeholdelse af tilbudsportalen mm.. Endvidere kræver en vurdering af, om et tilbud kan godkendes efter de nye regler mere end en besigtigelse. Det er derfor vigtigt, at der i dette år betales for såvel tilsyn som godkendelse (eventuelt med en mindre reduktion, hvis et besøg vedrørende godkendelse kan erstatte et tilsynsbesøg). Der vil imidlertid efter tilsynskommunernes vurdering i de fleste tilfælde være behov for ekstra besøg i forhold til at forberede tilbuddene på de krav, de skal leve op til ved overgangen til ny godkendelse efter nye regler.

Stk. 2, 2. pkt.: De kommunalt drevne botilbudslignende tilbud (efter almenloven m.v.) er omfattet af det kommunale tilsyn efter § 151, indtil socialtilsynet har truffet afgørelse om, hvorvidt tilbuddet er omfattet af socialtilsynet eller ej. Betyder dette, at de regionalt drevne botilbud oprettet efter almenboligloven m.v. omfattes af socialtilsynets - straks ved lovens ikrafttræden?

Der synes ikke at være beskrevet, hvordan godkendelse og især tilsynet skal foregå i blandede tilbud – altså hvor et døgntilbud har integreret dagtilbud, hvor borger er visiteret til ophold efter både døgntilbudsbestemmelserne og efter én af dagtilbudsbestemmelserne (borgeren kan i princippet være visiteret til både døgn- og dagtilbud efter begge dagtilbudsbestemmelser - §§ 103 og 104). Hvorledes skal opgaven deles?

Det bør overvejes, at socialtilsynet også skal føre tilsyn med dagtilbud, f.eks. tilbud efter servicelovens § 103, § 104, § 52, stk. 3, nr. 3 (dagbehandlingstilbud, som ikke er omfattet af skolelovgivningen), særlige dagtilbud og klubtilbud efter § 32 og 36 samt plejehjem efter § 192 og friplejehjem. Der er tale om specialiserede tilbud for brugere med særlige behov. Det er de samme hensyn som gør sig gældende for disse tilbud, som der er gældende for døgntilbud, og som er baggrunden for etablering af socialtilsyn.

2.2. Specifikke bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.)

§ 1 nr. 1 vedrørende § 4 stk. 4 se ovenfor § 5 stk. 2.

§ 1 nr. 9 og 12

Her fremgår, at indberetninger om magtanvendelser skal sendes til såvel borgerens handlekommune og til socialtilsynet. Det er imidlertid uklart, hvilken kommune, der skal behandle indberetningen om magtanvendelsen. Tilsynskommunerne går ud fra, at forpligtelsen følger med tilsynsforpligtelsens overførsel til socialtilsynet.

§ 1 nr. 18 Tilsynskommunerne har overvejet om, der burde være en anden betegnelse for en underretning, når en kommune eller andre retter henvendelse til det driftsorienterede tilsyn, for ikke at forveksle det med underretninger vedrørende børn, der mistrives. Eventuelt kunne man anvende ordet "indberetning".

§ 1 nr. 19 Er det korrekt, at der ikke er givet hjemmel til at delegerer kompetence til at træffe afgørelser vedrørende godkendelse til optagelse på tilbudsportalen i henhold til § 14?

I den nye foreslåede § 66 i serviceloven mangler en henvisning til sikrede afdelinger/institutioner - der er kun henvist til delvis lukkede afdelinger (§ 66 stk. 1 nr. 6) - de sikrede nævnes kun i nugældende § 67. Det bør fremgå klart af lovgivningen om sikrede afdelinger hører under Socialtilsynets kompetence.

Magtanvendelse

Reglerne om magtanvendelse overfor børn og unge (Bekendtgørelse nr. 18 af 15/01/2013) bør konsekvenstilrettes – så indberetningsreglerne om anvendt magt (fremgangsmåde mv.) bliver i overensstemmelse med reglerne i det fremsatte lovforslag. Det samme gør sig gældende i forhold til bekendtgørelsen om magtanvendelse overfor voksne. Bekendtgørelsen bør klart præcisere, hvem der sagsbehandler på klager mv. og hvem der skal kopiorienteres, så enhver tvivl om, hvem der skal handle overfor borger mv. undgås.